

INFORME-DIAGNOSI
LA IMMIGRACIÓ NO COMUNITÀRIA
A LA CONCA DE BARBERÀ

Finançat per el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya
Amb el suport del Consell Comarcal de la Conca de Barberà i
dels ajuntaments adherits

Montblanc, abril 2001

ENTITAT GESTORA:
CREA,sccl
(Coordinació de Recursos Educatius i Animació)

TÈCNICS/QUES:
Enric Verdú i Font
Mercedes González Minguillón

ASSESSORAMENT URV:
Dr. Oriol Romaní

DATA DE REALITZACIÓ:
octubre 2000 - abril 2001

ÍNDEX

0. AGRAÏMENTS	pàg. 3
<u>PRIMERA PART</u>	
1. INTRODUCCIÓ	pàg. 4
2. LA COMARCA I LA IMMIGRACIÓ	
2.1. LA CONCA DE BARBERÀ	pàg. 5
2.2. LA POBLACIÓ ESTRANGERA A LA COMARCA	pàg. 7
2.3. LA POBLACIÓ ESTRANGERA MUNICIPI A MUNICIPI	pàg. 9
2.4. ELS SERVEIS PÚBLICS DE LA COMARCA	pàg. 10
2.5. ELS SERVEIS PRIVATS DE LA COMARCA	pàg. 11
3. DISSENY I ASPECTES METODOLÒGICS DE LA DIAGNOSI	pàg. 13
3.1 LA MEDIACIÓ A LA CONCA DE BARBERÀ	pàg. 18
<u>SEGONA PART</u>	
4. PERSPECTIVES DELS DIFERENTS AGENTS	
4.1 AGENTS D'ÀMBIT COMARCAL	
Serveis Socials.....	pàg.22
Serveis Socials Pius Hospital de Valls	pàg. 26
Centre de Recursos Pedagògics (CRP).....	pàg.28
Equip d'Assessorament i Orientació Pedagògica (EAP).....	pàg.30
Caritas.....	pàg.34
Creu Roja.....	pàg.37
UGT	pàg.38
CCOO	pàg. 40
Associació “Amics del poble Saharahui”	pàg. 42
ADECCO	pàg. 43
APRODISCA – TILMAR	pàg. 45
Cossos de seguretat	pàg. 46

4.2 AGENTS D'ÀMBIT MUNICIPAL

SECTOR 1 MONTBLANC:

L'Espluga de Francolí.....	pàg.50
Montblanc	pàg.62
Vimbodí	pàg.73

SECTOR 2 SANTA COLOMA:

Sarral	pàg.76
Sta. Coloma de Queralt	pàg.86

4.3 LA POBLACIÓ FLOTANT

SECTOR 1 i SECTOR 2:

Barberà de la Conca, Blancafort, Rocafort de Queralt.....	pàg.94

5. QÜESTIONARI PER MESURAR EL GRAU D'INTEGRACIÓ

DELS IMMIGRANTS: Observatori Permanent de la immigració (OPI)	pàg. 105

6. PERSPECTIVES DES DELS DIFERENTS ÀMBITS I DETECCIÓ DE NECESSITATS

6.1 TREBALL I FORMACIÓ LABORAL	pàg.125
6.2 TRANSPORT I MOBILITAT	pàg.133
6.3 ENSENYAMENT	pàg.135
6.4 SANITAT	pàg.139
6.5 HABITATGE	pàg.144
6.6 SOCIOCULTURAL	pàg.147

7. LES PROPOSTES D'ACTUACIÓ

7.1 ÀMBIT GENERAL	pàg.150
7.2 ÀMBITS ESPECÍFICS	pàg.151
7.3 ELS ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ DEL PLA COMARCAL	pàg.158
CALENDARI PER A LA SEGONA FASE	

8. ANNEXOS	pàg.168

9. BIBLIOGRAFIA	pàg. 176

0. AGRAÏMENTS

Donem les gràcies a l'Òrgan Tècnic d'Immigració del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya, a les persones que des del Consell Comarcal de la Conca de Barberà ens han acompanyat i assessorat i, en especial, a l'Àrea de Benestar Social; als Ajuntaments de la comarca i a les persones que de manera "informal" han aportat la seva experiència de relació amb els col·lectius de persones immigrants en el territori. A tots i totes agraiem la seva implicació i el suport per a la realització d'aquesta primera fase del Pla Comarcal d'Integració dels Immigrants.

Així mateix, agraiem la col·laboració de tots els agents i persones implicades que han contribuït, des dels diferents àmbits d'estudi, a fer possible la detecció de necessitats dels col·lectius de persones immigrants amb qui es relacionen. També agraiem la col·laboració i el suport de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona (URV) i de Escaler, sccl.

Desitgem que aquest estudi comenci a donar els seus fruits en la que ara s'inicia com a segona fase del Pla comarcal a la Conca de Barberà. Per tal d'assolir amb èxit les fites que ens hem proposat, la col·laboració de tots i totes torna a ser un factor fonamental: des del treball en xarxa, fins a l'orientació d'objectius comuns i l'acció comunitària.

1. INTRODUCCIÓ

Com aplicació pràctica en el territori del Pla d'immigració de la Generalitat de Catalunya, el Departament de Benestar Social està implantant els plans comarcals d'integració dels immigrants, que tenen com a objectiu general contribuir a la plena integració dels col·lectius d'immigrants a la vida social de Catalunya, potenciant la convivència, la cohesió comunitària, la lluita contra l'exclusió social i la igualtat d'oportunitats i d'accés als recursos col·lectius.

Aquest estudi-diagnosi dóna resposta a la primera fase del Pla comarcal d'integració d'immigrants de la Conca de Barberà, que s'ha centrat a assolir els objectius proposats (referència al document de presentació de l'Òrgan Tècnic del Pla Interdepartamental), com ara són determinar les necessitats dels col·lectius d'immigrants extracomunitaris que viuen a la comarca i afavorir els processos de participació de totes les parts implicades. L'objectiu final és aconseguir un conjunt de propostes d'acció que tinguin com a fita promoure la integració social dels "immigrants" mitjançant la participació activa dels agents (entendrem per "immigrants" les persones que provenen de països no comunitaris amb pocs recursos econòmics).

Un dels aspectes significatius d'aquest pla comarcal, és el seu caire preventiu que des del primer moment es va detectar, donades les característiques de la comarca i la incipient presència de col·lectius de persones immigrants als diferents municipis. Entenem que això ha determinat l'estudi i determinarà la implantació de la segona fase, per una banda, amb els avantatges de poder iniciar actuacions en un camp pràcticament verge i, per l'altra, amb els inconvenients que comporta actuar amb prevenció de futur quan el dia a dia ens porta a treballar i resoldre allò que és immediat. És des del treball comunitari que es vol avançar per tal que els propis agents i professionals puguin donar respostes globals i coherents dins de la xarxa. Es manté, doncs, la necessitat d'anar fent recerca continuada, incorporant nous agents i nous informes, per tal d'anar detectant noves necessitats i noves actuacions possibles per donar resposta.

2. LA COMARCA I LA IMMIGRACIÓ

2.1 LA CONCA DE BARBERÀ

La comarca de la Conca de Barberà està situada al sud, sud-oest de Catalunya, dins de la demarcació de Tarragona. És una comarca d'interior i alhora de pas que limita amb les comarques tarragonines de l'Alt Camp, el Baix Camp i el Priorat, amb les comarques lleidatanes de les Garrigues, l'Urgell i la Segarra, i amb la barcelonina de l'Anoia. La seva capital administrativa i econòmica és Montblanc.

A nivell geogràfic, ens trobem amb tres divisions territorials naturals; la comarca natural pròpia de la Conca de Barberà, la zona de la Baixa Segarra (amb una forta polaritat socio-econòmica al voltant de Santa Coloma de Queralt) i part de la Serralada de Prades.

Pel que fa als sectors econòmics de producció la comarca segueix la seva evolució de transformació tot i que continua sent eminentment rural i agrària, però pren cada cop més pes específic el sector de la indústria manufacturera vers l'agropecuari i es consolida el sector de serveis (turisme) i la construcció.

Segons dades de l'OTG de Valls, durant el mes de febrer de 2001, la taxa d'atur a la comarca ha estat del 4,2 % (hi hauria 306 desocupats en relació amb 7.285 persones que formen la població activa). Aquesta dada confirma que ens trobem amb una comarca catalana amb una baixa taxa d'atur i amb una constant demanda d'ocupació.

La població de la Conca de Barberà a finals del gener de l'any 2001 i segons els padrons actualitzats dels 22 municipis és de 18.909 habitants. Recordem que històricament a la comarca hi ha hagut una clara tendència al seu despoblament, de manera semblant a la resta de zones rurals de Catalunya en els darrers cent anys, i s'ha passat de 30.591 habitants l'any 1887 fins al mínim de 18.144 l'any 1981. Durant els darrers 20 anys es va aconseguir una interrupció del retrocés demogràfic,

i en els últims anys s'ha apreciat, una lleugera recuperació de la població donada, en part, per la nova onada migratòria estrangera.

Si observem les piràmides de població superposades de la població estrangera i la població receptora (vegeu final de l'apartat), observarem quantitativament el petit grau de presència de la població estrangera respecte al total de la comarca. Si seguim analitzant les piràmides observarem que la població estrangera a la Conca de Barberà es bastant jove respecte a la població autòctona (amb quasi ausència de persones majors de 55 anys i amb poca presència d'infants). La piràmide de població també mostra, però no del tot clarament, que estem parlant d'un col·lectiu majoritàriament masculí.

Si analitzem el següent quadre, observarem que segons el lloc d'origen de la població estrangera que està empadronada a la comarca, el 60% prové dels països del magreb, seguida del 16% d'Amèrica Llatina, de l'11% de l'Europa de l'Est, del 8% de l'Unió Europea, i només un 2% de l'Àfrica Subsahariana. Aquestes xifres poden ser rellevants alhora de justificar la plaça d'un possible mediador intercultural provinent del Magrib.

Distribució de la població estrangera pel seu origen i gènere (xifres absolutes i percentatges)

AFRICA ISLÀMICA		RESTA AFRICA		UNIÓ EUROPEA		EUROPA DE L'EST		AMERICA LLATINA		ALTRES	
205 60%		7 2%		26 8%		36 11%		53 16%		9 3%	
HOME	DONA	HOME	DONA	HOME	DONA	HOME	DONA	HOME	DONA	HOME	DONA
141	64	6	1	14	12	22	14	26	27	6	3
68%	31%	86%	14%	53%	47%	61%	39%	49%	51%	67%	33%

Si analitzem la incidència que té el factor del gènere en la població immigrada, observarem que la que prové de l'Amèrica Llatina és, per molt poc, majoritàriament femenina. No succeeix el mateix en la població africana en general, en la qual es l'home qui opta per emigrar.

2.2. LA POBLACIÓ ESTRANGERA A LA COMARCA

La distribució demogràfica de la població estrangera a la comarca no respon exactament als criteris d'assentament de la resta de la població "autòctona". Hi ha un seguit de factors socials i econòmics diferencials, com són la capacitat de mobilitat dels immigrants i l'accés sociolaboral, que condicionen aquesta desigual distribució de la població al llarg del territori i segons l'època de l'any.

En aquest sentit hem fet una doble distinció; hem seguit els criteris de divisió territorial establerta pels Serveis Socials (UBASP del Sector 1: Montblanc i UBASP del Sector 2: Santa Coloma).

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGONS CRITERIS TERRITORIALS DELS SERVEIS SOCIALS

(Dades obtingudes dels padrons municipals a 30 de gener de 2001, pels Serveis Tècnics Consell Comarcal i del Pla).

ABSS amb dos UBASP	Població Total	Població Estrangera	Taxa d'Immigració
Sector 1: Montblanc	11.523 (60,9%)	151 (44,3%)	1,3%
Sector 2: Sta. Coloma de Queralt	7.386 (39,1%)	190 (55,7%)	2,6%

Sector 1: Montblanc i/o l'eix de la Conca del Francolí; segueix la N-240 que connecta la comarca de l'Urgell fins al Camp de Tarragona (va paralelament a l'autopista A-7, i a la via de tren), passa per municipis que destaquem, on la immigració té una major incidència com l'Espluga de Francolí, Montblanc i Vimbodí. A nivell productiu està en plena expansió la mitjana i gran indústria de manufactures i empreses de la construcció, amb un lleuger creixement del comerç i del turisme i amb un progressiu retrocés del sector agropecuari.

Sector 2: Santa Coloma i/o l'eix cap a la Baixa Segarra; seguint la C-241 connecta Montblanc amb l'Anoia passant per tota la Baixa Segarra. Destaquen per la seva rellevància a l'estudi les poblacions de Sarral i Santa Coloma de Queralt. Aquestes poblacions se sostenen amb petites, mitjanes i alguna gran empresa de la indústria i la construcció, així com en menor grau, també apareix el sector primari (agropecuari). En aquest eix és on es concentra la majoria de la població estrangera

assentada de la comarca (55,7%), però no l'autòctona (44,3%): la taxa d'immigració se situa vora el 2,6%.

Per un altre costat hem seguit criteris temporals de residència. Segons l'època de l'any en què resideixen els estrangers ens trobem amb la població que hi resideix al llarg de l'any i amb la població flotant que resideix en petits nuclis rurals de forma temporal durant la campanya de la verema.

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGONS CRITERIS DE TEMPORALITAT EN LA RESIDÈNCIA

(Dades obtingudes dels padrons municipals a 30 gener de 2001 i d' UP)

	Població total	Població estrangera	Taxa d'immigració
Població resident tot l'any	18.909 (100%)	341 (100%)	1,8%
Població flotant a l'estiu		+60%	+1,1%

La població flotant: el món rural durant l'estiu. Durant l'estiu hi ha un conjunt de poblacions que acullen gran part de la població flotant immigrada amb motiu de la campanya de la verema. Són poblacions petites com Barberà de la Conca, Blancafort i Solivella, i mitjanes com Sarral i l'Espluga de Francolí. Aquestes poblacions i amb aquesta ocupació agrícola, han estat i estan sent un dels principals motius d'entrada dels immigrants a la comarca amb possibilitats reals per a alguns d'ells de poder-se assentar al territori (ja sigui amb la mateixa o amb una altra professió i en la mateixa població o no).

Per altra banda, hi ha un conjunt de poblacions eminentment rurals on predomina el conreu dels cereals com Conesa, Forès, Passanant, Savallà del Comtat, Senan, Vallfogona de Riucorb on la població immigrada és molt minsa (Llorac n'es l'excepció). També tenim dues poblacions com són Vilaverd i Vilanova de Prades on, pel que fa al fenomen de la immigració, no hi hem detectat cap dada prou significativa per a l'estudi.

2.3 LA POBLACIÓ ESTRANGERA MUNICIPI A MUNICIPI:

Segons dades actualitzades del gener del 2001, dels 22 padrons municipals de la comarca, la població estrangera era de 341 persones. Aquesta xifra representa un 1,78% de la població total de la comarca (1), de la qual un 1,63% correspon a la immigració econòmica no comunitària. La seva distribució per municipis és la següent:

CONCA DE BARBERÀ			
MUNICIPI	P. TOTAL	ESTRANGERS	TAXA IMMIGRACIÓ
BARBERÀ DE LA CONCA	412	2	0,5%
BLANCAFORT	389	20	5,1%
CONESA	124	0	0,0%
L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ	3686	62	1,7%
FORÈS	67	0	0,0%
LLORAC	116	11	9,5%
MONTBLANC	6103	81	1,3%
PASSANANT	193	0	0,0%
LES PILES	175	3	1,7%
PIRA	403	0	0,0%
PONTILS	153	1	0,7%
ROCAFORT DE QUERALT	279	10	3,6%
STA. COLOMA DE QUERALT	2718	69	2,5%
SARRAL	1470	74	5,0%
SAVALLÀ DEL COMTAT	69	0	0,0%
SEANAN	38	0	0,0%
SOLIVELLA	661	0	0,0%
VALLCLARA	115	5	4,3%
VALLFOGONA DE RIUCORB	157	0	0,0%
VILANOVA DE PRADES	159	3	1,9%
VILAVERD	373	0	0,0%
VIMBODÍ	1049	0	0,0%
TOTAL COMARCAL	18909	341	1,8%

(1): Cal que considerem que les dades són extretes dels padrons municipals i existeix un gruix important de persones immigrades que per l'efecte d'alarma social que envolta el fenomen de la immigració i/o pel desconeixement del procés administratiu no s'empadrona. Fent una estimació fonamentada a la baixa creiem que caldria sumar-hi vora un 20% més de la població immigrant quantificada (unes 410 persones 2,17%). També fent una estimació a la baixa i durant la verema, caldria sumar-hi com a mínim un 60% sobre la població total empadronada (amb un total de 550 persones, 2,9%). Xifres relativament baixes respecte al conjunt de Catalunya (3%).

2.4. ELS SERVEIS PÚBLICS DE LA COMARCA

Alguns dels serveis públics (d'atenció universal per a totes les persones i en criteris d'igualtat) disponibles a la Conca de Barberà, són entre d'altres:

Els Serveis Socials: A la Conca de Barberà hi ha una Àrea Bàsica de Servei Social, dividida en dos Unitats Bàsiques d'Atenció Social Primària. El Sector 1 de Montblanc (s1), comprèn 7 municipis; l'Espluga de Francolí, Montblanc, Senan, Vallclara, Vilanova de Prades, Vilaverd i Vimbodí. El Sector 2 de Sta. Coloma (s2), comprèn 15 municipis; Barberà de la Conca, Blancafort, Conesa, Forès, Llorac, Passanant, les Piles, Pira, Pontils, Rocafort de Queralt, Sta. Coloma de Queralt, Sarra, Savallà del Comtat, Solivella i Vallfogona de Riucorb.

Les competències de la gestió de l'ABSS amb els seus dos EBASP (Equips Bàsics) corresponen al Consell Comarcal de la Conca de Barberà.

L'ensenyament: A la comarca hi ha presents 5 escoles bressol, 2 públiques i 3 privades, 11 CEIP (Centre d'Ensenyament Inicial i Primària), 3 IES públics (Instituts d'Ensenyament Secundari), 3 col·legis concertats (dels quals 1 és CEIP i IES), i finalment 1 Escola d'Educació Especial (EEE); (referència quadre adjunt)

La sanitat: A la Comarca hi ha dos Centres d'Atenció Primària (CAP) i que són les seus de les dues Àrees Bàsiques de Salut (ABS) de la Conca de Barberà. L'ABS de Montblanc comprèn l'atenció de 13 municipis amb els seus consultoris i tenen com a referent hospitalari l'Hospital Pius de Valls (Alt Camp). L'ABS de Sta. Coloma de Queralt comprèn l'atenció de 7 municipis amb els seus consultoris mèdics i tenen com a referent l'hospital d'Igualada (Anoia). El consultori de Passanant s'inclou dins l'ABS de Tàrrrega i el consultori de Vilaverd té com a referent sociosanitari directe l'Hospital Pius de Valls.

Els transports: Actualment hi ha 9 rutes de transport públic regular intracomarcal, que cobreixen especialment i quasi exclusivament el transport

escolar. A part, la Conca de Barberà està interconnectada amb el servei públic ferroviari de RENFE (Lleida<-Reus->Tarragona, Lleida<->Barcelona) i 3 companyies d'autocars que travessen la comarca (Hispano Igualadina, Vibasa i Autocars Plana) amb una, relativament baixa freqüència de servei.

Els Cossos de Seguretat: Fent una cobertura per tota la comarca hi són presents els Mossos d'Esquadra (amb un quarter a Montblanc) i la Guàrdia Civil (amb 3 quarters, un a l'Espluga de Francolí, un a Montblanc i un a Sta. Coloma de Queralt). A nivell local tenim la Guàrdia Urbana de Montblanc i un seguit d'agutzils distribuïts pels diferents municipis que fan algunes funcions d'ordre i seguretat ciutadana.

2.5 ELS SERVEIS PRIVATS DE LA COMARCA

Els serveis privats a la comarca es concentren pràcticament a la capital, al municipi de Montblanc, encara que hi ha seus de determinats serveis a d'altres municipis. Els serveis privats més rellevants a la comarca, que interactuen amb els col·lectius d'immigrants, han estat els següents:

Caritas: Caritas Arxiprestat de la Conca de Barberà és formada per les Caritas Parroquials, i és qui coordina i impulsa les seves actuacions. Les diferents seus de Caritas Parroquial reben, alhora, el suport i assessorament de Caritas Diocesana. Si bé la seu comarcal de Caritas a la comarca està situada a Montblanc, està previst que els municipis cada vegada siguin més autònoms i es puguin descentralitzar alguns serveis per tal de donar resposta més directa a les necessitats locals dels usuaris.

Creu Roja: Creu Roja està desplegada de forma desigual per diferents poblacions de la comarca, amb una forta implantació a Montblanc. Actualment l'entitat ha cregut convenient eixamplar la seva cobertura d'actuació cap a Sta. Coloma de Queralt, on s'està parlant amb l'Ajuntament per tal d'activar una campanya de captació de voluntaris.

APRODISCA-TILMAR: És un centre de caire privat que desenvolupa els seus serveis dins de l'àmbit de la formació i la inserció laboral de disminuïts físics i psíquics. TILMAR té la seva ubicació a Montblanc i el seu marc d'actuació és comarcal.

ADECCO: És una empresa de treball temporal situada a Montblanc des de l'any 2000. La seva activitat està orientada a cercar, seleccionar i contractar treballadors per tal de cobrir l'oferta de treball d'altres empreses. L'àmbit territorial de major implantació d'ADECCO a la comarca és Montblanc, L'Espluga de Francolí, Sarral i Sta. Coloma de Queralt.

3. DISSENY I ASPECTES METODOLOGICS DE LA DIAGNOSI

El mètode que s'ha emprat en la recerca ha estat el de la Investigació-acció-participació (I-A-P), amb el suport de tècniques de l'antropologia social. Aquest estudi s'ha anat concretant amb un pla de treball que contemplava a grans trets els següents passos temporalitzats;

1. Un estudi previ sobre la comarca i la immigració.
2. L'observació participant a través de les entrevistes als diferents agents socials que es relacionen amb la immigració.
3. La realització de l'Observatori Permanent de la Immigració (OPI).
4. Activació del pla de mediació intercultural mitjançant diferents accions.
5. Anàlisi de dades i redactat de l'informe - diagnòstic.

1. L'estudi previ ens ha permès, amb el suport dels tècnics/ques del Consell Comarcal, contextualitzar de forma inicial la incidència de la nova immigració a la realitat de la comarca. Estàvem interessats a saber...

- a) Com incideix i es distribueix la immigració a la Conca de Barberà i quins són els municipis on la taxa d'immigració és més elevada (a partir de valoracions qualitatives i en base a dades del padró municipal de 1999 i gener de 2001).
- b) Quins són els factors generals i els àmbits d'actuació que més poden incidir en la integració dels immigrants
- c) Quins són els agents que tenen una major interrelació amb la població immigrada en el territori per tal de configurar una primera mostra d'agents a entrevistar (a partir d'entrevistes amb diferents tècnics/ques del Consell Comarcal).

2. Les entrevistes semiestructurades: S'han realitzat a partir de la mostra inicial obtinguda a l'octubre de 2000 i s'han allargat fins al març de 2001. S'han fet 55 entrevistes dels següents grups d'agents socials: a immigrants; professionals de l'ensenyament, la salut, els serveis socials; representants dels cossos de seguretat, d'entitats socioculturals; sindicats; a empresaris i a algun regidor i/o alcalde.

Aquests primers contactes amb agents configuren la presentació del Pla i, en certa manera, l'inici de la dinamització de la xarxa. Les entrevistes s'han desenvolupat en el seu context de treball quotidià i ens han permès conèixer de primera mà la visió i el grau de relació que hi ha vers la població immigrada, així com la predisposició a col·laborar en grups de treball de cara a una 2ª fase del Pla.

Adjuntem al final de l'apartat, la carta de presentació als diferents agents i el guió marc que s'ha utilitzat per entrevistar als agents. Com a guions complementaris a aquest, s'han utilitzat esquemes d'orientació específics per als diferents àmbits, guions que fan referència als aspectes més rellevants de cada àmbit.

Guió marc de l'entrevista amb els agentsNIVELL INFORMAL DE L'ENTREVISTA:

PRESENTACIÓ DE L'ENTITAT
 PRESENTACIÓ DEL PLA COMARCAL
 PRESENTACIÓ DEL MARC DE L'ENTREVISTA

NIVELL FORMAL DE L'ENTREVISTA:Detecció de necessitats:

- Quines
- Tipus de necessitat (Detectada, intuïda...)
- Motius de la necessitat

Demandes:

- Quines. Que demanen
- Tipus de demanda (habitatge, formació, cultura, vida associativa...)
- Motius de la demanda
- Qui les demana
- Com es demana: Formalitzada, informal, imprevista (verbalitzat, escrit, en àmbit formal o informal.....)

Respostes des de la pròpia agent:

- Accions que s'han fet
- Que es fan
- Que estan previstes
- Que es recomana que es fessin

Respostes des d'altres agents (respecte a la xarxa)

S'ha col·laborat. Es col·labora. Es preveu la col·laboració:

Persona que estableix el contacte i càrrec
 Motius de la col·laboració
 Accions, programes, projectes, recerques
 Valoració

Compromisos (com es pot concretar):

De quina manera t'interessaria treballar en la xarxa?
 Respecte al propi agent
 Respecte a la col·laboració amb la xarxa
 Respecte al Pla

Intercanvi de materials escrits disponibles o publicatsEntrevista en "off" i síntesi del context subjectiu i anotacions

GUIÓ ENTREVISTA AGENTS D'ENSENYAMENT

- Problemàtica davant el dret d'elecció del centre escolar i, davant l'increment de concentració escolar (%).
- Problemàtica d'incorporació tardana i sortida avançada.
- Dificultats d'adequació a les escoles i agravat en els instituts: dificultats lingüístiques, espai de relació (espais i simbòlics).
- Plans d'Acollida a l'escola
- Possibilitar l'intercanvi d'experiències entre escoles (material didàctic...). Possibilitar espais de convivència (grups i espais de debat, actuacions extra-curriculars).
- Adequació curriculum escolar (material i contingut curricular simbòlic)
- Actuació de la Inspecció.
- Participació a la xarxa social com a instrument de desenvolupament comunitari.

GUIÓ ENTREVISTA AGENTS DE SALUT

- Cal saber si tenen dificultats per accedir als diferents espais de la xarxa d'atenció sanitària de la zona i quin ús en fan de: l'atenció domiciliària, consultoris, farmàcies, CAP, hospital, urgències, i ambulàncies.
- Cal apreciar els matitzos de la població immigrant segons el lloc d'origen, gènere i grup d'edat.
- Si tenen constància d'ús de medicines alternatives pròpies o han apreciat canvis de costums en l'atenció sanitària, automedicació, etc.
- Si fan ús del servei de llevadores i de pediatria i si havien fet ús del servei de seguiment a l'embaràs.
- Si tenen un seguiment de la vacunació.
- Dificultats d'obtenir un historial mèdic de l'immigrant (cal animar-los a refer-lo)
- Dificultats de comunicació lingüística (i sentiment d'impotència dels professionals)
- Altra presència de tabús o dificultats de comunicació
- Grau de seguiment de la prescripció mèdica.
- Presència de malalties tropicals

3. L'Observatori Permanent d'Immigració (OPI): És una enquesta promoguda des de l'administració central i prevista per aplicar als centres de Serveis Socials d'atenció primària. L'OPI té com a fita registrar i actualitzar de forma continuada, la situació de la immigració a l'Estat espanyol. Durant aquesta fase d'estudi diagnòstic, s'ha aplicat per primera vegada a la Conca de Barberà, amb el suport dels treballadors/es socials i educadors/es del Consell Comarcal.

4. Activació de diferents accions: Durant el transcurs de la recerca també s'ha iniciat la campanya d'empadronament amb els primers contactes amb "mediadors naturals" i s'ha activat el pla integral de mediació. S'han començat cursos com el de català a Sarrià, o el d'alfabetització i el carnet de conduir a Montblanc i Santa Coloma de Queralt. No s'ha activat cap acció més per considerar que calia una coherència entre les accions i el resultat de l'informe.

5. Anàlisi de dades i redactat de l'informe final: Aquest informe diagnòstic compta amb dues parts: una primera part introductòria i una segona part de recerca i conclusions, on consten el conjunt d'informes consensuats amb els agents socials entrevistats (ja fossin d'abast comarcal o municipals), i els diferents àmbits d'estudi (treball, habitatge, mobilitat, ensenyament, sanitat i sociocultural). La segona part, consta de les propostes d'actuació de cara al desplegament de la 2ª fase del Pla comarcal, els annexos i la bibliografia.

3.1 LA MEDIACIÓ A LA CONCA DE BARBERÀ

Introducció a la mediació multicultural

La mediació intercultural és un procés en virtut del qual una tercera persona, el mediador, fa de pont entre dos actors etnoculturalment diferenciats per tal de prevenir o transformar positivament un conflicte individual o grupal.

La intervenció d'aquest mediador no té perquè anar només orientada a la superació d'un determinat conflicte existent, sinó que sovint s'actua des de la prevenció tot i facilitant la millora de la comunicació en les relacions interculturals.

En aquest sentit la mediació multicultural treballa proactivament en la prevenció del conflicte i segons C. Giménez (1997), té la capacitat de;

1. Promocionar el reconeixement de l'altre com a interlocutor.
2. Afavorir la millor comprensió de l'altre (a nivell lingüístic i cultural).
3. Superar barreres que impedeixen la relació; superació de prejudicis, estereotips, superació de por i recels.
4. Possibilitar l'aprenentatge en la convivència (a partir de la cerca de punts en comú i punts complementaris).
5. Fer efectiu el potencial d'enriquiment mutu i facilitar la cooperació, moltes vegades necessària, entre subjectes ètnicament diferenciats.
6. Evitar, prevenir o regular situacions de conflicte (el que es considera "mediació" en un sentit estricte del terme).
7. Adaptar l'organització i el funcionament de les institucions com escoles i/o hospitals als seus beneficiaris i guanyar en eficàcia en l'accés dels usuaris a les institucions facilitant la seva gestió.

Pla Integral de Mediació Comunitària a la Conca de Barberà:

Per tal d'activar la mediació multicultural en la Comarca, em cregut oportú proposar un pla de mediació comunitària ampli que abarqui tres nivells de mediació, alguns dels quals ja estan en actiu:

1. La mediació ciutadana, voluntària o “natural”.
2. La mediació professional intercultural.
3. La mediació institucional.

A continuació passem a presentar tant el perfil necessari d'aquests mediadors, com la situació actual del desplegament d'aquest pla de mediació comunitària a la comarca:

1. Els “mediadors voluntaris” o “mediador ciutadà” (J.F Six, 1997); són aquelles persones (o entitats cíviques) que sense ànim de lucre estan actuen sobre el territori i quotidianament estableixen ponts interculturals i resolen demandes als immigrants. Són persones que requereixen –en tot cas- una formació específica (de 20 hores mínim) i, posar la seva feina a la consideració d'altres mediadors professionals (S. Marçal, 1998).

Les persones immigrades que han actuat fins ara com a informats, podrien amb temps i formació esdevenir “mediadors naturals” són; Hafid (per magrebis de Sarra), Olena (per dones ucranianes de Sarra), Joseph (per homes ucranians de Sarra), Abdou (per homes de senegambia de Montblanc i la comarca), Hassan i Labid (per magrebis de Santa Coloma de Queralt i rodalies), Ana T. (per homes i dones de Santa Coloma de Queralt i rodalies), Soreida (per dones de l'Espluga de Francolí). També cal tenir en compte que dels diferents cursos d'alfabetització poden sorgir nous informants-mediadors.

Cal tenir en compte que la formació i el seguiment d'aquests ha d'anar dirigit a superar les limitacions en què ens podem trobar amb els mediadors naturals, com poden ser la limitació de temps de dedicació, la tendència a actuar només en entorns reduïts d'amics i familiars, manca d'objectivitat i neutralitat entre les dues parts, poc coneixement dels recursos disponibles i/o poca capacitat de vehicular-los.

A nivell municipal i des de fa temps, a Sta.Coloma, l'actuació com a medidora natural, la fa l'Ana. Aquesta dona manté una relació de confiança amb la majoria de la població magrebina del municipi i ha adquirit un coneixement que li

permet resoldre i/o canalitzar algunes de les dificultats amb les que es troben els immigrants al municipi. L'actuació de Ana es complementa amb una dona magrebina que fa de traductora.

Considerem que cal mantenir aquest tipus d'actuació i donar-li suport. Entenem que l'actuació generalitzada dels mediadors naturals a la comarca s'ha d'orientar a organitzar un equip de persones que actuïn als diferents municipis de forma coordinada i sota criteris comuns, tenint en compte que les actuacions siguin puntuals i sempre en coordinació amb el/la dinamitzador/a, i que la participació vingui donada per la realitat mateixa. Cal afavorir l'assessorament sobretot al començament del procés per part d'una entitat especialitzada i estimular la participació al curs de formació de mediadors.

2. Els “mediadors professionals”; són persones que tenen una dedicació a la mediació, professional i remunerada, i que mantenen una formació continuada. Són persones que estan ampliament formades en temes de mediació intercultural (entre 200 i 400 hores) i amb coneixement d'almenys dos bagatges socioculturals (a ser possible també lingüístics). La funció bàsica és la mediació representativa entre els agents socials quan se sol·liciti del treball en coordinació amb els professionals de serveis socials i dels àmbits.

Atès que a la comarca no s'ha detectat cap persona que pogués esdevenir mediador intercultural, s'ha iniciat el treball amb la “mediació natural”. Les persones que poden arribar a ser mediadors professionals poden sorgir dels informants anteriors, amb un bon seguiment i una bona formació continuada.

Tenint en compte la realitat de la població estrangera a la Conca de Barberà, el treball amb els mediadors professionals es vol plantejar des dels resultats del procés de mediació natural i de la formació (que es farà possiblement l'octubre). Això vol dir que en la mesura que hi hagi necessitats i que els grups de treball així ho demanin, hi haurà una implicació progressiva dels mediadors professionals en les actuacions. El treball de coordinació amb el/la dinamitzador/a, es complementarà

amb el treball dels mediadors naturals. Els perfils recomenats són: una dona d'origen magrebí i un home de països de l'est, que tinguin un bon coneixement de la nostra cultura i societat (amb capacitat de llegir i escriure les nostres llengües) i que visquin a la comarca.

3. Els “mediadors institucionals”. Són persones que pel seu àmbit professional estan interactuant des de l'empatia entre els immigrants i la societat d'acollida (són p.e. assistents socials, professors, metges, cossos de seguretat, empresaris,...). Són professionals que es relacionen en la seva feina amb la multiculturalitat, i que demanen, en molts casos, formació continuada adreçada a incrementar la seva sensibilització i la dotació d'eines i habilitats per tal que puguin desenvolupar la seva tasca.

A la comarca s'ha volgut treballar amb un equip ampliat de “mediadors institucionals” (els tècnics del Consell Comarcal; especialment pel que fa a l'Àrea de Benestar Social). Aquests han actuat com un equip qualificat d'assessoria sobre el coneixement i dades del territori; així ha incidit en la metodologia sobre el mostreig inicial dels agents i a l'hora d'establir els primers ponts de contacte per les entrevistes amb els immigrants.

4. PERSPECTIVES DELS DIFERENTS AGENTS

4.1 AGENTS D'ÀMBIT COMARCAL

SERVEIS SOCIALS DE LA COMARCA, ABSS I EBASP

L'Àrea Bàsica de Serveis Socials

A nivell dels serveis socials públics d'atenció primària, la Conca de Barberà, com a conjunt de municipis de menys de 20.000 habitants, constitueix una "Àrea Bàsica de Serveis Socials" (ABSS) i, com a tal, és el Consell Comarcal qui rep les competències d'aquesta atenció.

Dins de "l'Àrea Bàsica de Serveis Socials" de primer nivell (ABSS) de la Conca de Barberà, els "Equips Bàsics d'Atenció Social Primària" (EBASP) divideixen la seva tasca en dos sectors territorials; el "sector 1 de Montblanc" i el "sector 2 de Sta. Coloma de Queralt".

Algunes de les actuacions generals fetes per l'ABSS durant l'any 2000 han estat la realització del servei d'atenció directa als usuaris, l'atenció individualitzada a infants amb risc social i, a més a més entre d'altres accions, es gestiona i s'adjudiquen les diferents beques, es canalitza per la via pública o privada el servei d'atenció domiciliària (SAD), s'han organitzat cursos de formació d'adults, etc. Durant aquest període s'ha seguit treballant amb la col·laboració amb Càritas, Creu Roja i, a través de l'òrgan consultiu de la Gent Gran, es va desenvolupant una tasca de sensibilització social.

La intervenció social que es fa a diferents localitats de la comarca es fa des de dos vessants interrelacionats: a) l'atenció directa als usuaris i b) el servei de

coordinació i assessoria tècnica a diferents agents de l'àmbit de la salut, l'ensenyament, cossos de seguretat, etc.

L'atenció directa als usuaris (siguin o no immigrants) es realitza de forma descentralitzada i es desenvolupen diferents accions; des de la consulta informativa general, fins a la tramitació de diferent documentació i ajuts, com ara són: l'obtenció de la Targeta Sanitària, les prestacions o PIRMIS, els carnets de família nombrosa, les beques per a llibres escolars i de menjador. Més específicament i per als immigrants s'ha fet alguna tramitació de permisos de treball i residència i el reagrupament familiar.

Per una altra banda hi ha la intervenció amb diferents agents implicats al voltant dels Serveis Socials, com ara són els centres de salut (consultoris mèdics, CAP i Serveis Socials de l'Hospital de Valls) i els centres d'ensenyament (CEIP i IES). La relació amb els agents de salut se centra amb el seguiment d'alguns casos i la tramitació de les targetes sanitàries. Amb les escoles es fa la recepció i la tramitació de beques i, si es detecten les necessitats de reforç escolar, es deriven a l'educadora social.

D'acord amb la divisió territorial abans comentada, els equips bàsics d'atenció primària desenvolupen la seva tasca en dos sectors que comprenen els diferents municipis de la comarca.

Sector 1 de Montblanc:

Aquest comprèn l'assistència de set municipis: l'Espluga de Francolí, Montblanc, Senan, Vallclara, Vilanova de Prades, Vilaverd i Vimbodí.

Les necessitats dels col·lectius d'immigrants no comunitaris detectades des dels serveis socials són, bàsicament, la manca d'un primer lloc de treball, per tal d'aconseguir el permís de treball i residència, i la manca d'habitatge que sobretot s'evidencia a l'hora de planificar la primera acollida i el reagrupament familiar.

L'escolarització dels fills i l'assistència sanitària en principi no és una qüestió que avui per avui els preocupi tant.

La millora de la comunicació i el coneixement de la llengua són necessitats bàsiques i fonamentals per garantir la integració dels estrangers. Es valora que els cursos d'alfabetització impulsats des de les administracions locals i comarcals, i portats a terme fins a la data, han estat una mesura molt positiva sobretot per facilitar la integració social de les dones. A l'Espluga, des de fa 7 o 8 anys es porten a terme cursos d'alfabetització per a col·lectius mixtos (estrangers/autòctons i homes/dones), a Montblanc i a Sta. Coloma de Queralt funcionen des de fa sis i dos anys, respectivament.

Ja hem comentat que el Consell Comarcal té un servei d'atenció a domicili (SAD), adreçats als usuaris que socialment ho requereixin. Aquest programa d'accés públic o privat (segons la disponibilitat econòmica de l'usuari) consisteix en la tramitació dels ajuts i el seguiment del servei que presten professionals externs. Arran del funcionament d'aquest servei, el Consell Comarcal ha detectat que en aquest sector, hi ha una manca de treballadores familiars i Auxiliars de la llar. En aquest sentit es considera necessari poder realitzar accions formatives. Per exemple a l'Espluga es va sol·licitar per a enguany un curs de formació. Aquesta podria ser potencialment una via més d'inserció laboral, també per a dones estrangeres, si és que és possible el seu accés segons els criteris establerts.

Sector 2 de Sta. Coloma de Queralt

Comprèn quinze municipis de la comarca: Barberà de la Conca, Blancafort, Conesa, Forès, les Piles, Llorac, Passanant, Pira, Pontils, Sta. Coloma de Queralt, Sarral, Savallà del Comtat, Solivella, Rocafort i Vallfogona de Riucorb.

La majoria de la població immigrada no fa demandes d'atenció dels serveis socials i la que ho fa, ho fa amb bastant discontinuïtat. De fet, no ha estat fins que s'han iniciat els cursos d'alfabetització per a persones immigrades que no s'ha

detectat un petit increment de demanda dels serveis socials per part del col·lectiu d'immigrants. Aquest apropament s'ha anat fent amb cura per tal de no cremar relacions amb falses expectatives.

D'aquesta població immigrada, la majoria és magrebina (amb poca relació establerta amb els Serveis Socials), també hi ha un nucli de sud-americans on les demandes que ens arriben són molt concretes. Es coneix que hi ha un grup de ucranians, però no s'ha establert cap contacte amb aquest col·lectiu.

Es detecta una problemàtica greu respecte a la tramitació dels permisos de residència i treball. Aquesta "barrera administrativa" es dona malgrat que hi ha força oferta de treball i disponibilitat de mà d'obra. Arran d'aquesta problemàtica es desenvolupen les altres, com ara són la dificultat de treballar amb contracte i la de trobar un habitatge de lloguer digne per a cada unitat familiar.

Es detecta una necessitat de no perdre de vista la població autòctona que també està en situació de marginalitat per diferents motius. Des dels Serveis Socials es considera que la sensibilització a nivell de la població autòctona es positiva i en general hi ha un suport per a fomentar la integració.

Algunes de les necessitats expressades pels professionals dels dos EBASP, per tal de poder atendre millor aquests nous usuaris des d'una major confiança personal i professional, són:

1. Les dificultats per establir una bona comunicació; especialment pel que fa a la població estrangera amb diferents referents lingüístics i culturals al nostres. En aquest sentit, es demanen un seguit de recursos per pal·liar les situacions de distanciament. Es posa per exemple la necessitat de tenir disponible més material gràfic de suport per als professionals (diccionaris específics amb el termes que fan referència a l'acollida i l'atenció social), així com la de poder treballar amb mediadors naturals, sempre que es defineixin bé llurs funcions.

2. La necessitat d'una major formació laboral dels professionals, tant en temes generals sobre la immigració, com específics. A tall d'exemple sol·liciten més informació sobre la Llei d'estrangeria, el reglament (quan s'aprovi), així com, quina és i com es fa tota la tramitació de documentació específica que es pugui derivar dels possibles casos. En aquest mateix sentit es demana un servei permanent o itinerant d'assessorament per a la tramitació de documentació regulada (fins ara s'han fet les consultes al CITE de Tarragona).

3. Es valora com a important una millora de la coordinació amb els altres professionals d'atenció primària i una millor definició a la pràctica de funcions entre altres agents d'atenció primària; en aquest sentit es demana poder crear (a partir del consens) protocols de derivació. També es considera important tenir una major disponibilitat professional i una major sensibilització sobre la problemàtica de la població immigrant.

SERVEIS SOCIALS DEL PIUS HOSPITAL DE VALLS

Introduïm aquí l'informe dels serveis socials del Pius Hospital de Valls per la relació professional que manté amb els serveis socials de la comarca, però destaquem que és un agent d'àmbit supracomarcal i no comarcal.

Els Serveis Socials del Pius Hospital de Valls treballen en coordinació amb els serveis socials de la Conca de Barberà i atenen persones derivades amb problemàtiques sociosanitàries.

Des de Serveis Socials s'atenen les persones immigrants que vénen sense cobertura sanitària, principalment se'ls informa sobre com tramitar la targeta sanitària. L'atenció sanitària es fa normalment sense problemes. Si presenten altres problemàtiques socials, el pla de treball es porta a terme com amb qualssevol altres persones.

Els professionals es troben a vegades amb la dificultat de distingir quan una problemàtica és per manca de recursos personals o respon a un tema cultural. En un principi es tendia a fer discriminació positiva; a poc a poc, i a mesura que el nombre d'immigrants ha anat augmentant, s'ha vist la necessitat de realitzar un tracte igualitari respecte a la resta de la població, mirant de respectar les mínimes necessitats culturals. Es valora interessant la formació per als professionals vers altres cultures per tenir un referent ètic amb el qual es pugui treballar.

A nivell hospitalari sorgeixen problemes de comunicació i de comprensió cultural, i es va plantejar treballar amb un mediador. La mediació pot millorar la comunicació metge – pacient.

Una altra de les problemàtiques detectades és la necessitat de clarificació en els casos de maltractament. Sobretot en els casos de matrimonis mixtos, entre homes autòctons i dones magrebis, es treballa com amb qualsevol persona però hi ha el problema de que en molts casos manca la família extensa i hi ha dificultats culturals.

A l'hospital funciona l'equip de PADES, un servei d'atenció a domicili, format per metge, infermera i assistent social, es tracten casos de malalties cròniques i/o terminals, però fins avui data no s'han atès immigrants, es desconeix com es faria l'acompanyament a la mort a persones magrebis en cas d'una demanda, en aquest sentit seria important la figura del mediador.

EL CENTRE DE RECURSOS PEDAGOGICS (CRP)

Respecte a les competències i a les funcions

El marc d'actuació del CRP es defineix per donar suport a l'activitat pedagògica dels centres educatius de la comarca i a la tasca docent dels mestres i dels professors. Les funcions més destacades són:

- Oferir recursos d'infraestructura i de serveis.
- Catalogar els recursos educatius del medi local i comarcal i elaborar les pautes i informacions complementàries
- Donar suport a les activitats docents i a l'intercanvi d'experiències educatives per tal de motivar la reflexió
- Coordinar i organitzar l'execució i el seguiment de les activitats de formació permanent, col·laborant en la detecció de necessitats de formació i en l'elaboració de propostes per satisfer-les

A la comarca es defineixen dues Zones Educatives Rurals (ZER), que agrupen les escoles rurals de la comarca. La ZER de Poblet agrupa els municipis de Vimbodí, Solivella, Blancafort i Vilaverd, i la ZER de la Conca agrupa els municipis de Pira, Barberà de la Conca i Rocafort de Queralt. Amb el temps s'ha treballat per crear un claustre conjunt i afavorir la coordinació.

Respecte a l'actuació

Una de les actuacions són els programes trimestrals d'activitats per a les escoles, com ara són, educació viària, medi ambient, teatre i d'altres i es facilita la participació a totes les escoles. Es considera que no cal fer cap acció especial per a immigrants. Si cal, donar informació vers el paper dels immigrants en el poble i integrar-los a nivell sociolaboral. Es fan presentacions de materials didàctics.

S'ha engegat el Pla de Formació de zona, destinat a professionals, treballa el centre de recursos, la inspecció de Tarragona, els directors dels centres i l'EAP. Es fan propostes de cursos o formació que es vol fer durant el curs escolar, es valora el que demanen els professionals i es dissenya l'oferta concreta. Es valora que és un procés difícil i que es perd informació i propostes interessants perquè la realitat varia d'un any a l'altre.

Es treballa en coordinació amb el servei d'ensenyament de català SEDEC, que treballa per la normalització de la llengua des de diferents nivells, (ortografia, gramàtica, expressió,...) i s'han fet xerrades de formació i informació d'introducció a la cultura magrebina. Es col·labora amb el Programa d'Educació Compensatòria del Departament d'Ensenyament de la Generalitat, es detecta que no hi ha coordinació entre SEDEC i compensatòria. Es col·labora amb l'EAP i amb altres entitats per tal d'intercanviar materials i recursos, també es treballa en coordinació amb el Centre de Recursos del Baix Camp. Es col·labora amb el Consell Comarcal per facilitar a les escoles de la comarca l'accés a les activitats trimestrals. Per altra banda els diferents centres educatius fan reunions periòdiques per intercanviar materials, es troben per àrees (música, gimnàstica, anglès, educació especial) per elaborar material comú.

Respecte a les necessitats i/o demandes

Els mestres demanen recursos, assessorament i materials didàctics específics per als immigrants, segons les seves necessitats a l'aula.

Es considera important poder tenir un mestre de suport a l'aula mateix, o en horari extraescolar, ja que els mestres d'educació especial són els que atenen les necessitats dels alumnes immigrants, però les atenen fora de l'aula i es considera que no és la situació ideal. Així mateix seria important poder treballar amb un equip de professionals especialitzats per a la creació de material didàctic adaptat (jocs,

tècniques orientades, didàctica per les àrees), i poder treballar amb un coordinador/a de recursos, una persona itinerant que organitzi i estructurari les demandes, en coordinació amb SEDEC, l'escola i el Programa de Compensatòria.

L'EQUIP D'ASSESSORAMENT I ORIENTACIÓ PEDAGOGICA (EAP)

Respecte a les competències i a les funcions

L'EAP és un servei educatiu que depèn del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i que atén les necessitats educatives dels alumnes nou vinguts (des d'altres autonomies o altres països) que es matriculen als CEIP, als IES i a les escoles bressol.

Les competències de l'EAP es desenvolupen en col·laboració amb els mestres i professors, especialistes i serveis específics vers:

- La identificació i avaluació de les necessitats educatives especials dels alumnes.
- La participació en l'elaboració i el seguiment dels diversos tipus d'adaptacions al currículum que puguin necessitar els alumnes
- L'assessorament als equips docents sobre els projectes curriculars dels centres educatius pel que fa a aspectes psicopedagògics i atenció a la diversitat de necessitats educatives dels alumnes.
- L'assessorament a l'alumnat, famílies i equips docents sobre aspectes d'orientació personal, educativa i professional
- La col·laboració amb els serveis socials i sanitaris de l'àmbit territorial d'actuació.

A cada comarca hi ha un o varis equips, a la Conca de Barberà hi ha dos sectors amb un professional a cadascun d'ells; un sector comprèn els municipis de Montblanc i L'Espluga i l'altre comprèn les dues ZER i els municipis de Sarral i Sta.

Coloma. Es col·labora amb el Centre de Recursos amb Serveis Socials des del Consell comarcal, amb el SEDEC de Reus i amb el Programa de Compensatòria

Respecte a l'actuació

L'actuació pot ser directa des de l'EAP o quan se sol·licita des del propi centre o des de la inspecció. La relació amb les escoles i instituts, s'estableix amb l'equip directiu, els tutors/es i els mestres d'educació especial; s'assisteix als centre públics un cop a la setmana, als centres concertats quan se sol·licita prèviament

El procés d'intervenció de l'EAP, quan es preveu la incorporació d'alumnes nouvinguts, comença amb la redacció de l'informe d'incorporació tardana per valorar en quin curs ha d'incorporar-se l'alumne tenint en compte l'edat i el nivell d'aprenentatge; normalment la valoració es fa a partir de 3er de primària. Segons el nivell de coneixement de la llengua i el grau d'integració social, es determina el curs que normalment és el mateix que correspon a l'edat quan hi ha coneixement de la llengua i un curs menys del que correspon a l'edat quan hi ha desconeixement de la llengua. Una vegada està fet l'informe es fa l'assessorament del professorat i/o dels tutors vers l'actuació sobretot a nivell de la integració social a l'escola.

Quan l'alumne ja està incorporat al curs, es contrasten amb els tutors els criteris de la seva valoració i es fa l'assessorament posterior. Amb els pares/mares d'alumnes nuovinguts es convoca una entrevista al començament de curs i d'altres sempre que n'hi hagi necessitat, quan assisteixen ho fan amb algú que els fa de traductor.

S'organitzen xerrades generals, a través del SEDEC al començament de curs per temes puntuals amb col·laboració amb altres agents per treballar per àrees (llengua, matemàtiques, socials...). La valoració és positiva. A vegades ve una persona de l'equip directiu en representació del centre i la resta utilitza el material que es dona

Amb les mestres de pedagogia terapèutica i amb les d'educació especial s'està treballant el tema d'habilitats socials i de comportament (a nivell genèric, no sols per immigrants) indirectament estem treballant per la integració o situacions de marginació potencials. Són recursos de formació que poden utilitzar quan es planteja a la classe una problemàtica concreta; hi ha demanda concreta per part dels professors

Es considera dificultós el fet d'engegar accions preventives; el perfil del professorat i la realitat fan pensar que la participació no serà la més desitjada. Les accions han de ser molt puntuals i concretes, es valora no fer accions específiques per a immigrants si no ha sorgit una problemàtica concreta.

Respecte a les necessitats i/o demandes

Es detecta angoixa entre els professors, sobretot a començament de curs per la necessitat que hi ha d'atenció individualitzada i que no es pot donar. Hi ha necessitat de donar resposta immediata quan existeix una problemàtica concreta, no abans ni després. La creació de materials didàctics de llengua i matemàtiques (no sols per alumnes immigrants) i l'adaptació de materials didàctics per nivells bàsics d'aprenentatge. La informació i formació vers temes de les altres cultures, conceptualització i sensibilització respecte a temes educatius

Es detecten problemàtiques per la manca de continuïtat en l'assistència, sobretot entre famílies magrebines que marxen per diferents motius i després tornen (el treball que ja s'havia fet s'ha de tornar a començar). Això es dona sobretot a l'Espluga.

La perspectiva de continuïtat en els estudis i la incorporació al món laboral com a orientació des de l'IES és difícil, més per a elles que per a ells.

La relació amb els pares i mares d'alumnes immigrants, es considera que comporta dificultats, igual que amb l'altra tipologia de famílies, es convoquen entrevistes al començament de curs i quan hi ha necessitat de treballar algun aspecte socioeducatiu concret, el nivell d'absentisme a les convocatòries és elevat.

Es considera que la integració social de les famílies d'immigrants en l'actualitat ha canviat respecte als últims anys. Es detecta que abans, quan hi havia menys població, hi havia més integració social; es detecta que quan no hi havia nuclis, la relació amb el poble era més oberta; ara hi ha "guetos", es considera que les generacions futures tindran més integració.

Es considera que caldria afavorir les relacions socials fora de l'àmbit escolar i generar accions per motivar la participació i la integració dels alumnes en activitats extraescolars i municipals. En concret es considera que als IES l'adaptació social dels adolescents comporta dificultats i més quan hi ha afegits elements culturals i/o de desconeixement de la llengua

Respecte a la distribució d'alumnes als diferents centres, no hi ha una problemàtica oberta però es detecta la intranquil·litat que comença a suposar el fet de que hi hagi un nombre considerable d'alumnes immigrants en un mateix centre. Com a exemple significatiu es detecta que a l'Espluga de Francolí, les mares i pares han qüestionat la possibilitat de que alguns alumnes magrebis es matriculin al col·legi concertat. No hi ha una problemàtica oberta, però el nombre d'alumnes magrebis en proporció al nombre total d'alumnes es considerable; es comenta que el fet que sigui un col·legi religiós es un condicionant per les famílies magrebines. Per la matriculació hi ha alumnes que porten tots els papers d'escolarització en regla perquè arriben d'altres províncies o hi ha que no tenen res perquè no han estat escolaritzats .

CARITAS ARXIPRESTAT CONCA DE BARBERÀ

Respecte a les competències i a les funcions

En aquest moment Caritas Arxiprestat Conca de Barberà compta amb els mossens, un professional laic i prop de 150 socis que col·laboren voluntàriament amb diferents graus d'implicació en la gestió dels diferents serveis, amb la seva quota anual i/o les seves aportacions de menjar o roba.

Respecte a l'actuació

El marc d'actuació a la comarca ha anat dirigit a cobrir les necessitats de les persones que estan de pas per la comarca (“transeünts”) i tenen pocs recursos econòmics socials i d'habitatge. Es detecta que hi ha tres tipologies de “transeünts”: a) les persones que arriben amb el propòsit de trobar feina i habitatge i que sol·liciten ajuda en els primers moments (la majoria dels quals són immigrants i la demanda augmenta); b) les persones que són transeünts i utilitzen els serveis com a forma de vida; c) les persones que arriben a la comarca de pas cap a altres municipis o comarques, però que usen el serveis puntualment i no com a forma de vida.

Els serveis que es donen actualment són el de menjador que, ja fa més de 10 anys que funciona, el rober que funciona fa més temps i la donació de paquets mensuals de menjar.

Els immigrants utilitzen sobre tot el rober i els paquets de menjar. Els paquets de menjar provenen de les moltes aportacions que fa tant la població, com la Creu Roja (dels excedents de la Comunitat Europea i el Banc d'Aliments). De cara a la seva redistribució ens coordinem amb els Serveis Socials del Consell Comarcal, que determina quines són les necessitats per donar el paquet mensual de menjar.

També hi ha la col·laboració puntual amb Unió de Pagesos quan s'organitzen les campanyes d'estiu de la verema amb col·lectius d'immigrants.

Per altra banda, Caritas funciona amb programes, en aquest moment hi ha tres programes amb els que es vol crear o millorar accions:

Un és el projecte "Filigrana" que partiria de l'actual servei de rober i que es podria derivar –com ja s'ha fet en d'altres llocs- en un botiga de comerç just i solidari, amb venda de roba de segona mà i productes del Tercer Món amb dones que podrien treballar i formar-se alhora.

Un altre projecte és repensar el sistema de menjador de transeünts, perquè "la realitat ha canviat, ara vénen persones entre 18 i 25 anys que cerquen treball, es vol adaptar a les noves necessitats". Actualment també estudien la possibilitat de prestar un servei de menjador a gent gran dels pobles.

L'altre projecte, aprofitant que Caritas de Montblanc està rehabilitant una casa com a seu, fóra el d'obrir un Servei d'Acollida a les persones. Aquest seria un despatx de rebuda a les primeres necessitats i demandes de les persones (p.e. gent gran), es facilitaria la tramitació de documentació i es formalitzaria la formació dels voluntaris per a tots els programes.

A més d'aquests programes i accions que es desenvolupen a Montblanc hi ha tot un seguit d'actuacions genèriques que sorgeixen del propis territoris. Només per posar dos exemples: A Sarra, amb la col·laboració del mossèn i la Comissió Diocesana de Migració (amb seus a Tarragona i Valls), en alguna ocasió s'ha contactat amb empresaris per tal de contractar persones immigrades, s'ha cercat algun pis de lloguer i s'ha tramitat gran part de la documentació... entre d'altres gestions. A Passanant, s'ha arranjat l'abadia amb finalitat d'ús social. Actualment i en concret es preveu fer una hospederia vinculada al santuari i apartaments per famílies amb alguna problemàtica concreta.

Respecte a les necessitats i/o demandes

Caritas ha detectat diverses necessitats com són: l'acollida, el treball i l'habitatge i el finançament d'activitats:

Millorar el sistema d'acollida: es considera que seria bo tenir una persona contractada al menys mitja jornada per al servei d'acollida (i servei de mediació) per atendre altres necessitats i demandes, es valora que hi ha persones que no passen pels serveis socials del Consell Comarcal.

Millorar la situació laboral: la realitat és que els empresaris no poden esperar el temps que es tarda en tramitar els permisos de treball, s'ha de facilitar el precontracte i informar els empresaris del treball dels gremis que funcionen en altres comarques.

Millorar la disponibilitat i condicions de l'habitatge: la realitat és que hi ha reticències per llogar pisos als immigrants, sobretot a la població magrebí. Caldria incentivar els propietaris i els Ajuntaments per arreglar els pisos del casc antic dels pobles i donar habitatge durant el temps que els immigrants no treballen perquè "els papers" estan en tramitació. Seria bo rehabilitar espais per fer habitatges; ara es venen les rectories però seria millor arreglar-les i aprofitar-les per ús social.

Des de Caritas hi ha la necessitat de rebre ajuda econòmica per part de les administracions o entitats que puguin col·laborar. Ajudes econòmiques per poder contractar i pagar professionals que fessin alguns serveis. D'altra banda, és important la formació de voluntariat per gent jove i per dones immigrants, sobre tot en els municipis més grans com Montblanc, l'Espluga i Sta. Coloma, per la seva possible inserció sociolaboral.

CREU ROJA

Respecte a l'actuació

L'entitat desenvolupa accions socials per la comarca, però cap estrictament per a immigrants; amb tot ... *“si nosaltres detectem un problema puntual aleshores hi adreçem voluntaris per poder solucionar-ho.”* Entre els serveis que l'entitat dona a la societat destaquen el d'atenció a la gent gran (servei teleassistència, acompanyament i ajuda puntual). Dirigint-se més a les persones amb pocs recursos econòmics, destaca el servei d'ajut alimentari. Aquest servei de redistribució d'aliments procedents dels excedents de la Comunitat Europea, són actualment utilitzats per un conjunt d'entitats socials com són Carites (pel seu servei de menjador), Tilmar, la Residència d'Avis de Sta. Coloma, l'Hospederia de Poblet,... Des dels serveis socials del Consell Comarcal es detecten necessitats entre la gent gran, els immigrants, o els transeünts, i a partir d'aquí es fa la distribució d'aliments cada quatre mesos.

Per part de Creu Roja va haver la intenció de fer un programa d'ensenyament d'idiomes per a immigrants mitjançant voluntaris, però es va detectar que aquesta acció l'estava activant el Consell Comarcal amb personal professional i es va resoldre aturar-ho, per tal de no doblar esforços i accions.

A nivell de sensibilització s'ha fet alguna campanya amb exposicions i altres activitats, però la valoració de la participació ha estat poc satisfactòria. Creu Roja valora que el fet que el nombre absolut d'immigrants en l'actualitat no sigui prou significatiu respecte d'altres comarques, dificulta el funcionament d'aquest tipus d'acció. Amb tot, l'entitat col·labora amb d'altres entitats quan li ho demanen (com p.e. Amics del Poble Saharai, la Plataforma contra el Deute Extern,etc).

De forma molt puntual Creu Roja ha portat alguns documents a Tarragona per tal de fer la tramitació de permisos de treball i residència d'algu immigrant. Ha participat en alguns debats de ràdio, dissertant sobre la problemàtica de la immigració. També,

puntualment, ha comptat entre els seus voluntaris amb un parell d'immigrants que van ser formats, però que després van haver de marxar de la comarca i, ara fa poc –i sense obtenir de moment resultats-, ha engegat la campanya per promoure que famílies nacionals acullin nens immigrants que han passat per centres d'acollida de la Generalitat de Catalunya.

Respecte a les necessitats i/o demandes

Segons Creu Roja la major necessitat que hi ha actualment a la comarca és d'habitatge per a immigrants. Cal, segons Creu Roja, habilitar algun espai perquè els immigrants puguin residir durant el temps suficient fins a cobrar un primer sou i cercar un habitatge de lloguer.

Una altra necessitat detectada és el fet d'estabilitzar la recerca de finançament i la participació en programes europeus, amb els quals es poden posar en marxa accions significatives si es compta amb el necessari suport de les administracions.

UGT i AMIC (Ajuda Mútua Immigrants de Catalunya)

Respecte a les competències i a les funcions

Una bona part de l'atenció sindical a les treballadores i treballadors a la Conca de Barberà està coberta a través del sindicat obrer, Unió General dels Treballadors (UGT).

La UGT està actualment present en diverses empreses de la comarca mitjançant els seus afiliats i delegats sindicals. Per un altre costat compta amb una oficina d'atenció als treballadors situada a les dependències del Jutjat de Montblanc

(obre els dilluns i dijous a la tarda). Des d'aquesta es presten un seguit de serveis genèrics com el seguiment del compliment dels contractes laborals.

La presència d'immigrants a les dependències d'UGT de la comarca de moment ha estat reduïda però constant. Aquest fet, la possibilitat per altra banda, que es pogués fer una atenció integral molt adaptada a les necessitats de la persona, tot i oferint-los, també, un seguit de serveis que el sindicat disposa a la Conca de Barberà.

Respecte a l'actuació

UGT facilita als treballadors estrangers la tramitació de diferent documentació específica. Aquestes gestions procura fer-les amb l'acompanyament de la persona interessada a la institució que toqui.

Un altre servei activat és la borsa de treball. Els contactes establerts entre treballadors i empresaris han possibilitat que el sindicat hagi pogut anar-se creant una borsa de treball. En aquest sentit es valora que la importància de cara a fer la inserció laboral a diferents empreses, no és tant la situació jurídicoadministrativa del treballador (legal o il·legal), sinó conèixer la sensibilitat social de l'empresari; si aquesta és bona, la relació amb la persona immigrada pot possibilitar, per exemple, una "oferta de treball" i conseqüentment, l'inici d'un procés de regularització.

Un altre servei molt personalitzat va adreçat a incrementar la capacitat i competència laboral dels treballadors. En aquest sentit des d'UGT es fan diverses accions: des de col·laborar en l'elaboració de currículums, fins a realitzar acompanyaments dels treballadors a les empreses tot explicant-los el sistema de treball, els costums laborals, els horaris i torns establerts, el sistema d'altres i baixes, etc.

Respecte a les necessitats i/o demandes

Més enllà de les accions concretes, des del sindicat es valora que una de les necessitats més importants que afecten les persones immigrades és el fet de dificultar l'homologació de títols acadèmics, ja que l'actual marc legal situa de forma inicial els treballadors a l'esglaió sociolaboral més baix. Una altra necessitat a nivell comarcal és poder atendre de forma coordinada l'acollida dels immigrants, per la qual cosa es valora que l'actual Pla d'Integració als Immigrants pot significar un pas important per tal d'optimitzar recursos.

CC.OO i CITE (Centre d'Informació a Treballadors Estrangers)

Respecte a les competències i a les funcions

L'oficina del CITE es va obrir al 1991, quan s'inicià el procés de regularització. Actualment cobreix l'atenció especialitzada a persones immigrades de tota la demarcació de Tarragona (especialment del Camp de Tarragona). El servei que presta és totalment gratuït i és d'informació i assessorament laboral, tramitació de documentació específica i, si s'escau, d'acompanyament i/o derivació.

Respecte a l'actuació

CITE atén aproximadament unes 50 consultes per setmana. Els usuaris són estrangers sense documentació, majoritàriament homes del Magrib, tot i que darrerament s'ha incrementat la presència d'homes i dones procedents dels països de l'est i Llatinoamèrica.

De les diferents gestions jurídiques i administratives que tramita el CITE (reagrupaments familiars, renovació de permisos, obtenció de nacionalitat,...) el gruix

de feina es dóna per la tramitació inicial d'ofertes de treball, per tal d'obtenir els corresponents permisos de treball i residència.

Segons CITE, normalment, els contactes que tenen els empresaris amb gestories són catastròfics; força gestories vénen a dir als empresaris *“però no et fiquis amb això, que això és molt difícil, que tindràs molts problemes...”* En aquest sentit CITE recupera la confiança de les parts sobre el procés de tramitació inicial, facilitant i agilitzant molt el procés jurídic i administratiu.

Un cop els estrangers estan en situació regularitzada es deriven cap a altres recursos que disposa el sindicat (assessorament jurídicolaboral, CEPROM, SOP, o les delegacions sectorials i oficines territorials) i/o d'altres serveis d'atenció social.

Segons CCOO un dels reptes del sindicat és reduir la precarietat laboral de la població autòctona, l'explotació d'alguns estrangers pel que fa a les hores treballades i no cobrades ni compensades. Així com fer respectar l'equiparació de sous per la mateixa feina i categoria laboral entre treballadors nacionals i estrangers, per tal d'evitar efectes perversos, *“aleshores sí que hi podria haver un problema greu perquè llavors traurien treballadors autòctons per posar un immigrant, però ja no perquè sigui o no immigrant, sinó perquè així pagarien molt menys respecte als treballadors que ja hi eren”*.

Una bona part de l'atenció sindical als treballadors i treballadores a la Conca de Barberà està coberta a través del sindicat Comissions Obreres (CCOO). La incidència que té el sindicat sobre la totalitat d'immigrants a la Conca de Barberà és valora com a baixa des de l'oficina d'atenció a Montblanc.

CCOO està actualment present en diverses empreses de la comarca mitjançant els seus afiliats i delegats sindicals. Per un altre costat, té una oficina d'atenció als treballadors situada a Montblanc i on es fa una atenció genèrica, traslladant si convé, alguns casos cap a l'oficina del CITE a Tarragona.

ASSOCIACIÓ “AMICS DEL POBLE SAHARAHUI”

Respecte a les competències i a les funcions

L'associació “Amics del Poble Saharai” a la comarca, prolonga els objectius de l'entitat d'abast nacional ACAPS, que treballa per a l'establiment de llaços de cooperació i amistat entre el Poble Saharai i el Poble Català. Inicialment va començar ara farà uns 4 anys a Montblanc i es va escampar per L'Espluga de Francolí i Sta. Coloma de Queralt. Actualment l'associació té previst seguir eixamplant-se a d'altres municipis de la comarca com ara Vimbodí, Sarraí i Solivella, on està previst realitzar xerrades amb projecció de diapositives.

Respecte a l'actuació

L'actuació principal que organitzen els socis és el campament d'estiu per a nens i nenes procedents del Sàhara. Aquests són acollits voluntàriament per famílies nacionals amb la col·laboració econòmica i el suport institucional dels Ajuntaments corresponents (que paguen els viatges), del Consell Comarcal, i d'altres entitats que realitzen la setmana solidària. En aquest sentit de col·laboració, l'entitat considera que fóra bo millorar els llaços entre agents.

Durant el primer estiu van venir cinc infants repartits entre cinc famílies. L'any que en van venir més, es van sumar 18 nens/es. Les famílies acollidores són prèviament informades sobre la responsabilitat que l'acollida implica i preparades per part de l'entitat. L'objectiu és que les famílies acullin els nens *“com un més de la família”*.

Des de l'entitat es cerca que els nens facin activitats quasi cada dia, també es fa una activitat conjunta amb una trobada de nens d'arreu de Catalunya, i una altra

de Tarragona. A més a més es procura fer un acte de recepció municipal on s'intenta que siguin presents les seves autoritats.

Durant la seva estada, en general els nens s'adapten bé; es comenta que els nens primer estan una mica recelosos, però que ràpidament prenen contacte i confiança. Els vincles que s'estableixen entre els "familiars adoptius", el nen o la nena i la seva família d'origen de vegades són tan forts, que acaben en visites puntuals als Camps de Refugiats. Aquestes visites serveixen per establir uns llaços de cooperació a diferents nivells; tant en un sentit econòmic, per millorar la vida als campaments, com en un sentit moral, que reben com un suport més per tal d'acabar el millor possible el seu exili forçat.

Un altra campanya de sensibilització i cooperació és "La Caravana" que consisteix a fer una recollida de material al llarg de la comarca per enviar-lo als camps de refugiats. El darrer cop es va enfocar de cara a les escoles. La campanya comptava amb el suport de les fotografies dels darrers campaments d'estiu. La col·laboració es va valorar molt positivament i es van recollir vora uns 800 kg. de material. El material s'envia a la caravana, junt amb els diners que es demanen als Ajuntaments i les aportacions econòmiques d'associacions que s'hi han anat adherint.

ADECCO (ETT)

Respecte a les competències i a les funcions

Des de ADECCO (ETT), es gestionen contractes de règim general, no amb agropecuari, i queden fora les contractacions que impliquen perillositat com és el sector de la construcció.

El nombre actual de persones contractades és d'una cinquantena de treballadors, dels quals uns cinc són estrangeres no comunitàries. Durant aquest primer any d'obertura, ADECCO ha contractat 15 persones immigrades no comunitàries, la majoria de les quals treballen a empreses industrials de manipulació.

Respecte a l'actuació

De cara a l'accés a un contracte es demana a qualsevol sol·licitant de treball les referències d'altres llocs, el currículum personal i/o la titulació que tinguin. Si són persones estrangeres també es demana que tinguin el permís de treball. En aquest cas i pel que fa a la seva titulació acadèmica, poques vegades els és validada. La tramitació de permisos de treball no es fa si no és que hi ha una oferta de treball concreta o una demanda específica per part d'alguna empresa.

Des d'ADECCO es fan cursos de formació de les diferents especialitats. De manera prèvia i general a qualsevol incorporació al lloc de treball es fa un curs de prevenció de riscos laboral, mitjançant un sistema multimedia i acompanyat del suport d'un manual.

A nivell d'adaptació dels immigrants al lloc de treball, la valoració segons l'ETT és positiva. Es detecta que el col·lectiu de sud-americans és més constant a la feina, i el coneixement del castellà facilita molt la comunicació. Els magrebis tenen un major absentisme laboral (pel problema del transport i puntualment pel Ramadà) encara que el rendiment es valora en general com a positiu. Segons ADECCO, en els darrers mesos s'ha detectat que acudeixen més dones a sol·licitar feina, i alhora, hi ha una major demanda de llocs de treball de manipulació adreçat a les dones.

Respecte a les necessitats i/o demandes

L'ETT ha destacat algunes dificultats d'adaptació amb què es troben especialment els immigrants i que són degudes a la manca de comprensió dels processos jurídics i administratius específicament laborals: tant a nivell d'altres i baixes mèdiques, com dels seus drets i deures laborals, com de les normatives de seguretat, etc... Es consideraria positiu poder disposar de tota aquesta informació en diferents idiomes.

De les necessitats detectades per part dels treballadors/es immigrants destaquem la necessitat de millorar en el coneixement de la llengua, la necessitat de millorar l'accés de les dones immigrades al mercat laboral i la necessitat de poder accedir o a homologar el carnet de conduir.

Les necessitats detectades per part dels empresaris es basen tant en les referències prèvies que tinguin dels seus treballadors potencials, com en la seva situació jurídicoadministrativa. La relació d'ADECCO amb els empresaris es valora positiva en general, "encara que hi ha algunes empreses que no volen treballadors immigrants".

APRODISCA-TILMAR

Respecte a l'actuació

Porta a terme diferents programes, ha realitzat el programa d'Iniciativa Comunitària Empleo Horizon, entre d'altres i té previst engegar-ne un de nou sobre vivers d'empresa. També té projecta obrir un Centre de Dia pel col·lectiu que estan atenent; principalment disminuïts físics i psíquics. Seguint aquest propòsit d'ampliar serveis i recursos; té contacte amb una fundació que funciona com a plataforma amb seu a Barcelona.

Com a institució no tenen una experiència prèvia de treball amb el col·lectiu immigrant de la Comarca, però s'hi voldria intervenir en el futur. En aquest sentit es vol participar al programa Equal de la CEE previst d'aquí a sis anys, la previsió actual d'engegar el projecte fóra per a l'any 2002. Aquest projecte de formació laboral s'obriria cap a nous col·lectius, com el d'immigrants, i contemplaria no només la formació específica sinó també el conjunt de necessitats personals i familiars de les persones en procés d'inserció laboral (tramitació de documentació, sou, habitatge en pisos semitutelats, etc).

Si s'aprovés la subvenció de l'EQUAL, la formació de les persones immigrades es faria a Barcelona al llarg d'un any a un any i mig i la inserció dels immigrants al lloc de treball es redistribuiria arreu de Catalunya; a la nostra comarca se centraria a Montblanc i els límits territorials d'actuació potencial serien les comarques del voltant.

Actualment es troben en una fase inicial de recollida d'informació de les demandes laborals mitjançant una enquesta tipus a diferents empreses de la comarca. Seguint amb aquesta actuació s'ha previst fer una xerrada conferència per presentar el projecte a empresaris en coordinació amb ESADE i l'Església. Actualment es manté relació amb el Consell Comarcal i segons TILMAR, hi ha suport de tècnics per facilitar la tramitació de permisos pels immigrants.

ELS COSSOS DE SEGURETAT

Dins de l'actual marc de relació i col·laboració entre els diferents Cossos de seguretat del nostre territori (Guàrdia Civil, Mossos d'Esquadra i Policia Local de Montblanc) i l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal, s'ha generat un intercanvi de reflexions entorn al fenomen de la immigració a la comarca.

Aquestes reflexions possibiliten actuar a l'àrea de Benestar Social del Consell Comarcal més eficaçment i eficient en les seves tasques socials de tipus preventiu. De forma inicial cal destacar, que ha estat fruit d'aquesta coordinació que s'han activat dos cursos d'alfabetització (Montblanc i Sta. Coloma de Queralt) per tal d'obtenir el carnet de conduir i tendir a normalitzar la situació de mobilitat d'algunes persones immigrades.

En aquests sentit volem destacar la bona predisposició de les parts a continuar col·laborant en tot allò que es pugui.

Mossos d'Esquadra

El dia 1 de desembre de 2000 s'iniciava de forma parcial el desplegament del Mossos d'Esquadra a la Comarca de la Conca de Barberà. Les competències que prenién eren exclusivament les de tràfic. Més cap al futur, al 2005 (entre 2005 i 2010 fent una estimació a la pràctica) es preveia que el desplegament fos complet, amb totes les competències que en aquells moments estiguessin establertes.

El sergent entrevistat va valorar que hi havia un seguit de coneixements que fóra important que coneguessin els immigrants. En aquest sentit se'ns va comunicar que un immigrant podia circular amb el carnet del seu país d'origen durant els primers sis mesos de la seva estada. També es va expressar que es podien estalviar el fet d'anar a Andorra per obtenir el carnet andorrà o el carnet internacional, ja que això no els serveix després per Espanya (s'al·ludia així a la picaresca d'algunes màfies que de vegades operen a partir de l'engany). També s'informà que independentment de la situació jurídica del conductor, l'assegurança segur l'havia de tenir qualsevol vehicle, per tal d'evitar mals majors de responsabilitat fins i tot penals per l'accidentat. També que els estrangers procedents de països comunitaris havien de fer l'homologació del carnet a la Direcció General de Tràfic.

Per la nostra part vam comunicar-li que el Consell Comarcal havia activat dos cursos d'alfabetització (a Montblanc i Sta. Coloma de Queralt) amb continguts per

poder examinar-se i obtenir el carnet de conduir espanyol. L'objectiu era donar resposta a una necessitat que s'havia detectat a partir de la sol·licitud expressada per un conjunt d'immigrants que no tenien el carnet de conduir espanyol (si del seu país d'origen) i havien trobat que darrerament se'ls estava aturant molt, cosa que dificultava l'accés al seu lloc de treball.

Durant el debat el sergent va expressar que aquests cursos eren una molt bona iniciativa i que compenguéssim que ells no anaven pels immigrants, que quan se'ls aturava dintre d'un control rutinari o en motiu d'alguna infracció, difícilment podien saber a qui ho feien, i que alhora, havien de fer respectar la llei, que en aquests sentit era molt clara; s'havia d'immobilitzar el vehicle fins que una altra persona que tingués el carnet, aixequés la immovilització.

Un cop abordats els aspectes del carnet de conduir es feu un intercanvi d'impressions sobre la situació de la immigració a la Conca de Barberà des de la perspectiva dels Mossos. En principi, i salvant la problemàtica anteriorment explicada, durant el temps que han estat de pràctiques i operatives, els mossos no havien observat cap altra extraordinarietat pel que fa tant a la seguretat vial com ciutadana (delinqüència, convivència entre veïnat, etc).

La Guàrdia Civil

El cos de la Guàrdia Civil disposa de tres quartels situats a Santa Coloma de Queralt, l'Espluga de Francolí i Montblanc. Des d'aquests i en servei de patrullatge ordinari es cobreix la resta de poblacions assignades.

Segons els agents, els immigrants generen molt poca conflictivitat... per la proporció de població que hi ha d'immigrants respecte a la població total *“son personas que trabajan, van a lo suyo y no crean ningún problema. [...] ha habido puntualmente alguna queja por parte de algún vecino por la música, pero igual que como han surgido con gente normal del pueblo”*.

Sense poder fer un càlcul exacte, s'ha observat que en algunes poblacions com Sarral, Blancafort, Barberà... la població immigrada varia força durant l'estiu i durant la verema. En algunes d'aquestes localitats si hi ha algun problema és quan arriba la verema i més amb les persones (i immigrants) que no resideixen habitualment en el municipi.

La situació jurídica de les persones immigrades que han passat per algun control rutinari és que totes tenen un permís de residència. El que pot passar és que el pare treballi i els demés de la família siguin de cinc a vuit.

Segons l'agent, una necessitat que han detectat és la manca de carnets de conduir, atès que entre els pocs que tenen cotxe, la majoria només tenen el carnet de conduir del seu país d'origen, que aquí no serveix. El problema és que si tenen algun tipus d'accident o atropellen a algú, no hi ha cap tipus d'assegurança que els hi cobreixi. Segons l'agent la dificultat per obtenir el permís de conduir espanyol ve no només pels diners que costa, sino per comprendre suficientment la llengua per tal d'afrontar l'exàmen teòric.

Algún cop s'ha atès alguna persona immigrada per perdua de passaport. En aquest cas i si es pot demostrar que tenia el document, se li ha fet una "perdua de document" per tal que pogui anar al consolat corresponent.

La voluntat expressada pels agents respecte al pla d'integració als immigrants és col·laborar en allò que es pogui. En aquest sentit es continua la línia de col·laboració oberta entre l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal i els diferents cossos de seguretat que intervenen a la comarca.

4.2 AGENTS D'ÀMBIT MUNICIPAL

SECTOR 1: MONTBLANC

L'Espluga de Francolí, Montblanc i Vimbodí

L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ

L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ				
		Població immigrant		
Població total	3686		Homes	Dones
Població immigrant	62	Àfrica Nord	30	9
Taxa d'immigració	1,68%	Europa Occidental	4	5
		Europa Est	7	5
		Amèrica Llatina	1	1
		TOTAL	42	20

CONSIDERACIONS GENERALS DEL MUNICIPI I ASPECTES D'INTERÈS

Al municipi predomina el sector industrial, però la majoria de la població immigrant treballa en la venda ambulants, es detecta que hi ha una població menys estable i amb menor índex d'integració social i laboral que en altres municipis de la comarca.

La població d'immigrants a L'Espluga és en general més inestable. El procés des del país de procedència es desenvolupa en diferents fases, la primera és l'arribada del pare de família amb algun fill, sense treball ni vivenda estable (es dona l'aglomeració de famílies en una sola vivenda), després arriba la dona amb la resta de fills. L'atenció a aquestes famílies es bastant continuada, però hi ha la dificultat

del desconeixement de l'idioma i això fa que la resolució de dubtes o problemàtiques concretes sigui difícil.

A L'Espluga es detecta una problemàtica amb l'habitatge, hi ha tres o quatre cases que es lloguen als immigrants i són aquestes les que van passant dels uns als altres. També es considera que les condicions de les cases són precàries, hi ha la necessitat de treballar amb els propietaris. Es considera important dissenyar un pla de prevenció ja que hi ha perspectives d'arribada de més persones que vulguin treballar. Sorgeix la necessitat de crear infraestructura per adaptar-se a la nova situació.

Respecte als serveis socials, les demandes són molt continuades i amb un cert grau "d'exigència", la població immigrant és majoritàriament d'origen magrebí. Es detecta que a l'Espluga hi ha hagut la tendència a tramitar, des de Serveis Socials, l'ajuda de PIRMIS i es considera que potser això va crear un precedent que avui es vol mantenir per part dels immigrants; potser per manca de coneixement global de la situació actual (s'ha donat el cas de rebutjar ofertes de treball i continuar amb la demanda de prestació i d'ajuda econòmica). Es considera important treballar per a reconduir aquesta tendència.

A nivell de participació ciutadana, caldria "aprofitar" l'experiència dels processos d'adaptació que han fet les persones que porten més temps a la comarca i afavorir els de les novingudes, tant dels adults com dels nens/es i joves.

CENTRES EDUCATIUS

Escola Bressol Municipal L'Espluga

La llar d'infants funcionava des de 1985 com a dependent del CEIP, des de fa 6 anys funciona com l'Escola bressol municipal. Hi ha 45 nens/es matriculats dels quals 2 són germans magrebis, (un d'aquests nens té una problemàtica de

deficiència motora). Hi acudeixen nens/es del poble i també de Pira, Montblanc i Vimbodí.

Es detecta que respecte a la població immigrant total hi ha poca proporció de nens matriculats a la llar d'infants, es considera que no ho fan si no en tenen necessitat (en aquest cas la família ha tingut un altre fill i el pare treballa a la venda ambulants). En general part de les despeses de transport i menjador les subvenciona el Consell Comarcal.

Respecte a aquesta família magrebí, el procés d'adaptació ha comportat més dificultats que amb altres famílies pel desconeixement de l'idioma i per la manca de coneixement del funcionament de la llar. Respecte a la continuïtat en l'assistència (ara han marxat al Marroc un mes per temes familiars) després del primer període d'adaptació, es valora positiva, els nens progressen adequadament. La relació s'estableix amb el pare, que parla una mica de castellà, amb la mare pràcticament no s'estableix relació per la impossibilitat d'enteniment, es valora que fóra interessant una relació més propera, com amb la resta de mares/pares. Es valora important poder tenir recolzament professional específic per atendre millor a aquest nen que té la deficiència motora, per altra banda s'ha establert contacte amb el centre de rehabilitació de Tarragona on els pares porten al nen un dia a la setmana, per tal de que els professionals de la llar tinguin més informació vers la deficiència per poder anar millorant-la.

A nivell puntual hi ha hagut un cas d'una família autòctona que manifestava la seva reticència a que els seus fills estiguessin a l'escola bressol amb nens/es magrebis, des de la llar es va defensar el dret a l'escolarització i a l'assistència a centres educatius públics. Es crida l'atenció respecte a la discriminació positiva, s'han donat casos de donar ajudes a persones immigrants i no tant a persones autòctones.

Com a necessitats es detecten, la millora en el coneixement de la llengua, es comenta l'existència del diccionari que ha editat la Generalitat, i es valora que seria bo tenir-lo per millorar la relació amb els pares i mares d'origen estranger. Normalment son les mestres que s'encarreguen de buscar i/o adaptar els recursos, i obrir debat de sensibilització dels pares i mares vers el fet de la immigració.

Es col·labora amb el Consell Comarcal per a la tramitació de beques. Es manté contacte amb el Centre de Recursos per demanar materials, vídeos, contes... ara s'assisteix a un curs d'assessorament al currículum escolar. Es col·labora amb el CAP, el contacte amb la pediatra és puntual quan s'ha de revisar la dieta del menjador o quan hi ha alguna infecció, (es va fer un curs des del CAP amb la pediatra per temes d'alimentació). Es valora interessant el fet de poder tenir una relació continuada amb altres escoles bressol i formació, encara que es valora que hi ha dificultats per la disponibilitat de temps (els professionals tenen una tarda al mes per formació). Hi ha relació amb el Departament d'Ensenyament a nivell d'inspecció per temes de documentació i normativa.

CEIP “Martí Poch”

Hi ha 7 nens/es d'origen estranger matriculats, 6 marroquins i un polonès. No hi ha problemàtica amb l'idioma amb els petits però amb alguns dels grans i amb els pares sí; a vegades, els nens fan de traductors dels pares.

Destaca la necessitat de treballar els hàbits de neteja i adequació del vestuari (fred, calor, bata, gimnàstica...); es detecta que quan no vénen no justifiquen la no assistència, no utilitzen l'agenda, segons ens diuen *“tenen un altre concepció de l'escolarització”*, en aquest sentit conèixer més els seus hàbits (organització de vida) milloraria l'adaptació.

La relació amb els pares (es detecta que en general, les mares no surten de casa) és difícil perquè només venen puntualment quan necessiten alguna cosa, i hi ha dificultats de comunicació.

La resposta des del centre:

Es col·labora amb Serveis Socials per tal de tramitar les beques de menjador i transport. A l'aula de suport es treballa l'aprenentatge de l'idioma, creant material adequat a les necessitats de cadascú. Hi ha materials propis d'altres cultures i això els motiva molt; s'utilitza el diccionari àrab-català adaptat i molts aprenen per imitació, es detecta la importància de la utilització del material simbòlic.

Es valora important tenir contacte amb associacions que tinguin activitats gratuïtes fora de l'horari escolar i durant l'estiu, per afavorir relacions amb l'entorn.

L'activitat de l'AMPA s'orienta a facilitar la compra dels llibres, el cobrament de beques per llibres i menjador, i assumeix els costos quan no es cobreix la resta per part d'alguns pares. També organitza i porta a terme activitats d'esports i informàtica, les notificacions als pares/mares es fan en català i/o castellà quan hi ha problemes d'idioma. La participació dels pares i mares immigrants és baixa i no és habitual que assisteixin a les reunions, fet que es dona també entre els pares i mares autòctons.

Es detecta la necessitat de millorar la comunicació amb els pares/mares, recolzar la relació perquè participin a les festes i reunions. Entre els pares i mares autòctons s'ha detectat l'interès per a què el nens immigrants es distribueixin entre els dos col·legis que hi ha a L'Espluga, (l'altre col·legi és concertat i religiós). Alguns pares/mares manifesten "por" pel fet que "*cada vegada hi ha més nens/es immigrants a l'escola*". Des de la sensibilització es valora important orientar i facilitar l'adaptació de pares, mares i nens/es.

IES Joan Amigó

Aquest any hi ha matriculats 9 alumnes d'origen estranger, 7 magrebis, un búlgar i un polonès. La relació amb els companys és positiva, no s'han detectat problemàtiques. A l'IES el criteri que s'aplica a nivell curricular pels nens/es que no coneixen l'idioma és fer dos anys el mateix curs per que el primer any no es pot avaluar.

La relació amb els pares i mares es pràcticament nul·la, molts d'ells no coneixen l'idioma i són els fills els que fan de traductors, s'apropen per fer la matrícula i quan necessiten alguna cosa molt concreta després de fer la matrícula. Es comenta el cas d'un dels nens magrebis que no assisteix al centre des de fa dos mesos, *“havia marxat a Marroc i fa poc ha tornat demanant un trasllat d'expedient perquè la família ha canviat de domicili dins de la comarca, però no s'havia comunicat res fins al moment.”*.

Des de l'AMPA es valora que en termes generals manca la comprensió vers la tramitació de papers i permisos per a les sortides. Es col·labora amb Serveis Socials per tal de tramitar les beques de llibres, menjador i transport, i es valora que *“quan saben que ho tenen quasi tot pagat s'abandonen i no fan esforç”*. Hi ha un nivell bo de participació a les activitats *“però a vegades inclús després d'haver pagat i signat l'autorització no assisteixen”*.

Una de les necessitats que es detecten és el suport per a l'aprenentatge de l'idioma, especialment pels nens que arriben directament del país d'origen i que no han passat per l'escolarització de primària a l'escola del municipi. Alguns no coneixen la grafia, però es valora que l'aprenentatge de la llengua oral és més fàcil per ells i els permet les relacions amb els companys.

Es valora important tenir el recolzament del programa d'educació compensatòria. A nivell intern la psicopedagoga del centre fa reforç individualitzat

dins i fora de l'aula, però es valora que és insuficient, *“quan els nens/es treballen de forma individualitzada els primers mesos progressen adequadament”*.

No es disposa de suficients materials didàctics ja elaborats que siguin específics per a idiomes i nivells d'aprenentatge; el CEDEC proporciona material però s'ha d'adaptar.

CENTRES SANITARIS

Consultori mèdic de L'Espluga de Francolí

El consultori de L'Espluga de Francolí pertany a l'Àrea Bàsica de Salut de Montblanc, on es fan reunions periòdiques per tal d'intercanviar informació amb d'altres consultoris. Actualment el consultori compta amb un Servei d'Urgències permanent, Servei de Pediatria, una llevadora i l'atenció dels Serveis Socials.

La majoria de la població immigrada que fa ús dels serveis sanitaris són magrebis i alguns sud-americans. Durant el període de la verema es detecta des del servei un cert increment de la presència d'immigrants que fora difícil de quantificar.

Quan vénen alguns ho fan amb la Targeta Sanitària. Segons el metge, hi ha uns 30 historials clínics oberts i hi deuen haver uns 30 usuaris més sense historial. Es considera apropiat fer l'esforç de formalitzar els historials, però resulta difícil perquè molts vénen d'urgències quan de vegades no cal. Caldria afavorir el fet que en vinguessin més mitjançant les consultes.

Una de les necessitats és la de millorar la comunicació en el col·lectiu de magrebis. Alguns cops, els o les pacients vénen acompanyats per algun fill o germà que fa de traductor i d'interpret cultural. Degut a aquesta situació, sovint es produeixen situacions incòmodes per manca d'intimitat en el Servei de Ginecologia.

Per part dels professionals i segons ens comenta la persona entrevistada “ *hi ha un cert cansament produït per un excés de demandes que no ens correspon atendre*”, potser per una manca d'informació per part d'alguns immigrants sobre el servei sociosanitari o de vegades per un abús i un assistencialisme mal entès. En aquests dos possibles sentits es troban algun cas de demanda d'ajuts econòmics pels medicaments, o que demanen cartilles per altres persones que no vénen o, inclús “*per qualsevol cosa*” (s'exposa un cas excepcional d'un noi que demanava una baixa laboral però el diagnòstic fou que es trobava bé).

Per altra banda dins del consultori es va produir un cas de xenofòbia puntual per part del conjunt de pacients autòctons, que esperaven que els atengués el metge titular, però hi havia una substitució, una metgessa de “*color negre*”, fet que va provocar rebuig i tots els usuaris van anar marxant de la consulta sense visitar-se.

Actualment el consultori estableix una relació amb els empresaris quan cal tramitar baixes per malaltia o per accidents laborals. Per altra banda s'ha mostrat interès per part del metge del consultori en els resultats de l'estudi i en la possibilitat de col·laborar posteriorment.

EMPRESES

Cunicarn

L'empresa Cunicarn està situada al municipi de L'Espluga de Francolí i pertany al sector de la indústria agro-pecuària. Concretament es dedica al treball amb conills en tres activitats bàsiques: al laboratori de genètica, la fàbrica de pinsos (aquesta situada a Valls) i l'escorxador.

Actualment compta amb una plantilla d'una vuitantena de treballadors, dels quals vora el 60% són dones. L'any 1999 no hi havia cap treballador estranger, però en aquests darrers anys s'han incorporat de forma estable cinc magrebís i una dona d'Hongria (aquesta darrera amb titulació i categoria professional superior, doncs treballa al laboratori de genètica fent tècniques d'inseminació artificial).

Tanmateix hi ha previsió de seguir ampliant plantilla, doncs es necessita mà d'obra tant d'homes com de dones a nivell d'operari (p.e. per etiquetatge). En aquest sentit, està prevista la prompta incorporació de cinc persones més procedents dels països de l'est (4 homes i 1 dona). Actualment s'estan tramitant els seus permisos de treball i residència mitjançant una oferta de treball de la pròpia empresa, que és qui assumeix les despeses.

Una de les necessitats de l'empresa és la d'agilitzar més la tramitació de permisos de treball. En aquest sentit, l'empresa suggereix dues possibilitats no excloents; per un costat que l'administració faci *“una mena de permís provisional durant el temps que es fa la tramitació, d'aquesta manera es començaria a cotitzar abans i es cobririen les necessitats reals de l'empresa”* i, per l'altre, es planteja la possibilitat de fer tramitacions conjuntes de diferents empreses per part d'algun organisme per tal de reduir despeses. En aquests sentit es comenta que des de la gestoria es va plantejar la possibilitat de derivar els tràmits a Càritas (Comissió Diocesana de Migració), ja que es creu que s'agilitzen els tràmits i la resposta es dóna més aviat.

Des de l'empresa es valora que l'adaptació dels immigrants respecte a la resta de treballadors és positiva tot i que es detecta una tendència a què en el lloc de treball s'agrupin entre ells. Es considera que caldria que aprenguessin i milloressin en l'idioma, i que no tinguessin tantes dificultats per accedir a l'habitatge. En aquest sentit es comenta que *“quan hi va l'encarregat de l'empresa els propietaris diuen que sí, però quan saben que és per immigrants diuen que no”*. Des de l'empresa es valora molt positivament el reagrupament de les famílies immigrades pel que suposa d'estabilitat general.

Ocasionalment es col·labora amb ADECCO (ETT de Montblanc), també amb Càritas i CC.OO per la tramitació d'ofertes de treball i les obtencions dels permisos de treball per a immigrants.

ENTITATS SOCIOCULTURALS

Casal de L'Espluga

El Casal de l'Espluga, com a complex sociocultural i empresarial, va néixer ara fa uns 35 anys de la mà d'un empresari que *"fent aquesta obra de mecenatge, volia col·laborar a elevar el nivell cultural de la població de l'Espluga"*.

En aquells moments es va fer un casal que comptava amb un bar-cafeteria i un cinema que estava cedit a la població. Poc a poc i paral·lelament es van anar creant un seguit d'activitats econòmiques; com ara són l'Hostal el Senglar, el restaurant, la discoteca,... amb la idea de que aquestes activitats empresarials donessin recursos per realitzar les activitats culturals.

El Casal de L'Espluga com a ens sociocultural;

Com a complex de serveis lúdics, socials i culturals, "El Casal" realitza actualment diferents activitats: les activitats de tipus més cultural són xerrades, tallers i/o concursos de pintura, de literatura, o d'història; les activitats de tipus més lúdic - esportives són el hockey, el patinatge i l'aeròbic (aquest darrer també per a gent gran) i l'obertura de la piscina durant l'estiu. Per altra banda participa activament en la trobada anual de la "Fira d'Entitats" (promoguda entre les entitats participants i l'Ajuntament) i en altres esdeveniments de caire sociocultural.

Per poder desenvolupar accions socioculturals i formatives compta amb la col·laboració de la Fundació Jaume I i d'altres organismes públics. Des d'ella es promouen els premis "Baldiri i Reixac" que premia la promoció de la cultura catalana en l'àmbit escolar. També l'escola de música del Casal, que està subvencionada per diferents ens públics, el Casal i la Fundació.

La participació de les persones procedents de la darrera onada migratòria no participa gaire en les activitats culturals, malgrat que el Casal està obert a tothom. Sí que ho fan més aquells que ja porten bastants anys aquí i han vingut mitjançant les activitats que feien els seus fills. *"...el col·lectiu en sí de gent que hagi arribat a l'última onada que potser no dominen l'idioma, doncs es clar els deu costar d'integrar-se i donar el primer pas".*

El Casal de L'Espluga com a ens Empresarial;

Des del punt de vista del sector hostaler de l'Espluga i la comarca hi ha una necessitat real de mà d'obra. En principi el col·lectiu d'immigrants es presentava com idoni per poder fer aquestes tasques i respondre a les necessitats.

Però hi ha una doble dificultat per incorporar-los als llocs de treball; per un costat es dona la problemàtica del desconeixement de les nostres llengües de referència (no així amb el col·lectiu llatinoamericà) i, per un altre costat, hi ha una manca de permisos de treball i residència en general, que impossibiliten la incorporació immediata al lloc de treball, *"[...] El procés administratiu és molt complex, perquè si realment des del punt de vista de l'administració pública, es coneix la realitat de que la immigració il·legal hi és, i és una realitat, potser es podria apostar a que aquest procediment administratiu [d'obtenció de permisos] encara que sigui de forma extraordinària, es realitzi des de dins [l'Estat]. Donar més facilitats, ja que hi ha una demanda real del sector. Facilitats perquè aquestes persones que ja estan aquí es puguin integrar amb un procediment una mica més àgil."*

En aquest moment hi ha una dona polonesa contractada i la valoració de l'empresa es molt positiva. Actualment "El Casal" està estudiant la viabilitat d'engegar un projecte formatiu d'hostaleria del qual es podrien beneficiar diferents persones de la comarca, immigrades o no, *"[...] ens havíem plantejat, donada la pròpia necessitat i la que preveiem per la comarca, per tal que aquesta es desenvolupés turísticament, crear una petita escola permanent de la professió."*

MONTBLANC

MONTBLANC				
		Població immigrant		
Població total	6103		Homes	Dones
Població immigrant	81	Àfrica Nord	21	12
Taxa d'immigració	1,33%	Àfrica subsahariana	6	1
		Europa Occidental	10	7
		Europa Est	3	1
		Amèrica Llatina	11	7
		Altres	1	1
		TOTAL	52	29

CONSIDERACIONS GENERALS DEL MUNICIPI I ASPECTES D'INTERÈS

Montblanc és la capital de la comarca, al municipi la política d'immigració no està encara estructurada, però sí que hi ha un alt nivell de sensibilització i la intenció és orientar les actuacions cap a la millora contínua de les relacions de confiança entre la població immigrant, la població autòctona i el municipi.

La població immigrant és majoritàriament d'origen sud-americà i magrebí. En els últims mesos, i afavorit per l'inici de la campanya d'empadronament, ha augmentat el nombre de persones empadronades, fet que es valora de forma molt positiva com a resposta activa de la mateixa població d'immigrants que volen integrar-se i establir la seva situació al municipi.

A nivell laboral la majoria treballen a la construcció, i molts d'ells porten altres familiars per treballar al mateix lloc. No s'han detectat situacions d'irregularitat

laboral per part dels empresaris. Es detecta que al municipi hi ha necessitat de mà d'obra i no hi ha atur i que son les persones immigrants les que estan donat resposta a aquesta necessitat.

Es valora que a nivell de regularització vers la població d'origen estranger, les accions han d'estar molt coordinades per tal d'aconseguir els efectes desitjats. Hi ha predisposició per abordar el coneixement de les altres cultures per tal d'afavorir la integració des de l'adaptació mútua per la convivència. Existeix la intenció de mantenir la col·laboració amb els agents que puguin afavorir la integració dels immigrants des de la sol·licitud d'ajuts, per part de l'Ajuntament de Montblanc, a l'administració autonòmica i/o central.

Es valora que no hi ha una problemàtica d'habitatge. La població d'immigrants a Montblanc és en general de famílies i significativament estable, el procés des del país de procedència es desenvolupa en diferents fases, la primera és l'arribada del pare de família que fa la recerca de feina i vivenda, es demana el reagrupament familiar i després arriba la dona amb els fills o en alguns casos els fills ja han nascut aquí, “[...] són famílies bastant integrades”. L'atenció a aquestes famílies es bastant continuada, coneixent l'idioma i es progressa en la resolució de dubtes o problemàtiques concretes. *“Els homes arriben per fer el primer contacte, després s'encarreguen les dones dels temes de beques i PIRMIS. La situació de les dones és complexa, hi ha dificultat per a què assisteixin als cursos d'alfabetització. La relació dels homes amb els fills és positiva, però amb les filles és diferent, sobretot a partir dels 12 anys”.*

CENTRES EDUCATIUS

Escola Bressol “La Carbonereta”

És una llar d'infants de caire privat que fa 8 anys que funciona. És l'única Escola Bressol que hi ha a Montblanc, tot i que per part de l'Ajuntament hi ha el projecte d'obrir una pel curs 2001-2002 i s'ha sol·licitat que es vinculi a l'actual però s'ha denegat la proposta. En aquest moment hi ha 41 nens/es de 0 a 6 anys matriculats i en l'actualitat no hi ha cap nen/a d'origen estranger, doncs els que hi havia van marxar (hi havia nens d'ètnia gitana i nens de famílies amb dificultats socioeconòmiques). Per l'experiència que es té, es valora que entre la població immigrant, hi ha diferències de concepte respecte a l'escolarització i que l'assistència a l'escola bressol no es fa sinó és que les famílies tenen una necessitat per manca de disponibilitat per atendre als fills. D'altra banda el fet de què sigui privada dificulta l'accés de persones amb pocs recursos.

El procés d'adaptació és de tres mesos, la relació amb les mares/pares és continuada, es fa una entrevista al començament de curs per explicar el funcionament, conèixer a la mestra i es fan entrevistes sempre que se sol·liciten. Es valora que amb els immigrants s'ha de donar més informació, fer més seguiment i donar més pautes d'hàbits.

Com a necessitats es detecta el poder tenir material didàctic de jocs i materials interculturals de música, contes, etc..., i la informació i formació general vers altres cultures. Es va fer un curs pels professionals d'introducció al món magrebí, treballant el coneixement de la cultura i l'orientació de no perdre les arrels de la cultura pròpia fent activitats per reforçar. Des de la llar es va considerar contradictori perquè *“allò que han de fer és integrar-se aquí... en tot cas podrien ser activitats extraescolars, ... nosaltres no farem activitats específiques per ells”*.

Hi ha disponibilitat per admetre nens/es immigrants i facilitar l'adaptació en castellà, es comenta la possibilitat de tenir un servei de mediació i es valora positiu. S'està a favor de treballar amb material simbòlic d'altres cultures, i es comenta: *“tenim a Papa Noel que és d'una altre cultura i està integrat a la nostra”*.

Es valora positiu el fet de poder tenir intercanvi d'experiències amb altres escoles bressol, i es considera que seria positiu obrir el debat amb les mares i pares en cas de què hi hagués nens/es immigrants d'origen estranger.

CEIP “Les Muralles”

En aquest moment hi ha 325 alumnes matriculats dels quals 9 son d'origen estranger no comunitari, hi ha 4 nens/es a 1r., 3 nens/es a 4t., 1 nen a 5è. i 1 nena a 6è. La matriculació de nens/es immigrants ha augmentat considerablement respecte l'any passat. Es valora important, per afavorir la bona integració de persones immigrants al poble i en concret a l'escola, que l'arribada sigui progressiva.

La matriculació es reparteix a començament de curs entre aquest col·legi i l'altre de Montblanc, però hi ha major nombre d'alumnes en aquest. Es detecta que els nouvinguts valoren per triar escola, el fet de què hi hagi altres familiars matriculats amb anterioritat i que sigui de caire públic i no concertat. La població escolar és en general bastant estable, no hi ha hagut canvis d'expedient a altres municipis.

No hi ha un debat obert vers la diversitat intercultural, cada tutor a nivell particular ho treballa segons les necessitats de l'aula. Es comenta que es un tema que es tracta igual que altres temes, i que *“quan hi ha hagut necessitat s'ha parlat de les diferents llengües, els menjars, les monedes, els programes de TV...”*.

Es detecten problemes puntuals d'integració els primers mesos de l'any pel desconeixement de la llengua, es considera que fins a 3r. de primària, l'aprenentatge del castellà i el català és favorable al nen/a, després d'aquesta edat, la problemàtica és major.

La relació amb les mares i els pares d'origen magrebí, presenta dificultats perquè la majoria no coneixen la llengua. Quan vénen a parlar ho fan amb el fill o algú per traduir, amb les dificultats que això comporta. Els comunicats a les famílies es fan en català doncs es considera que els nens saben llegir i poden traduir.

La resposta des de el centre:

Durant els primers mesos de l'any es treballa amb el servei de educació compensatòria per tal d'afavorir la integració en el coneixement de la llengua. Els mestres fan l'adaptació del currículum escolar a les necessitats particulars de cada nen/a sobre tot en les àrees de llengua i matemàtiques, cal destacar que es treballa en grups reduïts i atenció individualitzada.

Es manté relació amb el Centre de Recursos Pedagògics (CRP) per la presentació de materials didàctics i l'intercanvi d'experiències, i es col·labora amb l'EAP. Les mestres d'educació especial i suport es reuneixen per treballar materials comuns i portar el seguiment dels nens/es que ho necessitin. Es col·labora amb serveis socials per la tramitació de beques de llibres i menjador.

L'AMPA participa al Consell Escolar i té implicació directa a l'escola. Respecte a la relació amb les mares i els pares, es detecta que hi ha dificultats de comunicació sobretot amb les mares d'origen magrebí, i es valora que hi ha hagut un canvi respecte al grau d'integració de les primeres famílies que van arribar a la comarca, s'observa que abans les dones magrebís participaven més a l'escola. Per altra banda la participació dels nens/es a les activitats és escassa i es desconeix si és per motius econòmics o culturals. Així mateix es detecten diferències entre nens i nenes, en general els nens participen mes que les nenes, es valora que també la relació del

pare amb la filla és diferent de la relació amb el fill i que això pot influir. L'organització d'activitats extraescolars, la distribució dels llibres escolars, la col·laboració en les festes de l'escola i l'aportació econòmica per diferents actes, son algunes de les actuacions fetes des de l'AMPA. Es considera desitjable una major implicació per part dels pares i mares en general.

IES Martí l'Humà

En aquests moments hi ha 9 nens/es d'origen estranger matriculats. La majoria han estat escolaritzats al seu país d'origen o vénen de la primària, però no tots coneixen l'idioma. Alguns coneixen el francès, però hi ha necessitat de treballar més la comunicació i l'idioma, encara que a l'aula de suport es treballa amb materials didàctics d'aprenentatge adaptat i es va creant material adequat a les necessitats de cadascú.

Hi ha problemàtiques concretes per l'edat, no tan per la cultura. A les sortides costa l'assistència, a vegades pel tema econòmic, a vegades per "l'actitud".

La relació amb els pares (no amb les mares) costa perquè no vénen a les reunions generals, sols vénen quan els convoquen individualment.

Es parla d'altres alumnes de 4t ESO i del contacte fet amb TILMAR per derivar al Servei Ocupacional d'Inserció. Es valora la necessitat d'adequar els perfils dels nens/es immigrants al recurs que suposa l'orientació sociolaboral a nivell de comportament i capacitats.

CENTRES SANITARIS

Àrea Bàsica de Salut (ABS) i Centre d'Atenció Primària (CAP)

L'àrea d'influència de l'Àrea Bàsica de Salut de Montblanc compren els municipis de Barberà de la Conca, Blancafort, l'Espluga de Francolí, Forès, Pira, Montblanc, Rocafort de Queralt, Sarral, Senan, Solivella, Vallclara, Vilanova de Prades i Vimbodí. Cal assenyalar que Vilaverd, municipi comarcal, té com a referent sociosanitari el Pius Hospital de Valls.

Els serveis sociosanitaris que cobreix el CAP de Montblanc són: el de Consulta General, el Servei d'Urgències, el de Pediatria, el de Ginecologia, el de Traumatisme i també hi són presents els Serveis Socials. L'accés als serveis està garantit a tothom.

Segons el Coordinador del CAP de Montblanc, el fet migratori i l'atenció als immigrants es fa amb normalitat, en aquest sentit es comenta que cal anar fent alguns petits ajustaments que no distorsionen la consulta i que es converteixen en petits reptes que fan més atractiva la consulta. Sí que s'ha detectat que en algun cas puntual hi ha algun magrebí que no deixa que altres membres de la seva família sigui visitat per metges de gènere masculí. A més d'això, l'única qüestió important a remarcar és la dificultat de comunicació a nivell lingüístic que es dóna amb determinats col·lectius d'immigrants. Per a tal fi s'utilitza quan convé el diccionari que els va adreçar el Departament de Sanitat de la Generalitat de Catalunya.

Servei de pediatria, CAP de Montblanc

El servei de Pediatria està situat al ABS de Montblanc i treballa coordinadament amb la llevadora i el servei de Pediatria del Pius Hospital (Valls),

quan es dona algun cas que cal intervenir quirúrgicament, es deriva a l'Hospital de Tarragona Joan XXIII a Cirurgia Pediàtrica.

Segons la metgessa l'atenció per part de la població estrangera al servei de pediatria és bastant reduïda, “... vénen poc, vénen a revisions i poc més...” . Actualment passen per la seva consulta quatre famílies magrebís i alguna equatoriana. Van atendre un cas d'una dona subsahariana i de moment no s'han trobat en cap cas procedent de l'Europa de l'Est.

Quan sorgeixen dificultats aquestes són de dos tipus, una per les dificultats alhora d'establir una mínima comunicació i l'altra, per qüestions mèdiques més concretes com és el seguiment de la lactància i la medicació.

Aquestes dificultats no sorgeixen en totes les persones immigrades. L'atenció amb les famílies que comprenen una de les dues llengües d'ús es valora com a bona, i també amb alguna família magrebina que ja porten més temps residint “...i està més integrada”. També amb els nens que han estat escolaritzats l'atenció i la comunicació és molt bona, la principal dificultat alhora d'atendre als immigrants és el de la comunicació amb les dones d'origen magrebi.

En alguns casos aquestes dones que no coneixen les nostres llengües d'ús, venen acompanyades del seu marit i/o fill que els fa la traducció. Malgrat això, la metgessa ha expressat els seus dubtes de què aquesta presència garanteixi la comunicació, sigui suficient i en alguns casos convenient.

De forma més específica sorgeixen dificultats alhora de recomanar la lactància artificial. S'ha detectat que el col·lectiu de dones magrebines fan correctament la lactància materna, però hi ha un cert grau de resistència a prendre llets animals; demanant llets vegetals.

Pel que fa al seguiment de la medicació sorgeixen dificultats: “Com la fem? ... com podem!. Si ve el pare... els que parlen, se'ls hi explica”.

Com a necessitat molt reiterada s'ha detectat que cal incidir en la millora comunicativa i el coneixement de la llengua, sobre tot per les dones que són les que han de parlar de símptomes que elles tenen, i també, si se'ls ha d'explicar temes relacionats amb la cura dels fills. En aquest sentit s'ha valorat positivament el fet de poder fer alguna actuació coordinada (a concretar), per tal de millorar en la comunicació.

EMPRESES

Frape

L'activitat de FRAPE està dins de les empreses del sector del metall, fabrica calefaccions per automòbils. Actualment té uns 600 treballadors en plantilla dels quals el 50% aproximadament són dones. Les necessitats de contractació són variables però hi ha disponibilitat per la contractació d'immigrants; el perfil que es demana són estudis primaris, el coneixement de l'idioma, referències o currículum, tenir regularitzada la situació jurídic-administrativa i que siguin persones que visquin al municipi.

ENTITATS SOCIOCULTURALS

Agrupació de dones ADOMONT

ADOMONT promou activitats per a dones dins de l'àmbit sociocultural. Hi ha aproximadament 100 dones sòcies que paguen una quota. Les activitats que es porten a terme són xerrades, cursos, tallers relacionats amb les festes de l'any i

participació directa, o d'altres tallers com restauració de mobles, punt de coixí, tall i confecció. Cada any celebren el dia internacional de la dona treballadora el 8 de març, fent homenatge a alguna dona treballadora de la comarca que hagi destacat per algun motiu en el seu àmbit de treball. La divulgació es fa per correu, al diari i a la ràdio, es disposa de local social i la junta es reuneix amb assiduitat.

En relació amb la participació, es valora que mentre les necessitats bàsiques de vivenda i treball no estiguin cobertes és difícil la participació en les activitats. En el cas de les dones colombianes, es detecta també la dificultat de disponibilitat per la necessitat d'atendre als fills donat que aquestes famílies no tenen cap família extensa que pugui recolzar a les mares, encara que hi ha interès de participar-hi

Hi ha relació amb algunes dones colombianes, però en general la participació a les activitats per part de les dones immigrants és molt baixa principalment la de les dones magrebines per la "situació cultural" i la manca de coneixement de l'idioma (*"pràcticament no surten de casa i no parlen amb ningú, per part seva sembla que hi hagi manca d'interès"*)

Les necessitats que es detecten són en alguns col·lectius l'interès de relació amb les dones autòctones. L'aprenentatge de l'idioma es molt important per la integració de les dones magrebines i es valora interessant per les necessitats detectades fer activitats d'intercanvi multicultural.

Es col·labora amb els campaments de nens/es saharians proporcionant recursos que es necessiten d'us quotidià i al local social es fa la recollida

Torraires de Montblanc

L'activitat que es desenvolupa és fer "castells". A nivell general hi ha poca participació, però hi ha nens/es que els hi agrada i s'integren al grup. Hi ha dificultats

de comunicació amb els pares i mares per que desconeixen l'idioma i perquè no entenen molt bé què es fa i es detecta por.

El sistema d'apropament és el mateix que per les altres persones, es fa divulgació però es valora que seria bo fer més difusió i des d'una vessant d'apropament intercultural. Es valora que seria bona una major participació perquè és un bon canal d'integració social i de relació amb el poble en concret. El coneixement d'altres cultures, per part de les persones autòctones, ajudaria a comprendre millor les situacions i necessitats que tenen referent al temps de lleure. Es valora interessant fer activitats interculturals relacionades amb les festes, etc...

VIMBODÍ

VIMBODÍ				
		Població immigrant		
Població total	1049		Homes	Dones
Població immigrant	0		0	0
Taxa d'immigració	0,0%	TOTAL	0	0

CONSIDERACIONS GENERALS DEL MUNICIPI I ASPECTES D'INTERÈS

La població d'immigrants a Vimbodí arriba en la majoria dels casos, com a primer lloc de la comarca, en situació econòmica precària, i busquen un lloc per treballar i viure.

Es detecta que no és una població estable, hi molta mobilitat, i sembla que això contribueix a que no hi hagi la "necessitat" de fer l'empadronament. La majoria de les persones es dediquen a la venda ambulat, treballen a hores i dies puntuals, i en diferents municipis. En general hi ha participació al poble quan es demana i es declara que hi ha una mena de pacte de respecte mutu que fins la data funciona molt bé.

A nivell d'habitatge sembla que hi hagi manca de cases de lloguer i/o dificultats per part dels propietaris per llogar als immigrants. A vegades es cedeix la vivenda a canvi de treball, i en aquests casos, sembla que les condicions de l'habitatge no reuneixen les condicions mínimes per viure dignament.

Hi ha una situació de dificultat pel tema de regularització dels contractes de treball que repercuteix a tots els nivells indirectament, també es detecta que entre la població immigrant hi ha por per la situació d'irregularitat laboral.

CENTRES SANITARIS

Consultori mèdic de Vimbodí

El consultori mèdic de Vimbodí pertany a l'Àrea Bàsica de Salut de Montblanc. Es detecta la necessitat de millorar el sistema de coordinació entre el consultori de Vimbodí i el servei d'urgències de L'Espluga (hi va haver un cas d'una nena que va néixer a l'Espluga i la mare residia a Vimbodí i, en aquest municipi no s'en tenia coneixement).

La immigració atesa pels serveis socio-sanitaris ha augmentat considerablement en l'últim any. Aquesta és majoritàriament magrebina i sud-americana, la quantitat de la qual és difícil de determinar. El metge del dispensari ha percebut que hi ha grups tancats d'immigrants que porten temps vivint a Vimbodí però que no parlen castellà ni català, fet que dificulta la integració. En aquest sentit valoraria positiu promoure cursos d'alfabetització.

De fet, una de les dificultats detectades és la necessitat de millorar en la comunicació entre metges i pacients. De vegades, els adults vénen acompanyats per nens que fan de traductors, però també s'ha detectat dificultats alhora de parlar de les infeccions genitals. Per pal·liar en part la dificultat comunicativa s'afirma que quan cal es fa ús del diccionari proporcionat per l'Institut Català de la Salut (ICS).

Una altra dificultat a l'hora de fer l'atenció sanitària ve motivada per la seva situació irregular en el treball. Alguns treballen sense contractes, encara no tenen la

Targeta Sanitària i es fa difícil estendre receptes. A més i per la situació d'irregularitat d'alguns d'ells en el lloc de treball, et vénen amb por. “[...] *En aquest sentit els professionals van posant “pedaços”, ja que ningú no vol denunciar*”. En general s’ha detectat que cal que tinguin més informació sobre temes sanitaris i laborals, atès que hi ha força confusió en el tema de la tramitació de baixes i cobraments per baixes laborals.

Per part del personal del dispensari, s’estableix col·laboració amb les escoles per realitzar el seguiment de la vacunació, i es va participar en un curs fet a Montblanc de medicina familiar, desenvolupat per diferents professionals de diferents camps (assistents socials, antropologia, psicologia, etc).

SECTOR 2: SANTA COLOMA

Sarral i Sta. Coloma de Queralt

SARRAL

SARRAL				
		Població immigrant		
Població total	1470		Homes	Dones
Població immigrant	74	Àfrica Nord	32	18
Taxa d'immigració	5,03%	Europa Occidental	2	
		Europa Est	9	5
		Amèrica Llatina	3	5
		TOTAL	46	28

CONSIDERACIONS GENERALS DEL MUNICIPI I ASPECTES D'INTERÈS

El sector de producció predominant és l'industrial. La indústria de l'alabastre, la construcció i l'hostaleria donen treball principalment als homes, i la indústria de la confecció a les dones, les quals també treballen a la llar. El sector agropecuari dona treball durant l'època de la verema.

Les persones immigrants d'origen magrebí són les que van arribar primer, i des de fa un parell d'anys arriba població d'Ucraïna. La majoria dels magrebins treballen a l'agricultura i a la construcció, els Ucraïnesos treballen a les fàbriques d'alabastre, i són persones que tenen un nivell cultural més elevat que els magrebins

(molts d'ells tenen estudis universitaris) i es valora que tenen més interès en aprendre l'idioma i a l'adaptació cultural.

Respecte a la relació amb l'entorn del poble, també es detecten diferències: amb els magrebins hi ha menys interacció que amb els ucraïnesos, però en general hi ha poca adaptació ja que hi ha població que es manté en situació d'irregularitat i això comporta actituds de protecció i manca de confiança.

A nivell d'habitatge, es detecta la problemàtica de l'aglomeració de diverses famílies vivint en una mateixa vivenda; sobretot abans del reagrupament familiar, en general, perquè hi ha reticències per part dels propietaris per llogar cases.

Respecte al coneixement de l'idioma, es detecta que la majoria coneixen el castellà, i s'ha detectat que alguns dels que porten més anys vivint aquí, fan d'intermediaris dels que arriben nous. Els cursos d'alfabetització han despertat bastant interès i la participació al curs de català que s'ha posat en marxa enguany ha estat un èxit de matriculació. Es valora que l'aprenentatge de l'idioma pot donar suport a l'adaptació i afavorir el procés de manera molt positiva.

CENTRES EDUCATIUS

CEIP Salvador Ninot

Hi ha 7 nens magrebis des de P5 fins a 6è i una nena sud-americana *“que ja està perfectament integrada...parla català...”*. La relació de convivència entre els nens/es és adequada i es detecta que amb el pas del temps l'adaptació a l'àmbit escolar, tant dels nens/es com de les famílies, és cada vegada millor ja que en general hi ha una intenció d'apropament cultural.

Algunes famílies ja porten molts anys aquí i la majoria parlen bé castellà i/o català. Aquest fet coincideix amb un cert nivell socioeconòmic i una estabilitat laboral; es considera que això afavoreix el procés d'adaptació dels nens/es a l'escola.

La relació de les famílies immigrants amb l'escola és en general escassa. Normalment són els pares els que responen quan hi ha una demanda concreta, encara que les mares tenen un nivell bo de socialització al poble. Es detecta que hi ha diferències en l'actitud social quan estan els homes sols i quan hi ha hagut el reagrupament familiar (es comenta el cas d'una família amb la qual es van tenir problemes perquè el pare va decidir treure les nenes del col·legi quan la gran va tenir la primera menstruació).

Es detecten com a necessitats, la millora contínua de la comunicació i el coneixement de l'idioma. Com a recurs de recolzament funciona l'aula de suport per reforçar l'idioma dels més petits i d'alguns alumnes que no han estat escolaritzats abans i amb els quals hi ha problemes de comprensió. Per altra banda hi ha alumnes que coneixen l'alfabet pel francès i això facilita molt l'aprenentatge. Els professionals d'educació especial creen el material didàctic adequat a les necessitats individuals, i s'utilitza el diccionari àrab-català per recolzar, però hi ha mancança de materials didàctics per àrees i edats.

Una altra necessitat és el coneixement i comprensió de la cultura i, en concret, dels serveis i processos de tramitació i atenció de les necessitats, per tal que la població immigrant pugui reaccionar millor davant de les situacions (demanda del carnet de família nombrosa, la vacunació i l'atenció sanitària en general, la obligatorietat de l'assistència, i d'altres)

Respecte a aquestes necessitats es comenta la possibilitat de formar i/o reciclar professors nadius per treballar de forma itinerant, ja que el recolzament del programa de compensatòria no arriba per al nombre de nens/es matriculats, encara que se sol·licita.

AMPA CEIP Salvador Ninot

Des de l'AMPA es considera que s'han fet esforços considerables per afavorir l'adaptació de les famílies a la dinàmica de l'escola i a l'entorn escolar, però es valora que hi ha manca d'interès per part de les persones immigrants i moltes vegades reticència per part dels pares autòctons. Hi ha focus de racisme segons ens diu la persona entrevistada *“una nena marroquina ha de sortir abans de classe per evitar que li peguin, [...] alguns pares i mares de famílies autòctones es queixen perquè a la classe dels seus fills hi ha nens/es marroquins que repeteixen curs per millorar l'idioma”*.

La majoria de pares i mares són socis, alguns immigrants també, però només es relacionen amb l'associació quan hi ha una contrapartida, com ara els llibres (es proporcionen els llibres de text un 20% més barats; per als immigrants dels cursos superiors, s'utilitzen materials específics per a l'aprenentatge de la llengua i els professors ho donen en fotocòpies o dossiers. Es planteja la possibilitat de què l'AMPA pagui aquest material). Es declara la col·laboració amb el Consell Comarcal per tal de detectar i tramitar les necessitats de les beques de llibres.

Es fan activitats extraescolars, futbol, patinatge, judo, es participa a les festes del col·legi i del poble. En general manca participació activa, fet que també es dona entre algunes famílies de persones autòctones.

Hi ha relació amb la Federació d'AMPA de Tarragona i Barcelona, on es posen en comú problemàtiques i on es va participar a l'assemblea de la federació. En relació a la xarxa, es valora interessant activar reunions amb totes les AMPA de la comarca per intercanviar experiències vers la situació dels nens/es immigrants a l'escola i per organitzar activitats interculturals.

CENTRES SANITARIS

Consultori mèdic de Sarral

El consultori mèdic de Sarral té com a referent l'ABS de Montblanc i compta amb la plantilla d'un metge, un infermer i un pediatra. El metge creu que els immigrants fan tant ús del seu dispensari com la població autòctona, o potser i fins i tot una mica més. El col·lectiu amb més presència és el magrebí, seguit d'alguns ucraïnesos, *“Sovint, es veuen a la consulta més dones que homes; de fet els homes es resisteixen una mica... a no ser que sigui per una baixa laboral”*. Segons el doctor la gran majoria d'usuaris estrangers ja vénen amb la targeta sanitària, així poden accedir als medicaments més econòmicament. Pel que fa als historials mèdics de la població immigrada, el metge creu que com a mínim hi ha d'haver una trentena de registrats, sense considerar els de pediatria.

Es valora que potser una mica més que els nacionals, els immigrants accedeixen a l'hospital de referència i en general al servei d'assistència secundària, sense haver passat prèviament per la consulta i haver obtingut un volant o indicació del metge. Es considera que caldria intentar corregir aquesta tendència i intentar fer passar les persones per l'assistència primària.

Les dificultats específiques que s'han trobat són les dificultats per comprendre'ls a nivell comunicatiu. Es creu que el problema essencial és la distància lingüística. En aquest sentit es considera molt positivament el fet que algunes dones magrebines vinguin acompanyades d'una amiga que (és de Ceuta) els faci la traducció. També s'ha considerat molt positivament la iniciativa que s'hagin engegat cursos d'idiomes a Sarral per a persones immigrades.

EMPRESSES

Alabastres Alfred, s.l.

Ferran Alabastres és una petita empresa de Sarral on treballen algunes persones d'origen estranger, concretament d'Ucraïna. Des de l'empresa es valora que en general les persones de l'est s'adapten millor a la feina que els magrebins. Actualment, l'empresa està pendent de la tramitació d'un parell de sol·licituds d'ofertes de treball (amb el consegüent permís de treball i residència).

Per tal que la contractació de persones immigrades sigui possible es detecten dues necessitats bàsiques a millorar: en primer lloc, que la tramitació dels papers (amb obtenció de permisos de treball i residència) s'agiliti més. Es considera que el procediment és molt lent i complex administrativament; la tramitació es fa moltes vegades des de l'empresa mitjançant una assessoria laboral, però tot i així, el temps d'espera comporta moltes dificultats a l'hora de fer previsions de necessitats de lloc de treball per l'empresa. L'altra necessitat bàsica és que els immigrants coneguin mínimament la nostra llengua, ja que això repercuteix i repercutirà directament en el rendiment i en el treball en equip.

FRIDA alimentària

Des de 1992, l'activitat que desenvolupa la empresa FRIDA alimentària està dins el sector d'alimentació, es dedica a la fabricació de pa i bolleria congelada industrial. Hi ha dues factories i hi ha en projecte obrir-ne una de nova a Vallmoll. L'àmbit d'actuació és nacional, la fabricació es fa exclusivament a Sarral i en altres províncies hi ha seus comercials (a Barcelona, Madrid, València, Mallorca, Tenerife, Màlaga i País Basc). En un estudi recent d'empreses nacionals, es detecta que FRIDA abasteix un 18% del mercat nacional real. Es un sector en ple creixement i

això implica inestabilitat, el mercat és fluctuant i difícil de planificar a mig termini i hi ha planificació de plantilla segons les necessitats del mercat.

En aquest moment hi ha 450 persones contractades (el 80% són dones), de les quals 4 són d'origen estranger no comunitari, un magrebí, un cubà i dos veneçolans. Es contracten persones amb el permís de treball i residència però no es fan tramitacions des de la pròpia empresa, ja que no és possible planificar la plantilla amb 4 o 5 mesos de termini.

El procés d'incorporació inclou dos mesos de formació específica vers el coneixement de la normativa d'higiene, de manipulació d'aliments, de qualitat i de prevenció de riscos laborals. Es fa un primer contracte de 6 mesos, després un de 7 mesos i després indefinit; la tendència és cap a l'estabilitat

Hi ha dificultat per trobar treballadors; es comenta que és un problema conjuntural de la comarca. La perspectiva és que les empreses es van ampliant i manca mà d'obra; la tendència serà oferir millors condicions laborals a treballadors en actiu, també es considera que els immigrants són mà d'obra potencial. En els últims anys la plantilla de l'empresa ha crescut el 30% i es preveu que en els propers dos o tres anys l'augment sigui d'un 20% més. Això vol dir que hi haurà necessitat de mà d'obra.

El coneixement de l'idioma (castellà o català) és fonamental perquè es treballa en cadena sincronitzada entre els tres torns i hi ha d'haver un bon traspàs d'informació. El perfil dels treballadors comporta una certa formació, coneixements tècnics per processar dades al ordinador, interpretació de formules, etc. Hi ha necessitat d'incorporar dones, ja que les tasques són de manipulació i requereix habilitat manual. Un altre motiu són les característiques de les jornades: hi ha quatre torns intensius i es considera que és un horari que s'adapta més a les necessitats de les dones

S'ha col·laborat amb Caritas per a la contractació d'una de les persones immigrants, va ser aquesta entitat la que es va apropar a l'empresa per demanar la contractació. En alguna ocasió es va treballar amb una ETT però la valoració no és molt positiva per la manca de qualificació dels treballadors que es van proporcionar. No hi ha contacte amb altres empreses, perquè no hi ha empreses del ram a la comarca.

ENTITATS SOCIOCULTURALS

Associació Recreativa de Sarra

Les activitats que es realitzen des de l'associació, són pels infants i de vegades per a la gent gran; des de festes de la bicicleta fins a organitzar el carnaval o els reis. No es fan festes en relació amb l'Ajuntament.

La població de persones immigrants participa relativament, depenen del país de procedència i del lloc (poble o ciutat), es comenta que les persones que millor adaptació fan són les de ciutat i que *“els croats són una gent que participen més en les coses del poble, en les festes”*. També es comenta:

“Com a associació recreativa l'immigrant no té res que veure.... si no s'integren en res, si no participen en res,[...], es difícil. Jo ja hi estic d'acord en la seva integració, ara el que no estic d'acord es que no se'ls hi exigeixi res, [...] si no s'integren en el poble no n'hi ha prou”.

Es considera que el grau de participació també està en relació amb l'edat i el sexe. Es comenta que la població immigrant infantil per l'edat que tenen no han pogut participar, encara que es considera important la participació dels pares per a que els petits s'acostumen: *“ La majoria dels nens i nenes són molt petits i no els hi afecta això, ara ve, si veuen que els pares ja hi van a les festes quan es facin grans*

ells participaran". Referint-se a les dones, es considera que el fet de que la majoria no surtin de casa dificulta la participació a les activitats del poble, però sembla que hi ha més possibilitats de que augmenti la relació ja que ara les dones poden acompanyar els nens a l'escola.

Es comenta que un problema base amb els magrebins per a la participació a les activitats, és el tema de la religió, ja que l'origen de la majoria de les festes que es fan al poble són més o menys religioses, "una religió tant diferent a la nostra suposa una mentalitat també molt diferent a la nostra", encara que es considera que s'han perdut una mica el significat religiós per exemple del reis i els regals es converteixen en el nucli de la festa. "Nosaltres tenim un veí al costat que està ple de nens marroquins. Quant va veure aquella festa que passaven els reis i donaven els regals, ell va dir: però són pagant?".

Centre de Dones de Sarral

El Centre de Dones de Sarral és membre de l'Associació de Dones de la Comarca. Actualment compta amb bastants sòcies, doncs al poble *"tothom es fa sòcia, per dir-ho d'alguna manera, pel poble és una manera de fer activitats"*.

Les tasques que es realitzen són de tipus social i cultural. Entre les accions socials que es realitzen, destaquen els cursets de formació de la llar, costura, treballs manuals, etc. A nivell cultural s'organitzen concursos (de fotografia), xerrades i conferències sobre temes de salut,... i es col·labora amb les festes del poble. En l'actualitat i conjuntament amb d'altres entitats del poble i la parròquia, es fan reunions d'entitats que en alguna ocasió han servit per sensibilitzar la població autòctona sobre la situació personal dels nouvinguts i engegar alguna campanya genèrica (p.e. recol·lecta de roba per a persones immigrades sense gaires recursos).

Fins fa poc la entitat no havia establert contacte amb els immigrants, més enllà del puntual i personal, malgrat que si que van haver alguns intents d'establir-ne amb oferiment de suport a nivell social, *"ens van dir que, de moment, no tenien cap problema, que mentre treballessin i tinguessin més o menys la seva situació*

estable..., que de problema no en tenien cap". Des de l'entitat es creu que potser fóra interessant convidar-los a participar en activitats culturals, *"per tenir més informació de la cultura del país on viuen actualment, per enriquir-se amb això que els pot arribar de nou"*.

En aquest darrer sentit i, molt recentment (durant el Pla Comarcal), el Centre de Dones de Sarral ha cedit el seu local a un grup de dones immigrades que a instàncies de l'administració local i comarcal han organitzat un curs d'alfabetització i introducció al català especialment (però no exclusivament), adreçat a elles, *"aquest curs té un doble valor, per una banda pel coneixement de l'idioma, per altra per compartir l'experiència amb persones del país"*.

STA. COLOMA DE QUERALT

SANTA COLOMA DE QUERALT				
		Població immigrant		
Població total	2718		Homes	Dones
Població immigrant	69	Àsia	2	
Taxa d'immigració	2,54%	Àfrica Nord	38	18
		Europa Est	2	
		Amèrica Llatina	7	2
		TOTAL	49	20

CONSIDERACIONS GENERALS DEL MUNICIPI I ASPECTES D'INTERÈS

L'oferta de treball a Sta. Coloma es basa en el sector secundari, la indústria, i no tant en el sector primari, ramaderia i agricultura. Fa tres anys el moviment de persones des de les àrees metropolitanes de Barcelona cap a la comarca, cobria els llocs de treball del sector: ara és la població immigrant qui pot fer-ho. La indústria de prefabricats dóna principalment treball als homes i la indústria tèxtil, a les dones (encara que en aquests llocs de treball no es pot assegurar la continuïtat perquè depèn de les necessitats de producció de la pròpia empresa). Un altre lloc potencial de treball (perquè hi ha prevista una ampliació) és la residència d'avis, on ja treballen dues dones magrebines.

S'ha observat que la integració de persones immigrants s'ha vist reduïda quan han augmentat en nombre a cada municipi. Tant en el treball com en el poble o l'escola, abans hi havia menys immigrants i hi havia més nivell d'integració que en l'actualitat; la presència de "guetos" físics ara és major (hi viuen concentrats en determinades parts del poble). A nivell d'integració al poble no s'han detectat manifestacions de rebuig a la població immigrant, "es reuneixen als bars i a la

plaça... i no hi ha problema". Però a nivell cultural hi ha dificultat d'adaptació en temes com la religió i alguns costums "alguns tenen bens i cabres i els maten ells mateixos, no volen anar al escorxador ... i són fora de tota mida d'higiene i control de sanitat".

Les demandes fetes l'Ajuntament han estat de treball i vivenda. Quan no hi ha contracte de treball es fa més difícil encara que els propietaris vulguin llogar pisos.

Es detecta que hi ha manca de cases de lloguer i a les que hi ha llogades hi ha aglomeració de famílies. No hi ha previst fer cases de protecció oficial, i es detecta que el casc antic del poble s'està despoblant. Es considera interessant la proposta de col·laborar amb les empreses de construcció per donar resposta al problema de l'habitatge.

CENTRES EDUCATIUS

CEIP Cor de Roure

Hi ha 12 nens/es d'origen estranger matriculats (7 magrebis, 2 argentins, 2 colombians, i 1 cubà). La matriculació ha augmentat molt en l'últim any. La majoria són de pre-escolar o primer cicle de primària, i es considera que els petits tenen una millor adequació per l'idioma i els continguts a aprendre. Tots aquests nens/es assisteixen a reforç amb una mestra d'educació especial i un mestre de compensatòria que en fa l'assessorament. Es treballa de forma individualitzada amb materials específics aportats pel Centre de Recursos. Els pares i mares assisteixen alguna vegada a les reunions generals. Es comenta que en alguna ocasió un pare va marxar perquè no entenia el català.

Com a necessitats detectades, destaquen la millora del coneixement de la llengua (castellà o català). Normalment la relació s'estableix amb els fills o amics que

coneixen l'idioma i fan de traductors. Una altra necessitat és la disponibilitat de recursos i materials de lectoescriptura.

Es col·labora amb Serveis Socials per la tramitació de beques de llibres, transport i menjador. Es col·labora amb el CAP per fer la vacunació

La resposta des del centre:

Es treballa actualment amb el programa de compensatòria per tal d'implantar el Pla d'Acollida a l'escola per a l'alumnat d'incorporació tardana; no sols és per a immigrants, és un pla per acollir a les famílies quan arriben a l'escola i s'explica la dinàmica de funcionament, la relació pares/mares i escola, la documentació necessària, les normatives... Està previst posar-lo en marxa per el curs 2001-2002.

IES Joan Segura

Hi ha 4 nois d'origen estranger matriculats: 1 nen que porta tres anys al centre i n'hi ha 3 nous d'aquest any, son magrebis. L'adaptació és progressiva i positiva en general, es relacionen amb la resta de companys dins del IES, encara que fora es desconeix la situació.

Es dóna el cas d'un nen magrebí que porta més temps i que es relaciona amb els nous, es detecta que fa de mediador entre els pares dels companys nous i el IES. Un dels nens més "problemàtics" fa de líder dels magrebins nous.

Com a necessitats detectades, a nivell de centre es considera que les necessitats estan satisfetes. Cal treballar la comunicació i l'idioma amb alguns nens d'incorporació tardana. La relació amb els pares (les mares no acudeixen al IES) és difícil perquè no vénen a les reunions generals, sols vénen quan els convoquen individualment.

Una altra necessitat és el reforç per als nois que acaben l'educació secundària; és l'orientació sociolaboral, el mateix que per als altres. Es considera que el programa d'alfabetització és una eina per a la possible inserció laboral i en qualsevol cas per l'adaptació dels adults tant homes com dones magrebines.

La resposta des del centre:

Funciona l'Aula de suport per tal de treballar l'aprenentatge de l'idioma. Es va creant material adequat a les necessitats de cadascú. S'utilitza material bilingüe (el diccionari i altres de creació pròpia), però primer el català i després el castellà. En aquest moment es fa dins del grup classe però es detecta que es converteix en un "marginal" per l'idioma. Es treballa també fora del grup classe amb un grup reduït, però hi hauria necessitat de fer-ho més individualitzat.

L'equip multiprofessional treballa amb coordinació amb l'EAP i amb el mestre de compensatòria. Des del centre participen la psicopedagoga, el tutor, i el coordinador pedagògic. La valoració és positiva, tant a nivell d'aprenentatge com a nivell de conducta. No es fan altres accions, es considera que es faran quan sigui necessari, però que és millor no fer res especial i tractar-los com a la resta d'alumnes

CENTRES SANITARIS

Àrea Bàsica de Salut (ABS) de Sta. Coloma de Queralt, CAP i Consultori

Els municipis que depenen de l'Àrea Bàsica de Santa Coloma de Queralt són; Bellprat (Anoia), Conesa, les Piles, Llorac, Santa Coloma de Queralt i Savallà del Comtat, Pontils i Vallfogona de Riucorb (aquests municipis comprenen un gran

nombre de pedanies). El seu CAP de referència està a Sta. Coloma de Queralt i l'hospital de referència és el d'Igualada.

L'atenció als diferents serveis del CAP de Sta. Coloma es fa a totes les persones que ho sol·licitin i estiguin empadronades (exceptuant el servei d'urgències, que poden passar directes). Aquests serveis són; el de consulta mèdica primària, el servei d'urgències, el servei de pediatria, el servei de ginecologia, el de preparació al part (llevadora); també són presents els serveis socials.

La població immigrada sovint accedeix al serveis sanitaris a través del CAP. Quan vénen a urgències ho fan amb malalties agudes, traumatismes o malalties infeccioses (alguns casos per transmissió sexual). Els que vénen a través de la consulta mèdica i amb la targeta sanitària, se'ls obre una història mèdica.

El col·lectiu d'estranger que es atès des del Consultori Mèdic de Santa Coloma és, amb gran diferència respecte els altres, el magrebí, seguit del llatinoamericà i de l'Europa de l'est. Pel que fa a la comunicació amb el col·lectiu magrebí aquesta és presenta de vegades difícil per la manca de comprensió lingüística. Malgrat que en alguns casos vinguin acompanyats de nens que fan de traductors, és necessari poder transmetre la informació a les dones directament. El diccionari àrab-català es mostra ineficaç en el cas, sobretot de dones, que són analfabetes en la seva pròpia llengua.

La campanya de vacunació es fa a les escoles amb coordinació amb el centre de salut. També s'organitzen cada any unes xerrades educatives a les escoles sobre temes de salut. En general, la participació dels pares dels nens és baixa.

Des del servei mèdic es valoraria com a positiu un curs sobre cultura magrebina, per tal de poder saber més sobre les seves costums d'alimentació, d'higiene, vestuari,.. i per poder diferenciar, si les limitacions que els demanen un recurs específic, es deuen més a una qüestió personal o pel contrari és per motius culturals.

EMPRESES

Construccions ALSINA

Es valora que al nostre país hi ha manca de professionals del ram de la construcció, ja que els estudis es van considerar dins de l'àmbit de la formació professional i no universitaris. Això ha creat un forat al mercat de treball; actualment està millor considerat perquè els salaris són elevats respecte altres professions, i per això hi ha molts joves que prefereixen treballar a la construcció més que a la hostaleria, i es considera que passa el mateix amb les persones immigrants, que encara que no tinguin molta formació aprenen amb molta facilitat i els interessa econòmicament. Aquesta empresa té necessitat de mà d'obra professional no especialitzada, i els immigrants tenen necessitat de treballar. Una de les problemàtiques més important que es troba l'empresa és la dificultat a l'hora de tramitar els permisos de treball, assessorats per la gestoria els 4 mesos que triguen són dies que perden de feina.

El nombre de treballadors immigrants contractats varia segons les necessitats; en aquest moment hi ha una família magrebí i alguns treballadors polonesos, però l'experiència que s'ha tingut amb els magrebins es valora més difícil que l'experiència amb els immigrants de països de l'est, i encara que es valora més constància i continuïtat en aquests, es donen algunes problemàtiques d'alcoholisme.

La millora en el coneixement de l'idioma (castellà i/o català) es valora molt a l'hora de treballar, així mateix el coneixement de la cultura i l'adaptació mútua del treballador i del empresari es converteix en una necessitat perquè hi hagi un bon funcionament de la feina

Una altra necessitat relacionada és que a Sta. Coloma hi ha manca de cases per lloguer; construeix l'empresa privada per vendre i es considera que fins que no

baixi el nivell de vendes, no interessarà la construcció per lloguer. L'estabilitat dels llocs de treball moltes vegades depèn de si es té vivenda al municipi o s'ha de trobar fora d'ell. Alguns constructors es plantegen fer cases de protecció oficial amb l'ajuda del Departament d'Habitatge de la Generalitat

Hi ha dificultat per accedir als gerents de les empreses grans, manca sensibilització respecte al tema però la realitat és que hi ha interessos comuns. Es valora interessant la possibilitat de col·laborar amb altres empreses per tal de posar en comú necessitats i portar a terme accions conjuntes. Es coneix una experiència a Reus d'un gremi de constructors que s'ha organitzat per fer demandes de treball conjuntes al paísos d'origen (el cas de l'experiència que es relata va ser a Romania), per fer formació intensiva de l'idioma, per tenir la vivenda buscada per els treballadors i per fer l'acompanyament durant el primer període d'adaptació al treball.

Hormipresa

L'activitat de Hormipresa és la producció de prefabricats de formigó per la construcció de vivendes, naus o edificacions. En aquest moment hi ha 10 treballadors contractats d'origen magrebí. L'experiència es valora positiva. L'adaptació al treball no reflexa les pràctiques culturals (ramadà, etc...), però es detecta que no hi integració cultural; la valoració per part de l'empresa és que sembla que hi ha un nivell alt d'automarginació o dificultats per part de les persones autòctones per integrar-los, es comenta que *“es reuneixen en els seus grups i es tanquen”*.

Es detecten necessitats de personal (mà d'obra) dins de la categoria professional de peó no especialitzat. La necessitat de cobrir llocs de treball és a curt termini i no hi possibilitat d'esperar el temps que dura la tramitació des de l'administració. Les necessitats de treball són variables; quan la pròpia empresa ha fet l'oferta de treball no ha funcionat perquè quan arriben els papers ja no hi ha el lloc de treball, no es

pot fer planificació del treball a llarg termini, com màxim 1 o 2 mesos. Es comenta per exemple, que a l'empresa treballen persones d'Igualada que quan troben feina marxen i deixen llocs de treball, la necessitat és que els treballadors s'estabilitzen en la comarca. En un plaç curt necessiten 7 o 8 persones més i està previst contractar persones immigrants perquè a Sta. Coloma no hi ha persones autòctones amb aquest perfil professional en atur. La majoria de les persones immigrants d'origen estranger no comunitari arriben a demanar feina directament sense la regularització dels permisos de treball i residència. A vegades arriben familiars dels que ja treballen, aquests sí que tenen la regularització de la documentació.

Una altra necessitat detectada és que hi ha una manca de pisos de lloguer, tant per a immigrants com per a nacionals. Actualment aquestes persones viuen en condicions de poca habitabilitat (viuen molts en el mateix pis i amb poques condicions higièniques), i les vivendes que es construeixen són destinades a la venda i amb preus elevats.

En general es considera que si es dóna una resposta clara a nivell d'habitatge i una millor acollida (amb una tramitació més àgil de la documentació), es facilitarà la integració al poble i, es podrà assegurar la continuïtat laboral d'aquests col·lectius. La millora del coneixement de l'idioma també es valora com una de les necessitats bàsiques per a la integració, però es detecta que hi ha poca disponibilitat per assistir als cursos d'alfabetització encara que la situació ha millorat de l'any passat a enguany.

L'empresa podria estar disposada a col·laborar amb un gremi d'empresaris per tal d'assegurar l'arribada de treballadors d'altres països amb un perfil adequat, tot garantint el seu contracte i l'estabilitat de habitatge.

4.3 LA POBLACIÓ FLOTANT

EL MÓN RURAL (Sector 1 i 2):

Barberà de la Conca, Blancafort, Llorac, Les Piles, Pontils
Pira, Rocafort de Queralt, Vallclara i Vilanova de Prades

El món rural ha estat fins fa poc el primer punt d'estada de molts estrangers no comunitaris que passaven per la comarca. El motiu inicial era en molts casos el treball en la verema.

La població flotant durant la verema al món rural:

Els municipis de la comarca on es concentra la verema són per un costat, petites poblacions rurals i eminentment agrícoles com Barberà de la Conca, Blancafort, Pira, Rocafort de Queralt i Solivella, i per un altre costat un conjunt de municipis amb major població i una economia més diversificada com l'Espluga de Francolí, Montblanc, Sarral, i Vimbodí.

Tots aquests municipis amb forta presència de conreus vitícoles estan emparats en el sí de la denominació d'origen <<Conca de Barberà>> i alhora, integrats en la regió del Cava. Aquesta doble condició comercial del producte fa possible que actualment la vinya sigui el conreu més rendible de la comarca.

És justament en motiu de la verema, que cada estiu es concentra a la comarca un bon contingent d'immigrants no comunitaris que cerquen un treball de temporada procedents d'altres indrets del país (i actualment també de països tercers).

Aquesta població flotant pot oscil·lar entre unes 200 i 280 persones joves, els quals, representen un increment del 60% i un 80% més de població estrangera a la comarca i els quals es concentren en bona part en aquest conjunt de petits municipis rurals abans esmentats, incrementant-se molt la taxa d'immigració.

La situació jurídica administrativa de part d'aquesta població temporera ha estat sovint irregular. Aquest és un fet que ha condicionat molt i molt les condicions laborals dels temporers, sent sovint precàries i de retruc afectant negativament les condicions d'acollida (d'allotjament i d'integració social).

Aquests règim d'economia submergida (i puntualment circuits d'explotació de mà d'obra mitjançant intermediaris) es produïa, i en algun grau encara es produeix, en el context d'un general consentiment a la precarietat, sent un cau de conflictes. Consentiment a la precarietat tant per part dels immigrants no comunitaris (que necessitaven un ingressos per poder subsistir), com per part de la població local que veia com la pagesia requeria molta mà d'obra en un breu període de temps i en un context de crisi del sector.

Aquests sistema de relacions de producció (amb repercussions a nivell social) s'està veient fortament alterat en bona part de municipis i explotacions agrícoles al llarg dels darrers tres estius per l'activació de les campanyes de la verema promogudes des d'Unió de Pagesos. En aquests sentit caldria seguir l'estudi durant la propera campanya (període no ha pogut analitzar-se a fons en la primera fase de diagnòstic).

Unió de Pagesos (UP)

Unió de Pagesos és el sindicat de pagesos amb major incidència a la Conca de Barberà. La seva actuació amb relació amb el fenomen de la immigració està

vinculada a l'organització de la campanya de recollida de la fruita de diferents punts de Catalunya i que a la Conca es concreta en la campanya de la verema.

Des de fa 3 estius UP ha organitzat la recollida del raïm a la Conca de Barberà. El sistema d'organització del treball consisteix en portar grups d'immigrants procedents de països tercers, per tal que cobreixin la necessitat temporal de mà d'obra no coberta pels nacionals i ressegueixin les diferents campanyes de recollida de la fruita, per finalment entonar-se'n al seu país d'origen.

Les condicions d'acollida i treball dels immigrants vénen marcades tant per l'art. 42 de la Llei d'Estrangeria (4/2000 i 8/2000) com pel Conveni Col·lectiu del Camp. Aquestes condicions impliquen el pagament del viatge d'anada i tornada, un sou estable mínim de 689 pts/hora amb una jornada establerta de 40 hores setmanals que s'aplica en funció de les necessitats de la campanya, la disponibilitat d'un habitatge digne i la cobertura, tant de la seguretat social, com dels serveis socials.

Des del sindicat es gestionen les campanyes, tant en l'aspecte de l'acollida com del treball i es cerquen vies de finançament extern per tal de reduir costos que repercuteixin directament o indirectament sobre el treballador i l'empresari. A més, des del sindicat es presta un seguit de serveis complementaris com és la contractació d'una mútua, es presta un servei de mediació sociolaboral en cas de conflicte entre treballador i empresari i es programen un seguit de visites culturals per diferents punts de Catalunya.

Pel que fa a la Conca de Barberà, durant la darrera campanya de la verema van venir uns 170 immigrants econòmics, dels quals uns 80 van ser acollits pels mateixos pagesos i 90 van ser acollits en allotjaments col·lectius ("l'Alberg Jaume I" de l'Espluga de Francolí i "La Societat" de Barberà de la Conca). Els municipis on van treballar van ser especialment Cabra del Camp, Barberà, Pira, Blancafort, Solivella, Rocafort, Montblanc i l'Espluga.

Aquest sistema de relacions de producció fonamentat en la figura del “treballador immigrant invitat” ha estat fortament promoguda per l'actual Govern de l'Estat i ha rebut valoracions desiguals per part de diferents agents socials. Algun cop ha estat criticat pels sindicats obrers perquè a més de no aportar solucions a la immigració irregular que està al nostre territori, els limita encara més els seu ventall de possibilitats de subsistència.

Per part dels pagesos, aquest sistema els està permetent normalitzar la situació d'irregularitat en què es tenia els treballadors temporers, ja no tant pels riscos d'inspeccions, sinó pel fet de tenir garantida la cobertura sanitària i la tranquil·litat de sentir que les coses es fan bé.

Segons UP amb aquest sistema, a més s'està limitant l'explotació laboral en aportar un sistema alternatiu amb garanties socials, lo qual també pot reduir la conflictivitat social en petits pobles rurals. Així es manifesta un regidor d'un poble de la comarca...

“A partir de quan aquesta persona va muntar tot això, ... jo no sé si a partir d'aquí, però va coincidir que va haver varis robatoris al poble. I que això ha creat bastant desconfiança al poble, que si sempre hi hagués hagut un mateix ritme de vida, però al haver-hi tots aquests contractes estranys, tot això no haguera passat, que ara s'està limitant bastant i, s'està arreglant”.

Per la propera campanya de 2001 està previst incrementar una mica més la presència de treballadors, però encara no està concretat on se'ls allotjarà.

A nivell de les necessitats UP té actualment voluntat de cercar fórmules que comptin amb el suport institucional per tal d'abaratir l'estança dels allotjaments col·lectius de cara a la campanya d'estiu a la Conca de Barberà i que no necessàriament recaiguin sobre els municipis més petits.

La població resident durant tot l'any al món rural

Aquest pol d'atracció de treball temporer agrícola, ha esdevingut una porta inicial d'entrada de molts estrangers a la comarca. Alhora una possibilitat –en alguns casos- per iniciar un procés de regularització de la documentació, prèvia oferta de treball d'algun pagès local. Cal dir però, que un cop aconseguida la legalització, l'immigrant optava per treballar en sectors productius temporalment i econòmicament més estables i tal vegada a emigrava a d'altres poblacions veïnes.

Exemples paradigmàtics d'aquestes poblacions i significatives per l'elevada taxa d'immigració, alhora que distants per la seva idiosincràsia, són Blancafort (5,1%) i Llorac (9,5%).

Sobre la primera dir que ha estat punt clau de l'entrada de la immigració no comunitària a la Conca de Barberà, tant mateix una gran distribuïdora de “treballadors temporers durant el període de la verema per a moltes altres poblacions del voltant...” actualment reté una xifra significativament alta de persones estrangeres no comunitària.

Sobre la segona, Llorac, dir que és un exemple paradigmàtic de quan les estadístiques poden despistar a més d'un estudiós. Tenint un 9,5% com a taxa d'immigrants respecte la seva població total empadronada, hem de dir que això significa la xifra absoluta de 11 persones immigrades. De les quals, 2 són comunitàries. Cinc homes i sis dones (amb una nena inclosa), i distribuïts en un municipi amb varies pedanies (2 a l'Albió, 4 a Llorac i 5 persones disseminades per l'àmplia zona rural). En situació semblant però no idèntica es troben Pontils (0,7%, 1 immigrant), Les Piles (1,7%, amb 3) i a l'altre extrem de la comarca Vallclara (amb 4,3%, amb 5) i Vilanova de Prades (1,9%, amb 3 persones immigrades).

Normalment la població assentada en aquestes darreres localitats és força recent, no succeeix igual amb el primer grup Blancafort, Rocafort de Queralt, on els primers reagrupaments familiars han donat peu a que els fills i filles d'immigrants

puguin significar un bon revulsiu per garantir que les escoles rurals es mantinguin obertes.

CENTRES SANITARIS

Consultori mèdic de Barberà de la Conca i Rocafort de Queralt

Els dos consultoris estan situats a les dues poblacions rurals. Aquests són atesos per la mateixa metgessa en horaris fraccionats pels matins durant la setmana. Els dos dispensaris pertanyen a la xarxa socio-sanitària del CAP i ABS de Montblanc.

Les persones immigrades de les dues poblacions acudeixen a les visites de forma regular i amb la seva corresponent Targeta Sanitària. Coneixen i fan un ús normal del servei d'atenció. A Rocafort hi ha una família magrebí amb dos fills i a Barberà dues dones equatorianes i anteriorment hi havia un noi subsaharià.

La dona d'origen magrebí de Rocafort no té un suficient coneixement de la llengua i ve acompanyada de l'home. De vegades hi ha coses que la dona no gosa preguntar i es trenca la comunicació.

Durant la verema (tres setmanes) a Barberà de la Conca s'assenta un grup important de temporers portats per Unió de Pagesos. Va ser durant el darrer estiu que es va produir un primer contacte entre UP i la metgessa, a causa d'un cas diagnosticat de paludisme (malaltia greu i contagiosa). Aquest cas es va haver de derivar a la Unitat de Medicina Tropical de Barcelona, on es va fer el posterior tractament.

Davant d'aquestes incidències, la metgessa creu que caldria afavorir la millora de la comunicació i la formació continuada del coneixement de les malalties tropicals.

CENTRES EDUCATIUS

CEIP Verge del Tallat de Blancafort

El CEIP Verge del Tallat de Blancafort és una escola unitària que pertany a la ZER de Poblet junt amb Vimbodí i Vilaverd. A tota la ZER treballen 13 professors/es, 4 itinerants de diferents especialitats (anglès, música, educació física i educació especial) i 9 fixos, distribuïts pels tres municipis (2 a Vilaverd, 3 a Blancafort i 4 a Vimbodí). En aquest moment a Blancafort hi ha 26 alumnes matriculats, un dels quals és magrebí. Hi ha 6 nens/es a educació infantil, 4 a cicle inicial, 6 a cicle mitjà i 10 a cicle superior.

Respecte al procés d'integració dels nens/es d'origen estranger, a l'escola es donen dos eixos i plans d'actuació, un que es treballa per "assimilació", quan els nens vénen de pàrvuls, i l'altre que es treballa per "aprenentatge" quan arriben nens/nenes de 7-10 anys.

Com a problemàtiques reals i/o potencials es destaquen el fet que vinguin nens que no tenen coneixements, que portin un retard en el contingut i que no hi hagi bona comunicació per l'idioma. Un altre problema es valora que pot ser la relació amb la família d'aquest nen i, lligat amb això, està el context social on ens trobem. Aquest problema se l'han trobat en altres escoles, a Vimbodí o l'Espluga.

"Aquí van tenir tres nenes magrebines, que no sabien parlar, no tenien la mare ni els seus germans i parents perquè eren allà, el pare sortia a treballar..."

l'angoixa d'aquells dies a l'escola jo me'n recordo i, ens en vam sortir. Aquí va jugar un bon paper molt important l'Ajuntament (trobant cases de lloguer) i el Consell Comarcal"

Es valora molt positiu el fet de treballar en els tres àmbits (nens, família i context social) Aquest són tres pilars, que mai poden anar separats. La integració no es pot/podia donar sense una coordinació bàsica entre Serveis Socials, l'Educador/a social i l'Escola. Cal actuar conjuntament per lligar els tres aspectes en un de sol, la integració dels nens immigrants, cal un pla específic i que lligui els tres alhora

També es va treballar amb compensatòria, es va donar material i algunes eines sobre cultura islàmica, però es valora que amb això no és suficient. Els professors van elaborar material didàctic en magrebí i català, i "vosaltres m'ensenyeu com es diu en magrebí i nosaltres us ho ensenyarem en català", actualment es manté una simbologia islàmica dins de l'aula.

Segons la persona entrevistada, *"s'han de posar els mitjans que facin falta en favor de l'alumnat que hi hagi de població immigrant".* El model que es va fer a l'escola sembla que és el suficientment interessant com per ampliar-lo modificant-lo. Per la creació del material es van dedicar moltes hores, *"[...] No n'hi ha prou en acollir, han d'estar ben acollits, però nosaltres seguim tancat en la nostra manera de fer i gairebé és com una obligació acollir-los. No han de renunciar a les seves creences i religions però si saber que estem en un context social diferent i que les coses són diferents"*

Les situacions d'absentisme es donen però no sols en la població immigrant. L' AMPA és activa, han rebut a la població immigrant bé, però no responen del tot, es valora que és perquè tampoc volen ser acollits.

CEIP Sant Roc de Rocafort de Queralt

El CEIP Sant Roc de Rocafort de Queralt, és una escola unitària que pertany a la ZER de La Conca juntament amb Barberà de la Conca, Pira i Solivella. En aquest moment hi ha 15 alumnes matriculats: hi ha 4 nens/es a educació infantil, dos dels quals són magrebis matriculats a P4 i P5 (dada significativa si tenim en compte que és el 50%); 3 nens/es a cicle inicial, un dels quals és colombià matriculat a 2on; 3 nens/es a cicle mitjà i 5 nens/es a cicle superior.

Es valora que seria interessant introduir elements interculturals al currículum escolar. A l'escola no es fan activitats específiques, però quan hi ha oportunitat es parla de la cultura magrebina o colombiana, els mateixos nens/es fan que el tema sigui d'interès i no es veu com res estrany (es com relatar les seves vacances, com qualsevol nen). En general es detecta que es manifesten menys diferències amb el nen colombià que amb els magrebins, sobretot per l'idioma i per els costums, com la religió i la celebració de festes en les quals uns participen i els altres no.

En general ni els nens/es ni els pares/mares d'origen estranger no hi participen a les activitats extraescolars, i s'han detectat reticències per part de la família magrebí, per donar els permisos per fer sortides fora de l'escola i/o del poble.

“Quan surten de l'escola els marroquins no tenen cap contacte amb els nens i s'estan tot el cap de setmana i tots els dies de festa dins de casa, no es relacionen amb la gent del poble... l'altre sí, el colombià sí”

Es col·labora amb el Centre de Recursos quan hi ha alguna necessitat o es participa a les reunions però no en particular per temes interculturals. Es valora interessant poder fer alguna trobada, com a grup de debat, sobre el tema de la interculturalitat.

A continuació presentem els quadres de població de la resta de municipis en els que hi ha població immigrant empadronada.

BARBERÀ DE LA CONCA				
		Població immigrant		
Població total	412		Homes	Dones
Població immigrant	2	Amèrica Llatina	0	2
Taxa d'immigració	0,49%	TOTAL	0	2

BLANCAFORT				
		Població immigrant		
Població total	389		Homes	Dones
Població immigrant	20	Àfrica Nord	13	6
Taxa d'immigració	5,14%	Altres	0	1
		TOTAL	13	7

LLORAC				
		Població immigrant		
Població total	116		Homes	Dones
Població immigrant	11	Àfrica Nord	2	
Taxa d'immigració	9,48%	Europa Occidental	1	1
		Europa Est	1	2
		Amèrica Llatina	1	3
		TOTAL	5	6

LES PILES				
		Població immigrant		
Població total	175		Homes	Dones
Població immigrant	3	Amèrica Llatina	1	2
Taxa d'immigració	1,71%	TOTAL	1	2

PONTILS				
		Població immigrant		
Població total	153		Homes	Dones
Població immigrant	1	Europa Est		1
Taxa d'immigració	0,65%	TOTAL	0	1

ROCAFORT				
		Població immigrant		
Població total	279		Homes	Dones
Població immigrant	10	Àfrica Nord	5	1
Taxa d'immigració	3,58%	Amèrica Llatina	2	2
		TOTAL	7	3

VALLCLARA				
		Població immigrant		
Població total	115		Homes	Dones
Població immigrant	5	Europa Est	4	1
Taxa d'immigració	4,3%	TOTAL	4	1

VILANOVA DE PRADES				
		Població immigrant		
Població total	159		Homes	Dones
Població immigrant	3	Amèrica Llatina		3
Taxa d'immigració	1,89%	TOTAL	0	3

5. QÜESTIONARI PER MESURAR EL GRAU D'INTEGRACIÓ DELS IMMIGRANTS: Observatori Permanent de la Immigració (OPI)

En aquest primer període (octubre-març), s'ha aconseguit un grau considerable de participació per part dels immigrants (mostra del 12% sobre l'univers estadístic), el nombre de qüestionaris realitzats és 45. Malgrat que tècnicament la mostra aconseguida, de moment, no és suficientment alta per inferir conclusions vàlides a nivell comarcal, sí que és una mostra molt considerable per la Conca de Barberà respecte al total de població d'immigrants, i es pot fer una aproximació descriptiva i de correlacions simples de variables. Així doncs aquestes dades numèriques cal interpretar-les només de forma tendencial en espera de poder completar-les de cara a la segona fase. Cal dir però, que al llarg de tot l'estudi s'han tingut en compte els resultats de l'OPI.

Destaquem els resultats obtinguts de 45 qüestionaris realitzats entre octubre de 2000 i març de 2001. Les qüestions més significatives són treballades en taules de variables creuades per tal d'aportar més informació quantitativa al estudi. El treball d'investigació és continuat per tant, entenem que s'han de fer noves taules amb nous qüestionaris per treballar altres variables que poden anar canviant.

DADES PERSONALS

Edat

	Núm.	%
10 a 19 anys	8	17,8%
20 a 29 anys	15	33,3%
30 a 39 anys	15	33,3%
40 a 49 anys	4	8,9%
50 a 59 anys	2	4,4%
NS/NC	1	2,2%
Total general	45	100,0%

Sexe

	Núm.	%
Dones	14	31,1%
Homes	31	68,9%
Total general	45	100,0%

Segons la mostra, a la comarca es confirma que a la població estrangera, hi ha major nombre de homes que de dones. La franja d'edat entre 10 i 49 anys, destaca com a població majoritària, i es la població activa de 20 a 39 anys, la que suposa el 66,6% del total de persones enquestades. Lo qual es significatiu tenint en compte la demanda de mà d'obra que hi ha a determinats municipis. Aquesta tendència apareix reflexa a la piràmide de població en comparativa a la població total.

Any d'arribada a l'Estat espanyol

	Núm.	%
2000	12	26,7%
1999	6	13,3%
1998	5	11,1%
1997	2	4,4%
1995	5	11,1%
1994	1	2,2%
1992	2	4,4%
1990	6	13,3%
1989	1	2,2%
1983	1	2,2%
1972	1	2,2%
NS/NC	3	6,7%
Total general	45	100,0%

Any d'arribada a Catalunya

	Núm.	%
2001	1	2,2%
2000	13	28,9%
1999	4	8,9%
1998	5	11,1%
1997	2	4,4%
1996	1	2,2%
1995	4	8,9%
1994	1	2,2%
1992	1	2,2%
1991	1	2,2%
1990	4	8,9%
1989	1	2,2%
1972	1	2,2%
NS/NC	6	13,3%
Total general	45	100,0%

Es detecten tres anys significatius d'arribada de població estrangera dins de l'última dècada, 1990, 1995 i 1998 que suposen el 50% de la mostra total. Destaca un augment considerable de població estrangera durant l'any 2000, gaire bé el 30%, que respon a l'última arribada general a tot l'estat espanyol.

Estat civil

	Núm.	%
Solter	21	46,7%
Casat	21	46,7%
Vidu	1	2,2%
Divorciat	1	2,2%
Separat	1	2,2%
Total general	45	100,0%

De la mostra obtinguda, destaca el mateix nombre de solters que de casats, en total el 94% de la població representada, relativament significatiu si valorem la tendència a l'estabilitat familiar, bé perquè ja estan casats i formen nucli familiar o bé perquè al ser població jove, es casen al poc temps d'arribar.

Nivell d'estudis

	Núm.	%
Sense estudis	5	11,1%
No sap llegir ni escriure (en el seu idioma)	9	20,0%
Primaris	7	15,6%
EGB	7	15,6%
Batxillerat	9	20,0%
Diplomatura	2	4,4%
Llicenciatura	5	11,1%
NS/NC	1	2,2%
Total general	45	100,0%

Segons la mostra, el 66,7% de persones han fet estudis primaris i/o superiors lo qual es bastant representatiu, sols el 31,1% declara no tindre estudis o no saber llegir ni escriure. Destaca la necessitat d'alfabetització però també la importància de considerar l'homologació i/o el reciclatge d'estudis.

INTEGRACIÓ FAMILIAR

Situació familiar

	Núm.	%
Té conjuge i/o fills a Catalunya	10	22,2%
Té conjuge i/o fills al país d'origen	9	20,0%
Té conjuge i/o fills a Catalunya i al país d'origen	7	15,6%
No té conjuge i/o fills	14	31,1%
NS/NC	5	11,1%
Total general	45	100,0%

Convivència familiar

	Núm.	%
Viu amb el seu cònjuge i/o fills	18	40,0%
Viu amb altres familiars	11	24,4%
No viu amb familiars	8	17,8%
NS/NC	8	17,8%
Total general	45	100,0%

Reagrupament familiar

	Núm.	%
No desitja portar la família	6	16,2%
Li ha estat denegada la reagrupació	0	0,0%
Desitjaria portar la seva família però no compleix tots els requisits	6	16,2%
Desitjaria portar la seva família però no té mitjans (habitatge adient, etc.)	13	35,1%
Està en procés de tramitació	1	2,7%
Ja està la família agrupada	8	21,6%
NS/NC	3	8,1%
Total general	37	100,0%

Relacions amb la família absent

	Núm.	%
No manté contactes amb la família al país d'origen	1	2,2%
Manté contactes un cop a l'any	3	6,7%
Manté contactes cada 2/3 mesos	6	13,3%
Manté contactes molt regulars	35	77,8%
Total general	45	100,0%

El 58% de la població segons la mostra obtinguda, manté una situació familiar amb cònjuge i/o fills, lo qual representa una tendència clara a l'estabilitat familiar a Catalunya relacionada amb les demandes de reagrupament familiar. Segons la mostra, la dificultat major per el reagrupament familiar és que no tenen mitjans (econòmics, d'habitatge...) (35,1%), o que no compleixen tots els requisits (16,2%), però es reflexa el alt índex de contacte regular que es manté amb la família absent (77,8%). Destaca també un alt nombre de famílies que ja han fet el reagrupament familiar (21,6%), tramitació que s'ha viabilitzat des dels serveis socials de la comarca.

INTEGRACIÓ CULTURAL

Coneixement de l'idioma català

	Núm.	%
No el parla ni l'entén	28	62,2%
Entén quelcom i el parla amb dificultat	12	26,7%
L'entén i el parla correctament	1	2,2%
L'entén, el parla i l'escriu	4	8,9%
NS/NC	0	0,0%
Total general	45	100,0%

Coneixement de l'idioma castellà

	Núm.	%
No el parla ni l'entén	3	6,7%
Entén quelcom i el parla amb dificultat	16	35,6%
L'entén i el parla correctament	9	20,0%
L'entén, el parla i l'escriu	17	37,8%
NS/NC	0	0,0%
Total general	45	100,0%

Inserció cultural

	Núm.	%
Ha rebut o està rebent cursos per millorar l'idioma (català i/o castellà)	12	26,7%
Ha rebut o està rebent formació en normes legals i pràctiques administratives catalanes	2	4,4%
No ha rebut cap tipus de formació cultural	24	53,3%
NS/NC	7	15,6%
Total general	45	100,0%

Segons la mostra, el 53,3% no ha rebut cap tipus de formació cultural, referint-se sobretot a l'aprenentatge o millora de l'idioma, entenem que són persones que han arribat fa poc temps o que encara mantenen una vida social que els hi faci accessible. Malgrat això s'ha detectat que els cursos d'alfabetització i d'introducció al català han tingut i tenen una acollida bastant positiva, encara que es detecten algunes dificultats per l'assistència continuada sobre tot de las dones magrebines.

Escolarització dels fills que viuen a Catalunya (si tenen fills en edat escolar)

	Núm.	%
Escolarització en el sistema educatiu català sense cap problema i amb ensenyament en el seu idioma d'origen	2	16,7%
Escolarització en el sistema educatiu català sense cap problema	7	58,3%
Escolaritzats sense ajuda tot i que necessiten reforç pedagògic	1	8,3%
No acudeixen a cap centre educatiu	1	8,3%
NS/NC	1	8,3%
Total general	12	100,0%

Segons la mostra la el 75% dels nens/es escolaritzats han tingut una adaptació al sistema educatiu sense problemes, es reflexa la facilitat que tenen els nens/es de aprendre l'idioma (sobretot els més petits), i/o d'adaptar els seus coneixements als nous en poc temps. L'escolarització dels nens/es és un element clau per a la adaptació de la població immigrant. Es reflexa també la necessitat que hi ha de suport a les aules encara que les xifres no són prou significatives(8,3%).

Idioma dels fills (català)

	Núm.	%
No el parla ni l'entén	2	22,2%
Entén quelcom i el parla amb dificultat	3	33,3%
L'entén i el parla correctament	2	22,2%
L'entén, el parla i l'escriu	2	22,2%
Total general	9	100,0%

Idioma dels fills (castellà)

	Núm.	%
Entén quelcom i el parla amb dificultat	3	33,3%
L'entén i el parla correctament	4	44,4%
L'entén, el parla i l'escriu	2	22,2%
Total general	9	100,0%

El 66,6% de les persones enquestades, declaren que els seus fills entenen i parlen castellà i el 22,2% també l'escriu; de la mateixa manera el 44,4% entenen i parlen el

català i el 22,2% també l'escriu. Sols un 22,2% no parla ni l'entén el català i el 33,3% ho fa amb dificultat.

Manteniment de la cultura pròpia

	Núm.	%
Ha abandonat, totalment, usos i costums de la seva cultura d'origen	9	20,0%
Conserva usos i costums del país només en privat	17	37,8%
Celebra obertament amb altres immigrants festes/tradicions del seu país	6	13,3%
Desenvolupa sol o en grup alguna activitat creativa relacionada amb la cultura del seu país	2	4,4%
NS/NC	11	24,4%
Total general	45	100,0%

Segons la mostra, el 55,1% dels enquestats conserven costums del seu país i celebren o practiquen en diferent grau, sols el 9% ha abandonat totalment les costums del seu país d'origen. Malgrat això un 37,8% fan un us privat d'aquestes costums, aspecte que es reflexa també en l'inexistència de llocs específics de practica religiosa o de culte.

INTEGRACIÓ TERRITORIAL

Grau d'assentament (dos darrers anys)

	Núm.	%
Ha canviat de comunitat autònoma de residència	6	13,3%
No ha canviat de comunitat autònoma però ha canviat diverses vegades de municipi	6	13,3%
Ha canviat un cop de municipi	6	13,3%
Sempre ha residit en el mateix municipi	27	60,0%
Total general	45	100,0%

Segons la mostra de les persones enquestades, el 60% sempre han residit en el mateix municipi, lo qual indica un alt grau d'estabilitat. Als diferents municipis hi ha diferent oferta d'habitatge, lo qual condiciona l'estabilitat sobretot en el moment del reagrupament familiar. A la comarca es detecten diferents graus de mobilitat interna segons el lloc de treball i d'habitatge, però la tendència a viure i treballar al mateix municipi és notable (60,0%) i un factor que es considera també pels empresaris a l'hora de fer contractes de treball. Altre factor a destacar es la mobilitat des de i cap a altres comunitats donada la situació geogràfica de la comarca (13,3%), la mateixa que dins de la comarca entre municipis (13,3%).

Tipus d'habitatge

	Núm.	%
Barraca (naus industrials / magatzems /...)	8	17,8%
Casa unifamiliar	15	33,3%
Pis, apartament	22	48,9%
Total general	45	100,0%

Localització espacial

	Núm.	%
Habitatge aïllat fora del nucli urbà (+200 m)	8	17,8%
Habitatge integrat en el nucli urbà	37	82,2%
Total general	45	100,0%

Règim de tinença de l'habitatge

	Núm.	%
Cedit o facilitat pel patró (interns de la llar / massovers /...)	10	22,2%
Cedit o facilitat per altres persones o institucions	3	6,7%
Llogat	29	64,4%
Altres	3	6,7%
Total general	45	100,0%

Respecte a l'habitatge, el 64,4% de persones entrevistades viuen a pisos de lloguer i el 82,2% són habitatges integrats en el nucli urbà, la majoria viuen a pisos o apartaments (48,9%). Destaca el 22,2% de persones per las que el règim de tinença de l'habitatge es l'intercanvi que fan amb el patró o pagès, moltes vagades segons alguns agents, en condicions precàries.

Condicions d'habitabilitat

	SÍ	%	NO	%
Disponibilitat d'electricitat	35	77,8%	10	22,2%
Disponibilitat d'aigua corrent	35	77,8%	10	22,2%
Disponibilitat de lavabo (WC)	35	77,8%	10	22,2%
Disponibilitat de cuina	34	75,6%	11	24,4%
Disponibilitat de calefacció	36	80,0%	9	20,0%
Disponibilitat de telèfon	37	82,2%	8	17,8%

Segons la mostra el 77,8% de les persones disposen de les condicions mínimes d'habitabilitat (electricitat, aigua corrent i lavabo) i el 75,6% disposa de cuina. Són dades a destacar que de les 45 persones enquestades 37 disposen de telèfon i 36 de calefacció, lo qual no correspon a les consideracions generals sobre condicions d'habitabilitat.

Nombre d'habitacions (excepte cuina, wc, passadissos i terrasses)

	Núm.	%
2 hab.	6	13,3%
3 hab.	10	22,2%
4 hab.	4	8,9%
5 hab.	3	6,7%
Cap	22	48,9%
Total general	45	100,0%

Nombre de persones que conviuen en el mateix habitatge

	Núm.	%
1 pers.	2	4,4%
2 pers.	4	8,9%
3 pers.	9	20,0%
4 pers.	5	11,1%
5 pers.	9	20,0%
6 pers.	1	2,2%
7 pers.	13	28,9%
9 pers.	1	2,2%
10 pers.	1	2,2%
Total general	45	100,0%

El 48,9% no disposen d'habitacions, lo qual fa entendre que la convivència es de tendència comunitària i en condicions de dificultat. Més quan segons les persones enquestades, el 86,4% de persones que hi viuen a una mateixa casa es superior a 4. Aquestes dades reflecteixen la manca de cases de lloguer a la majoria de municipis, bé perquè no hi ha o bé perquè hi ha reticències per llogar als estrangers (en concret als magrebins); també es detecta la necessitat d'estalvi econòmic que suposa compartir un espai comú, sobretot abans del reagrupament familiar.

INTEGRACIÓ CÍVICO-SOCIAL

Participació cívica

	Núm.	%
Empadronament	40	88,9%
Sense cap vinculació	3	6,7%
NS/NC	2	4,4%
Total general	45	100,0%

De les persones enquestades el 88,95 estan empadronades, lo qual ja es reflexa en els padrons municipals recollits durant l'any 2000. Com a observació cal dir que el nombre d'empadronaments ha augmentat considerablement arran de la campanya engegada durant el pla comarcal, per l'actuació dels mediadors/es naturals i en coordinació amb els professionals dels serveis socials.

Prestacions sanitàries

	Núm.	%
Té seguretat social	34	75,6%
Sense cobertura però acudeix a la sanitat pública en cas d'urgència	6	13,3%
No sap on acudir	3	6,7%
NS/NC	2	4,4%
Total general	45	100,0%

Segons la mostra la tendència majoritària (75,6%), és a tenir seguretat social, lo qual ha millorat durant els últims sis mesos donada l'atenció i facilitat per obtenir la targeta sanitària. Per altra banda es relaciona el fet de no tenir cobertura sanitària amb el fet d'acudir a la sanitat pública en cas d'urgència. Però una altra tendència important de la realitat de la comarca es tenir targeta sanitària i acudir a urgències (en cas d'urgència o no) com a pràctica habitual.

Utilització dels serveis locals

	Núm.	%
No acudeix mai a cap servei local (de caràcter general)	4	8,9%
Només hi acut (serveis socials...) en casos de gran necessitat	20	44,4%
Utilitza qualsevol servei d'atenció local sense cap tipus de recança	9	20,0%
NS/NC	12	26,7%
Total general	45	100,0%

La mostra reflexa la tendència a utilitzar els serveis com a referència quan hi ha necessitat d'ajut (44,4%); a la comarca s'ha detectat que són els serveis socials els que compleixen moltes vegades aquesta funció. Es detecta també que cada vegada més, s'utilitzen els serveis públics en general.

Equipaments religiosos dels municipis

	Núm.	%
Disposa d'un centre on practicar la seva religió en condicions	1	4,0%
No disposa de cap centre	9	36,0%
NS/NC	15	60,0%
Total general	25	100,0%

Relacions socials

	Núm.	%
No es relaciona amb ningú	5	11,1%
Només es relaciona amb immigrants del seu país d'origen	13	28,9%
Només es relaciona amb altres estrangers	2	4,4%
Té relacions normals de veïnt amb la població autòctona	11	24,4%
Té amics autòctons	8	17,8%
NS/NC	6	13,3%
Total general	45	100,0%

Discriminació

	Núm.	%
Ha estat víctima d'algun incident racista	1	2,2%
Ha patit alguna discriminació en el carrer o lloc públic	1	2,2%
Ha patit alguna experiència de discriminació en el treball	1	2,2%
Mai no s'ha sentit discriminat com a estranger	25	55,6%
No ha patit personalment discriminació però ha sentit rebuig social	1	2,2%
NS/NC	16	35,6%
Total general	45	100,0%

Segons les persones enquestades, a les relacions socials només es relaciona amb immigrants del seu país d'origen (28,9%), alguns tenen relacions normals de veïns amb la població autòctona (24,4%), per un altra banda en general declaren que mai no s'ha sentit discriminat com a estranger (55,6%).

Expectatives de futur

	Núm.	%
No té intenció de quedar-se	1	2,3%
Té intenció de quedar-se 1 any	4	9,3%
Té intenció de quedar-se 5 anys	4	9,3%
Té intenció de quedar-se 10 anys o més	25	58,1%
Depén de l'evolució de la situació del seu país	6	14,0%
NS/NC	3	7,0%
Total general	43	100,0%

Segons la mostra el 58,1% de persones enquestades viu amb la intenció de permaneixen en el futur. Una part important, el 18,6% tenen intenció però amb un termini més curt (potser que per motius com els permisos de treball, l'habitatge o el reagrupament familiar). Destaquen (14,0%) els que valoren la seva expectativa de futur en relació al seu país d'origen, i que per tant no tenen perspectiva d'estabilitat aquí.

INTEGRACIÓ LABORAL

Situació laboral

	Núm.	%
En actiu	28	62,2%
En atur	11	24,4%
Estudiant	4	8,9%
Tasques de la llar sense remuneració	2	4,4%
Total general	45	100,0%

Ocupació el darrer any des de l'arribada a l'Estat espanyol (resposta múltiple)

	Núm.	%
Agricultura / ramaderia / pesca	11	21%
Indústria	17	33%
Construcció	6	12%
Hosteleria	3	6%
Servei domèstic	2	4%
Venda ambulat	4	8%
NS/NC	2	4%
Pregunta no pertinent	7	13%
Total general	52	100%

Destaca que el 45% de les persones enquestades estan empleades en el sector industrial, sector que està en creixement en la comarca i que on la demanda de mà d'obra es més alta (es preveu també que absorbeixi la majoria de població de nova arribada). El sector hostaler en segons quines poblacions no es gaire significatiu, més aviat són serveis molt concrets els que donen treball a aquesta població. La mostra ha estat feta durant mesos d'hivern, lo qual deixa fora tota la població temporera que treballa al sector primari, malgrat això suposa el 21% de la mostra

Estatut laboral (seguretat laboral)

	Núm.	%
Amb permís de treball tipus B inicial	7	15,6%
Amb permís de treball tipus B renovat	1	2,2%
Amb permís de treball tipus C	3	6,7%
Amb permís de treball tipus E	5	11,1%
Amb un altre permís o autorització	2	4,4%
Permís pendent de resolució	8	17,8%
Sense permís de treball	3	6,7%
NS/NC	11	24,4%
Pregunta no pertinent	5	11,1%
Total general	45	100,0%

Relació laboral

	Núm.	%
Assalariat/ada amb contracte fix	6	16,7%
Assalariat/ada amb contracte temporal	12	33,3%
Assalariat/ada amb un altre tipus de contracte (pràctiques, formació, etc.)	1	2,8%
Assalariat/ada sense contracte	8	22,2%
Aturat/ada inscrit/a al Servei Català de Col·locació que ha treballat abans	1	2,8%
Aturat/ada no inscrit/a al Servei Català de Col·locació	6	16,7%
Autònom/a - empresari/ària sense personal	1	2,8%
Una altra situació	1	2,8%
Total general	36	100,0%

A la mostra destaca el alt nombre de persones que no volen contestar, (per diferents motius) la qüestió del estatut laboral, representen el 35% dels enquestats. El 29% no tenen una situació laboral regularitzada o estan a l'espera, i són el 36% els que han obtingut alguna mena de permís de treball. El caire de temporalitat dels contractes afecta a un 36,1% de les persones enquestades, i destaca el 22,2% de persones assalariades que treballen sense contracte, també destaca per altra banda el 16,7% de persones amb contracte fix.

Formació rebuda des de l'arribada (de caràcter ocupacional)

	Núm.	%
No ha rebut cap formació	24	61,5%
NS/NC	15	38,5%
Total general	39	100,0%

Trajectòria professional des que va arribar

	Núm.	%
Ha empitjorat la seva situació laboral	1	2,6%
Ha millorat econòmicament i professional	8	21,1%
Ha millorat econòmicament però no professionalment	1	2,6%
S'ha mantingut en llocs del mateix nivell ocup.	7	18,4%
NS/NC	21	55,3%
Total general	38	100,0%

Destaca el alt nombre de respostes perdudes. Segons la mostra el 61,5% de les persones enquestades no han rebut cap formació, es una dada que varia segons els municipis i que registra una població que encara no ha accedit potser als cursos de alfabetització o millora de l'idioma, que de fet es la formació més representativa de la comarca orientada als immigrants.

INTEGRACIÓ JURÍDICA

Estatut legal

	Núm.	%
Nacionalitzat/da o en procés	1	2,2%
Amb residència legal	31	68,9%
Amb residència en tràmit	9	20,0%
En situació irregular d'entrada	2	4,4%
NS/NC	2	4,4%
Total general	45	100,0%

Segons la mostra obtinguda, el 91% de les persones enquestades té una situació de regularitat legal o està en procés, lo qual indica la tendència generalitzada de la comarca, malgrat això hi ha encara molta població en situació d'irregularitat en determinats municipis.

6. PERSPECTIVES DES DELS DIFERENTS ÀMBITS: DETECCIÓ DE NECESSITATS

És de sobres reconegut que un dels factors determinants per la integració de les persones immigrades és l'accés al treball remunerat. És també cert que aquest no és l'únic dels factors per tal d'aconseguir una bona integració.

Per analitzar quins tipus d'integració estan rebent els immigrants a la Conca de Barberà, cal considerar el tipus d'acollida que reben respecte la societat receptora; i no només en l'accés al treball, sinó també en l'accés a un habitatge, a l'atenció sanitària, a l'ensenyament, a la participació ciutadana... És també necessari analitzar com s'articulen els coneixements i els usos dels recursos humans i materials existents i dels propis immigrants (coneguts, amics i parents) en aquesta nova relació entre persones "immigrades" i "autòctones".

A continuació, i arrel de la informació obtinguda dels agents socials i dels immigrants entrevistats (tant per entrevistes semi-estructurades com per entrevistes tancades; l'OPI), hem volgut analitzar un conjunt d'àmbits que juguen un paper important per la integració dels nous i les noves a la Conca de Barberà. Tan mateix en els àmbits s'ha tractat el tema de la dona de forma transversal així com per motius de context s'han introduït notes sobre el nou marc legal.

Aquests àmbits d'anàlisi que a continuació presentem són el del treball, l'habitatge, la mobilitat (i el transport), la salut, l'ensenyament i la participació ciutadana (o l'àmbit socio-cultural).

6.1 TREBALL I FORMACIÓ LABORAL

Per abordar les condicions d'accés al treball de la majoria d'immigrants, els econòmics, és necessari abordar tres factors que influeixen de cara a la selecció del lloc de treball:

1. L'actual marc legal.
2. Les necessitats i demandes dels empresaris de la comarca.
3. La situació personal i necessitats dels immigrants.

1. Selecció del lloc de treball en l'actual marc legal

L'accés inicial al treball per part d'un estranger està regulat per la llei 4/2000 i la seva reforma 8/2000 i pel reglament que se'n pugui derivar. Pel que fa als estrangers comunitaris existeix un buit en aquestes lleis, però que cal reomplir-lo amb les normatives reguladores dels fluxos de la Comunitat Europea, fonamentat en el principi de la "lliure circulació".

Pel que fa als principis generals que regulen l'entrada dels estrangers no comunitaris, i concretant la immigració econòmica (la majoritària a la comarca), és el principi de la necessitat que té l'Estat Espanyol d'acollir mà d'obra pels interessos de l'economia espanyola, dit segons la llei "*...se tendrá en cuenta la situación nacional de empleo*". En aquest sentit hi ha tot un seguit de filtres administratius que es dirigeixen a consultar si existeix atur a l'Estat Espanyol (OTG i INEM) i quins sectors de producció, quines professions i en quina quantitat fa falta mà d'obra suficient que justifiqui l'entrada d'un estranger no comunitari.

Els mateixos criteris generals de necessitat econòmica espanyola s'apliquen per totes les vies administratives que concedeixen permisos de treball; ja siguin per "règim ordinari" (mitjançant "Oferta de Treball"), ja siguin pels permisos obtinguts per les "Meses de Contractació" (amb concessió de permisos de treball "tipus A"), o bé pel nombre de "cupos" o "Contingents" per sectors de producció, i inclou els immigrants que s'acullen als convenis especials amb països tercers (tipus Equador). Exceptuant els casos excepcionals i supòsits específics contemplats en els articles 40 i 41 de la llei.

En qualsevol dels casos l'entrada autoritzada a l'Estat Espanyol ja sigui amb permís de residència i/o permís de treball és resol per via administrativa de concessió de visat, donant-lo amb caràcter personal a l'estranger interessat a l'ambaixada o consolat espanyol del país tercer i/o de referència. Molt extraordinàriament i per raons especials poden donar-se excepcions de visat.

2. Selecció dels llocs de treball; les necessitats i les demandes dels empresaris de la Conca de Barberà

Si haguéssim de fer cas de les estadístiques d'atur de la Comarca (segons dades de l'OTG del febrer de 2001) afirmariem que a la Conca de Barberà, no calen més treballadors, en cap dels sectors de producció, doncs hi ha un atur del 4,2%.

Atur per gran sector d'activitat econòmica a la comarca, febrer 2001 (*) Els percentatges corresponen sobre el total de la columna		
Denominació	Atur registrat %*	
Agricultura	7	2,3%
Indústria	97	31,7%
Construcció	19	6,2%
Serveis	160	52,3%
Sense ocupació anterior	23	7,5%
Total d'atur	306	100%

Tot i que les xifres indiquen una realitat, aquesta és parcial, les entrevistes qualitatives fetes a empresaris ens indiquen una altra realitat; els empresaris de la Conca de Barberà necessiten –en general- més mà d'obra.

"Realment, el que és des del punt de vista empresarial, el que és el nostre sector, té necessitat ara de mà d'obra, i aquest col·lectiu es perfilava com un col·lectiu idoni per fer aquestes tasques, però és clar, la majoria vénen sense papers, se salten el procediment administratiu i evidentment les empreses encara que tenim aquesta necessitat, no podem contractar-los, doncs t'arrisques que amb qualsevol inspecció, et posin una sanció".

En aquest sentit l'oficina provincial de "Treball i Immigració", situada a la Subdelegació de Govern, desestima gran part dels informes negatius procedents de l'OTG i, segueix donant "permisos de treball i residència" per demandes de treball de categories "inferiors". Alhora, sol·licita més nombre de places per a contingents de les que després s'acaben concedint (p.e. en el darrer contingent obert l'oficina va demanar 1.400 places per Tarragona, de les quals se'n van concedir 350. (1)

La major demanda dels empresaris segueix sent l'agilització dels tràmits dels permisos de treball, així com la simplificació d'aquest. Per un costat molts empresaris de la Conca de Barberà sol·liciten més celeritat en la tramitació, desitjant un màxim d'un o dos mesos, per tal d'adequar la temporalitat entre la demanda de llocs de treball i l'oferta de personal. Ens trobem que és en el treball subjecte a temporada de la hostaleria on es dona aquesta major necessitat, seguit de la construcció.

La temporalitat requerida per la tramitació varia segons la persona entrevistada, entre 4-6 mesos del tècnic de la subdelegació, fins a un any i mig d'algun empresari, quan el normal es situa a Tarragona entre els 4 i 8 mesos.

Nota (1): La mateixa Oficina Laboral d'Estrangers durant el darrer procés de regularització va aprovar vora el 75% de les sol·licituds presentades. Situant-se entre les províncies amb més sol·licituds de permís de treball i residència atorgades.

Les diferències de temps constaten que evidentment els tràmits són administrativament complexos (“burocràcia” diuen alguns empresaris) i sovint cal recomençar-los per manca d’algun paper o extinció dels terminis de presentació dels mateixos. Aquesta tardança fa formalment no funcional la primera intenció de contractació al no adequar-se les expectatives de contractació a curt mig termini amb la realitat (els temps desitjat foren entre 1 o 2 mesos). Tot i així, si es manté el desig de contractar, es fa com estratègia a llarg termini (sector de manufactures i construcció) i/o també com a solidaritat vers la persona immigrada, amb la qual amb anterioritat normalment hi ha hagut algun tracte, o bé amb ell o bé a través d’algun familiar o amic que ja treballava a l’empresa.

Alguna empresa ha suggerit la possibilitat de transferir i centralitzar el servei a alguna oficina d’alguna ONG (referint-se per analogia a algun dels serveis que presta la Comissió Diocesana de Migració a Valls) perquè tarden menys temps i, es reduirien les despeses. Actualment i en la comarca la tramitació de papers recau sobre l’empresari, el qual delega –si ho fa- a alguna de les gestories, amb algun sindicat o alguna empresa de treball temporal. La majoria d’immigrants, per fer consultes o be van a la Casa de Caritat de Valls, o al CITE de Tarragona, o a Igualada, o molt puntualment a l’UGT i, durant l’activació del Pla, als Serveis Socials del Consell Comarcal.

En alguns casos hem detectat que l’empresari es fa càrrec de tots els costos (viatge). També hem detectat que en alguns casos i especialment en el sector agrícola i el de serveis (hostaleria), un cop aconseguit el permís de treball i residència la persona estrangera fa una segona emigració cap a zones urbanes del Camp de Tarragona, de l’Anoia o de l’àrea metropolitana de Barcelona, cercant millorar la seva inserció a la societat però frustrant les expectatives de l’empresari local.

Davant d’aquestes dificultats, com també davant d’altres dificultats atribuïdes a raons culturals (especialment la llengua), molts empresaris no volen treballadors immigrants no comunitaris, i dintre dels que sí, la majoria prefereixen comptar amb treballadors que ja tinguin un permís de treball i de residència. Tot i així, la demanda de treballadors segueix existint a la Conca de Barberà i molts immigrants segueixen cercant feina.

3. La situació personal i necessitats dels estrangers no comunitaris

La situació sociolaboral de l'immigrant no comunitari depèn de la seva situació jurídic-administrativa; regulars o en situació legal i irregulars o en situació il·legal (les persones no són legals o il·legals, sinó la seva situació). Però en tot cas, si que cal observar que aquests dos subgrups no són tancats, sinó moments d'un procés d'inserció laboral més o menys dilatat.

Els dos subgrups ocupen una posició d'inferioritat dintre l'estratificació sociolaboral de la societat "autòctona", però les seves estratègies d'adaptació són variants.

Els immigrants econòmics que no estan regularitzats:

Són persones en situació irregular i que han estat estigmatitzades amb l'etiqueta dels "sense papers" i/o "il·legals". Aquestes persones cerquen un treball amb possibilitat d'accés a un permís de treball i residència, o bé tenen una gran mobilitat i segueixen els treballs per temporades (sovint en la situació més precària), o bé arriben del seu país d'origen i cerquen la família ja assentada (establint-se fortes relacions de "solidaritat"). En qualsevol del dos casos tenen una gran dependència a la xarxa d'acollida, sent quasi l'única, la xarxa migrant de familiars, amics i coneguts.

A la Conca de Barberà els sectors on normalment treballen és el de l'agricultura bàsicament (durant l'estiu), i no menys a l'hostaleria i la construcció (durant l'hivern).

La relació laboral que puguin establir depèn molt del talent personal i els interessos de l'empresari (establint-se relacions asimètriques on el treballador passa per un procés d'adaptació al lloc de treball). Sigui com sigui es van inserint al món laboral sovint de forma extremadament precària, sense contractes laborals amb treball temporal, amb canvis de lloc de treball i passant per períodes d'inactivitat.

Per al treballador, cada feina és una període de prova per tal d'aconseguir els papers; si la relació amb el patró esdevé positiva i hi ha necessitat de treball a mig llarg termini, pot obrir-se la via de regularització i mentre se'ls tramita el permís, o bé segueixen treballant a l'empresa o bé cerquen altres vies de subsistència.

Ans contrari i arribant a l'extrem poc freqüent, però que també hem detectat, poden haver-hi relacions d'explotació laboral; la forma d'actuar és en xarxa i amb suports a diferents nivells. Actualment aquesta xarxa que canalitzava il·legalment les necessitats de mà d'obra de la pagesia i, operava a la zona rural de la Conca de Barberà, està bastant desactivada i/o desplaçada fora del territori (el problema de fons però encara hi és; què fer amb les persones no documentades?). Això ha estat possible en part, gràcies a la intervenció de la Guàrdia Civil i per una altra part a l'activació del pla d'Unió de Pagesos de contractació de "treballadors temporers invitats" procedents d'altres països i amb permís de treball tipus A.

Els immigrants econòmics amb permís de treball; l'accés al treball.

A la Conca de Barberà els treballadors documentats es concentren tant en la construcció com en el sector secundari de tallers i manufactures. Tanmateix estan situats (en la seva gran majoria) a les empreses en els llocs de treball no qualificats com pot ser el de peonatge i el d'operadors de maquinària, etc.

Els factors de selecció que donen accés al treball vénen donats per diferents criteris: un d'ells, sol·licitat per molts empresaris és que visquin al municipi, que tinguin referències prèvies (ja sigui d'un familiar, amic o mitjançant currículum) i per un altre costat i molt important són els culturals, el coneixement de la llengua (castellà com a mínim), la qual, com a eina bàsica de comunicació és tinguda molt en compte. També són considerats altres supòsits culturals, estereotips i prejudicis que incideixen en la suposada capacitat d'adaptació i/o integració dels treballadors i fins i tot d'un determinat col·lectiu.

En aquest sentit el factors ètnics segueixen sent claus per seleccionar els treballadors. Ha estat freqüent que els empresaris hagin expressat de forma oberta les menors preferències pel "col·lectiu magrebí", que pel "centre europeu" i el "llatinoamericà".

També actua de forma transversal en la selecció laboral el sexe i el tipus de feina. En aquest sentit cal sumar en general els mateixos factors de discriminació que pateixen les dones autòctones a l'hora d'accedir a un lloc de treball (l'atur quasi es duplica). Recordem que aquest fet ve produït per una lenta transició del model de família patriarcal, a uns nous models de família, els quals tendeixen cap a la igualtat de gènere i propicien la incorporació de la dona al treball remunerat.

Aquesta doble condició de ser dona immigrada accentua les dificultats per l'accés al treball. Segons al col·lectiu sociocultural a què pertanyin, l'accés es diferent. Així les dones llatinoamericanes, i les procedents de països de l'est o de centre Europa, tenen una inserció laboral més ràpida i parteixen d'una situació cultural més fàcil d'assimilar o "d'integrar". No succeeix el mateix en col·lectius de dones magrebines procedents d'àmbit rural on per un costat tenen un gran dèficit del *background* cultural "autòcton" (la llengua, hàbits de vida, etc.), i per l'altre costat, el concepte propi de família condiona la seva situació social i laboral, fent tasques quasi exclusives de treball en la pròpia llar. Aquest concepte de família pot produir que ni tan sols es propiciïn expectatives a accedir a un lloc de treball remunerat. Per contra, no succeeix el mateix en dones magrebines que provenen d'àmbits urbans on la predisposició a accedir al món laboral és més gran.

Els llocs laborals que es "reserven" per les dones i on cada cop hi ha més demanda laboral, són a les empreses de manufactures, treballant ja sigui en manipulacions bàsiques i rutinàries, o bé, en la neteja (també fent aquesta tasca en hostaleria). No hem sabut detectar la incidència de la immigració en el treball domèstic remunerat.

La formació sociolaboral com factor reequilibrador de desigualtats

De tot el dit fins ara, podem afirmar que els diferents processos d'accés al treball que hem anat detectant i que afecten als immigrants (ja sigui per la seva situació jurídic-administrativa, per la preferència ètnica i/o per la diferència de gènere), són des d'una perspectiva social, processos de major o menor discriminació negativa. Aquests processos que no només afecten als immigrants de la comarca, els situen en l'estrat sociolaboral més baix del

mercat laboral (independentment dels seus coneixements previs, quasi mai homologats i la seva experiència laboral prèvia en el país d'origen).

En aquest sentit, la formació, ja sigui vinguda per adquisició pròpia (experiència) o externa poden ser elements reequilibradors que possibilitin una certa mobilitat vertical en el mercat laboral (i status personal), millorant la seva qualificació i categoria laboral i, anant més enllà, facilitin la inserció de les persones en el si de la societat d'acollida. En aquest sentit, són sovint, tant els immigrants com els mateixos empresaris els que sol·liciten aquesta formació. Formació que pot ser bàsica com l'elemental coneixement de la llengua, o sobre els drets i deures dels treballadors (p.e. que fer davant d'una malaltia?, com tramitar la baixa i l'alta, etc) o bé de formació específica del ram o del lloc concret de treball i que de segur incidirà en la reducció del risc a patir accidents laborals.

És en aquest sentit que des de la comarca ja s'estan engegant propostes de formació. Propostes que estan adreçades (no exclusivament) als col·lectius d'immigrants. Per exemple; Tilmar engegarà per l'any 2002, si obté la subvenció del Pla Equal, un programa de formació per a immigrants. El Casal de l'Espluga es planteja la possibilitat d'engegar una escola permanent de hostaleria, per formar a tota persona interessada en aquest ram (s'inclourien immigrants). El Consell Comarcal, ha engegat amb assessorament de l'equip del pla d'integració als immigrants, dos cursos d'alfabetització per adults (en castellà), adreçat especialment a persones immigrades que vulguin obtenir el carnet de conduir (Montblanc i Santa Coloma de Queralt), un curs de català amb conveni amb l'Ajuntament de Sarrià per dones immigrades i un curs d'alfabetització amb conveni amb l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí. L'objectiu és poder dotar als usuaris d'un *background* bàsic per la comprensió de la nostra llengua i formes de vida, a més de tenir la funció de crear un espai de socialització.

Tanmateix és necessària eixamplar la formació a la xarxa de professionals tan de l'equip del Pla com als companys i companyes de l'administració que tenen tracte amb els immigrants (dels diferents àmbits, ensenyament, salut, benestar social, empresaris, polítics...). Aquest ha d'actuar com element sensibilitzador i ser capaç de dotar d'eines útils per comunicar-se i treballar amb les persones immigrades.

6.2 TRANSPORTS i MOBILITAT

La Conca de Barberà està interconnectada per tres eixos vials que vertebraven gran part de la comarca; per un costat l'eix del Francolí mitjançant la N-240, per un altre l'eix de la C-240 que uneix Montblanc amb Tàrrega (passant per Solivella) i, per últim l'eix la C-241 que uneix la Conca Estricta (Montblanc) amb l'Anoia (Igualada) passant per la Baixa Segarra.

Pel que fa al transport públic intercomarcal la Conca de Barberà està interconnectada a través de la línia ferroviària que va de Lleida a Barcelona amb parades a Vimbodí, l'Espluga i Montblanc. Hi ha tres línies d'autocars que travessen la comarca (Vibasa, Autocars Plana i la Hispano Igualadina) i s'ha establert un servei estable i subvencionat de transport escolar.

En un context rural de poca concentració de població la xarxa de transports públics tendeixen a ser, per motius estructurals, socialment o econòmicament deficitaris. Aquests serveis públics amb poca freqüència de pas, permeten als ciutadans planificar baixades puntuals als mercats locals (i a altres ciutats com per exemple Valls, Reus, Igualada, Lleida, Tarragona i Barcelona), però difícilment permet planificar la mobilitat a partir del transport públic (p.e. per anar a treballar). D'aquesta manera, la majoria dels ciutadans ha d'optar, com a fórmula d'ús quotidià més funcional i menys dependent, pel transport privat; el cotxe.

La mobilitat entre els immigrants econòmics

No succeeix però el mateix amb la immigració econòmica, on la manca de recursos econòmics a vegades dificulta que puguin accedir a un vehicle propi. Aquesta situació personal i estructural de pocs recursos econòmics i capacitat de mobilitat respecte la població en general té com a conseqüència que les persones immigrades tendeixin a concentrar-se en uns municipis concrets, on hi ha una major concentració de recursos; de treball, d'allotjament, etc.

De fet, un dels criteris reiterats pels empresaris de la Conca per tal de contractar mà d'obra immigrada és que els treballadors resideixin al mateix municipi del lloc de treball. Això

dificulta òbviament el repoblament estable de les localitats rurals, que sovint només disposen de llocs de treball en la temporada d'estiu.

La manera com afecta això en el sí dels col·lectius del immigrants és de forma diversa. El fet que molts immigrants no disposin de vehicle propi crea en el sí dels col·lectius una major relació de dependència i "solidaritat" entre els seus membres; això es constata a l'hora d'observar els vehicles amb les places plenes. Aquesta dependència entre el col·lectiu es reproduïx també en el sí del nucli familiar; on la dona (i per suposat els infants), depèn en major mesura de l'home per traslladar-se fora del municipi.

Per altra banda, i degut al recent traspàs de competències de tràfic de la Guàrdia Civil als Mossos d'Esquadra, s'ha evidenciat que un important nombre d'immigrants no disposen del carnet de conduir espanyol (normalment sí del seu país d'origen). Aquesta nova situació ha visualitzat un vell conflicte entre els interessos normatius, els quals han de fer complir els agents, i les conductes dels immigrants. La conseqüència és la paralització del vehicle amb la conseqüent dificultat d'accés al lloc de treball, produint-se retard o absentisme laboral.

Davant d'aquesta problemàtica, el Consell Comarcal ha optat per promoure cursos de carnet de conduir obert a totes les persones amb un nivell de llengua de neoelectors. Aquestes aules situades a Santa Coloma de Queralt i Montblanc tenen com objectiu a curt termini, que els seus usuaris adquireixin la suficient competència comunicativa i de coneixements per tal que puguin acabar fent la prova del carnet de conduir.

L'important de tot plegat és que una situació inicialment problemàtica, poc a poc (i no estan exempts de dificultats), pot transformar-se en quelcom de positiu per a totes les parts implicades, ja que la mesura preventiva incideix amb la seguretat viària de tots, a més d'anar normalitzant la situació jurídica (obtenció de carnets de conduir) i, alhora d'incrementar la capacitat de mobilitat dels immigrants.

Amb l'increment de la capacitat de mobilitat de la població immigrada, s'enxampa el mercat laboral i el mercat d'habitatge, es guanya amb autonomia de les persones i, alhora i a llarg termini, es facilita la dispersió voluntària de la població immigrada, tot incidint en un repoblament més equilibrat de la comarca.

6.3 ENSENYAMENT

En referència a l'àmbit d'ensenyament, la prospecció feta ha estat centrada per una banda, en una mostra seleccionada d'alguns dels agents que interactuen a nivell comarcal com ara són el Centre de Recursos Pedagògics i l'EAP i per altra banda, en els Centres d'Educació Infantil i Primària (CEIP) de caire públic, els Instituts d'Ensenyança Secundària (IES) i puntualment les escoles bressol.

La mateixa tipologia dels agents defineix dos nivells de concreció, els qual contribueixen a dibuixar la situació actual de la comarca respecte a la realitat d'incorporació a les aules d'alumnes d'origen estranger. Un nivell és el relacionat amb els professionals i en concret amb el professorat especialitzat, els recursos de recolzament i programes utilitzats. Un altre nivell són els alumnes i les famílies i la seva adaptació a l'escola i a l'entorn sociocultural.

El professorat especialitzat, els recursos de recolzament i els programes utilitzats

L'actuació del Centre de Recursos, des de les seves funcions, cobreix l'organització, planificació d'actuacions i intercanvi d'experiències que es dona entre els centres de la comarca, ja que la dinàmica de treball que es porta a terme, permet arribar a tots els centres fomentant la participació. És per això que a la comarca, el CRP és un recurs a tenir molt en compte a l'hora de plantejar les actuacions en aquest àmbit. Es considera que fomentar la col·laboració entre els departaments de Benestar Social i Ensenyament, anirà també en aquesta orientació de treball.

Un dels aspectes que des del programa d'educació compensatòria del departament d'Ensenyament es considera important a la comarca, és treballar el pla d'acollida escolar, per tal de donar una resposta global i preventiva. La realitat de la comarca és la que dibuixa la perspectiva d'intervenir a curt termini per obtenir resultats a mig i llarg termini, ja que l'arribada a l'escola de nens/es d'incorporació tardana és, en aquests moments, lenta i progressiva.

Les aules de suport funcionen de forma paral·lela a l'aula i es dona atenció certes hores a la setmana als alumnes, tant als immigrants com als altres, que no arriben als nivells mínims d'aprenentatge del seu curs. Són els/les mestres d'educació especial qui porten a terme l'adequació de materials, i treballen de forma individualitzada. Es considera del tot necessària l'adaptació del currículum escolar. A algun IES, els criteris que s'apliquen a nivell de currículum per als nens/es que no coneixen l'idioma es fan fer dos anys el mateix curs perquè es considera que el primer any no és pot avaluar. En qualsevol cas les matèries que es treballen més són matemàtiques i llenguatge. La creació i recreació de material didàctic adaptat, i la disponibilitat de material simbòlic es valoren en general com a recursos imprescindibles per a l'adaptació dels alumnes, però es detecta que manquen professionals que pugui cobrir aquesta necessitat, ja que la dedicació hauria de ser exclusiva.

Respecte a la relació familiar

Es considera en general que hi ha poca assistència i participació, manca la presència de les mares magrebines, encara que es valora la diferència quan les persones d'origen estranger porten més temps al territori (hi ha mares que tenen una relació activa amb l'escola i amb l'entorn). La relació es basa en la tramitació de matrícules i després acudeixen quan hi ha alguna problemàtica concreta o quan necessiten alguna tramitació (també es dona a d'altres àmbits com el sanitari), però no s'estableix una relació amb els professionals vers el fet educatiu, és ben veritat que aquest fet succeeix també amb famílies autòctones.

L'assistència a les activitats extraescolars és en general escassa per part de les famílies d'immigrants, però aquest fet és extensible a famílies autòctones; es qüestiona si els motius són econòmics o culturals, ja que en ocasions hi ha hagut ajut i tampoc hi ha hagut assistència. En qualsevol cas, el factor cultural se situa una vegada més davant de consideracions com la utilització del temps lleure o la vivència de l'entorn sociocultural diferenciat. En la relació amb l'associació de mares i pares d'alumnes (AMPA), queda explicitada la funció de donar suport a les famílies, en algun cas es té contacte amb elles quan un nen ingressa al col·legi. Es considera que hi ha manca d'integració per part dels immigrants i moltes vegades es detecta reticència per part dels pares autòctons. Hi ha focus de racisme

(una nena marroquina ha de sortir abans de classe per a evitar que la peguin). Alguns pares es queixen perquè a la classe dels seus fills hi ha nens/es marroquins que repeteixen curs.

Respecte a la comunicació i el coneixement de l'idioma

Una de les necessitats que es detecta és el suport per l'aprenentatge de la llengua (castellà i/o català) especialment per als nens que arriben directament del país d'origen i que no han passat per l'escolarització de primària. És una de les necessitats bàsiques de la població i, en concret, dels nens/es com instrument d'adaptació a l'entorn; per a moltes de les famílies l'assistència dels nens/es a l'escola té com a objectiu principal l'aprenentatge de la llengua més que l'educació com a mitjà de creixement personal, ja que els fills fan de traductors als pares. Aquest procés es desenvolupa amb més facilitat quan es tracta d'una edat menor als 7 anys, després augmenten les dificultats per el que suposa l'adaptació al canvi i a les potencialitats d'assimilació del llenguatge.

Respecte a l'adequació cultural

L'absentisme escolar suposa una problemàtica quan manca el coneixement i/o la comprensió dels motius; hi ha hagut algun cas d'absentisme degut a les consideracions culturals vers l'educació de les filles, i en altres casos en que l'absentisme és degut a causes de necessitat interna familiar com l'ajut que presten els fills als pares. Com a qualsevol situació d'absentisme cal analitzar i actuar amb un coneixement global de la situació, i és per això que es considera important que tant els professionals, com els pares i mares tinguin formació o informació bàsica vers el fet migratori i els trets culturals més significatius. Des d'aquí es planteja també l'actuació del mediador com interlocutor cultural.

Per un altra banda les necessitats tècniques són puntuals i molt concretes, alguns professionals han comentat que pot comportar dificultats, el fet d'engegar accions preventives; el perfil del professorat i la realitat de la comarca, fan pensar que la participació no serà la més desitjada.

També en relació amb l'adaptació cultural, els hàbits alimentaris han estat fins la data d'avui una problemàtica puntual a determinats centres. La incidència que té en els altres alumnes i la simptomatologia que es presenta pel dejuni del Ramadà, fan plantejar als

professionals el fet com a diferencial. Altres situacions referides a la comprensió cultural es relacionen amb les pràctiques d'atenció sanitària des de l'escola en cas d'accident dels nens o de vacunació i medicació. Les situacions denoten que hi ha una manca de coneixement i interpretació per part de les persones immigrants dels missatges de professors i metges.

Respecte a la matriculació

La majoria han estat escolaritzats al seu país d'origen o vénen de la primària. Com a criteris que determinen l'elecció de centre, les persones immigrants valoren que hi hagi altres familiars o coneguts matriculats amb anterioritat, i el fet de que sigui de caire públic i no concertat. A la comarca no es dóna cap problemàtica referida a la concentració d'alumnes. En aquest sentit es donen dos fets significatius. Per una banda, des dels centres valoren com a positiva la matriculació d'alumnes immigrants, ja que el nombre de matricules en general ha baixat respecte a altres anys. Per una altra banda l'actitud dels pares i mares d'alumnes autòctons és en ocasions discriminatòria.

6.4 SANITAT

El marc legislatiu de l'actual llei d'estrangeria 4/2000 amb la reforma 8/2000 en l'article 12 de matèria de salut (a manca d'aprovar-se el reglament de la llei), condiciona les pràctiques d'accés i d'ús dels estrangers; en aquest sentit hem cregut apropiat fer la següent referència escrita:

<< Artículo 12. Derecho a la asistencia sanitaria.

1 Los extranjeros que se encuentren en España inscritos en el padrón del municipio en el que residen habitualmente, tienen derechos a la asistencia sanitaria en las mismas condiciones que los Españoles.

2 Los extranjeros que se encuentren en España tienen derecho a la asistencia sanitaria pública de urgencia ante la contracción de enfermedades graves o accidentes, cualquiera que sea su causa, y a la continuidad de dicha atención hasta la situación de alta médica.

3. Los extranjeros menores de dieciocho años que se encuentren en España tienen derecho a la asistencia sanitaria en las mismas condiciones que los españoles.

4. Las extranjeras embarazadas que se encuentren en España tendrán derecho a la asistencia sanitaria durante el embarazo, parto y postparto". >>

L'encaix d'aquest marc legal a la Conca de Barberà i especialment en el context dels diferents centres i serveis de salut és el que ens interessa descriure i analitzar:

S'ha observat que la pràctica generalitzada en tota la xarxa d'assistència consultada és la de donar cobertura sanitària a totes les persones estrangeres. Per aquest afecte s'ha aplicat un protocol d'atenció a l'immigrant indocumentat, i trobem que caldria fer una proposta d'esperonar les autoritats competents a que facin un protocol per casos d'atenció de malalties

greus amb tractaments llargs i cars, ja que concretament a l'Hospital de referència de Valls alguns professionals troben dificultats administratives per resoldre aquest tipus de casos.

Amb aquesta predisposició positiva per part dels professionals, cal també dir, que generalment no es percep el fenomen de la immigració com un problema "*persé*". Malgrat aquesta consideració si que és veritat que poc a poc, ens anem trobant que hi ha algunes dificultats en l'atenció sanitària als estrangers com són; a) les condicions d'accés al servei de salut per part dels immigrants, b) les dificultats en la comunicació lingüística i cultural entre professionals i usuaris, i c) altres de caràcter mèdic més específic (casos greus d'hospitalització, vacunació, lactància, etc).

Condicions d'accés al servei de salut:

Com ja hem dit l'accés al servei públic de la salut ve donat per llei a partir de l'empadronament i regulat per la corresponent obtenció de la Targeta Sanitària. Malgrat aquesta consideració de dret, creiem que hi ha un parell de components pragmàtics que poden fer de filtre quan l'immigrant faci un ús, en major o menor grau, del servei públic; el possible desconeixement tant de la xarxa assistència com del seu funcionament (Consultoris, CAP, Hospitals, servei d'urgència i ambulàncies, pediatria...etc) i, alhora, les pors que la persona immigrada té a ser detinguda amb una hipotètica ordre d'expulsió.

Pel que fa al coneixement de la xarxa de la Conca de Barberà cal dir que, segons els professionals de la salut, la majoria de les persones dels col·lectius d'immigrants que resideixen regularment o irregularment són en general coneixedors de la seva xarxa d'atenció. De la mateixa manera s'expressen els immigrants mitjançant l'OPI, només un 7% aproximadament no saben on acudir.

Hem detectat que l'ús que els estrangers en fan, també varia segons el punt de residència de l'usuari, quan parlem d'una petita localitat rural o en canvi quan parlem d'una localitat amb una major concentració urbana com pot ser l'Espluga de Francolí, Montblanc o Santa Coloma de Queralt. La tendència observada és que els immigrants de petites localitats tenen una major proporció de Targetes Sanitàries i fan un ús més regular del servei d'atenció. No és percebut així en les localitats amb més habitants, on l'atenció recau més directament

sobre el servei d'urgències, per tant hi ha un menor registre d'historials clínics, i l'ús és perceput com més esporàdic i agut.

Pel que fa al funcionament hem detectat que molts nouvinguts no fan distincions entre departaments i serveis que es presten des de l'administració, i dins del seu imaginari hi ha la idea que qualsevol banc de dades pot ser utilitzat en contra seva. Un cop ficada la desconfiança al cos, pot resultar difícil trencar-la. Això motiva que alguns immigrants no acabin empadronant-se (acudint menys al servei públic sanitari amb la Targeta Sanitària, però sí al servei d'urgències). En aquests casos això es pot donar fins que no han obtingut el permís de treball i/o residència (amb la conseqüent cartilla de la Seguretat Social).

És excepcionalment freqüent trobar-se amb casos d'immigrants en situació irregular (majoritàriament homes), els quals havent accedit a un lloc de treball submergit, acudeixen al centre d'urgència per un accident laboral. Aquesta situació que incomoda al personal sanitari, ja que els posa davant un dilema ètic de si han de denunciar el cas o no. Per una altra banda, molts empresaris de la Conca de Barberà intenten normalitzar la situació laboral (i per tant sanitària) dels seus treballadors:

" [...] amb aquest sistema de contractació temporal d'Unió de Pagesos tenim coberta l'assistència sanitària i fins i tot tenim contractada una mútua per si pren mal de debò algun immigrant, mentre que sinó està contractat és complicat, si a sobre és il·legal, pitjor!. Aquí la resposta del pagès, més que no pas per la inspecció de treball, ha estat estar content i tranquil que si algú li pren mal pot portar-lo al CAP o a l'Hospital, que sap que no li passarà res, que no pas començar a treballar cada dia pensant en posar una espelma".

A nivell laboral també han sorgit algunes dificultats laborals (d'acomiadaments per absentisme) quan l'immigrant està malalt. Alguns immigrants desconeixien que tenien dret a agafar una baixa laboral i, com fer-ho per demanar-la.

Dificultats en la comunicació lingüística i cultural:

La dificultat més important detectada és la que fa referència a les dificultats en la comunicació entre usuaris i professionals, segons ens diu una metgessa:

“[...] sobre tot la necessitat és conèixer la llengua, perquè és clar, si ja no saps ni comunicar, és difícil perquè tu expliques i moltes vegades diuen si, si, si, però es que realment dius; jo no se si ha entès alguna cosa o no...”.

Davant d'aquesta realitat les estratègies d'adaptació dels usuaris han estat en el millor dels casos, portar l'acompanyament d'una persona que li fes la traducció (establint-se un nivell de “mediació natural”), o bé l'ús per part del professional d'un diccionari àrab-català proporcionat per l'Institut Català de la Salut.

Aquests elements afegits (de mediació natural i/o diccionari) poden predisposar positivament el marc de la relació, establint ponts simbòlics, però sovint ni són pràctiques generalitzables, ni tampoc resulten ser bons pal·liatius davant la veritable necessitat de ser compresos directament pel professional.

Aquesta manca de competència comunicativa s'evidencia com a problemàtica quan dones d'origen magrebí, procedents d'un àmbit rural, han de tractar temes relacionats amb la sexualitat, embaràs..., i qui els fa la traducció i la interpretació cultural és el fill o el germà. En aquests casos la “mediació natural” per part d'un home de la família mostra clarament la distorsió i sovint es trenca la comunicació.

Dubtes també els en sorgeix als professionals a l'hora d'establir el difícil límit entre el que podria considerar-se un tret cultural específic (amb mancança de recursos) o una diferència personal. Són en aquests casos on es percep la diferència com a problemàtica i on un mediador o medidora intercultural podria aportar una millora en la comunicació, ajudant a que les parts puguin tornar a formular el problema en base a les necessitats i no a les posicions inicials.

Pel que fa a la formació continuada, el Consell Comarcal (l'any 1999) va organitzar unes jornades genèriques sobre la cultura magrebina, dirigida a diferents professionals, dels quals alguns participants foren professionals de la salut. Amb tot, alguns professionals sol·liciten més coneixements sobre altres cultures, així com més formació sobre malalties tropicals. En aquest sentit i aprofitant l'interès, es podrien organitzar unes jornades formatives, si es troben vies de per finançar.

Altres casos socio-culturals i sanitaris:

Les campanyes de vacunació es van realitzant amb normalitat des de les escoles. En els casos dels adults ens trobem per analogia com ens trobarem amb els historials mèdics; hi ha un desconeixement previ per part del metge del cas de l'usuari, i cal anar recreant el seu historial a base del que diu el present, així com recomençar –si cal- les vacunacions.

En quant al mal seguiment de la medicació que fan els immigrants, també podem fer una analogia amb els problemes de puntualitat. Alguns professionals es queixen de manca de seguiment de la medicació i de puntualitat en la visita, malgrat que aquests “mal”, també es dona entre la població autòctona; en aquest sentit recordar les paraules d'un metge “...*los de aquí también hacen muy mala medicación...*”

Pel que fa a la nutrició s'ha detectat que durant la pràctica del Ramadà es donen algunes alteracions orgàniques i desajustos en l'alimentació; ja sigui o per anèmies (sobretot en persones que segueixen treballant) o ja sigui per un excés de glúcids, especialment entre els nens. Tanmateix el seguiment de la lactància dels nadons es pot veure complicada, si el o la professional recomana llets amb greixos animals.

Ja per acabar i de forma preventiva, s'ha detectat una preocupació per ajustar l'atenció a persones en fase terminals, de cara a preveure accions per poder fer la preparació a la mort (PADES). Es valora la possibilitat d'introduir algun tècnic (possible mediador) als òrgans consultius de bioètica així com en el servei d'atenció a l'usuari.

6.5 HABITATGE

Les localitats on resideix la majoria de la població immigrada a la comarca són l'Espluga de Francolí, Montblanc, Santa Coloma de Queralt, i Sarraí. En cada un dels pobles els immigrants es van repartint de forma bastant equitativa i dispersa per tot el nucli urbà de la població, produint-se petites concentracions en blocs de pisos que a vegades han creat una sensació de *gueto* entre la població autòctona. Segons dades de l'OPI, vora el 82% vers el 18% que s'assenten a les afores.

S'ha observat, que en general hi ha una tendència a què els immigrants es concentrin en una mateixa casa, fins al punt que algunes acullen de 8 a 12 membres. Aquestes situacions es donen fins que no es fa el reagrupament familiar, aleshores els homes limiten el nombre de membres de la casa a la família nuclear;

"... allí tenemos una forma de vida diferente, allí pueden estar muchos en un piso, pero yo personalmente no puedo estar con mi mujer en un piso y con los otros. No, no puede ser" .

El fet que varis immigrants comparteixin una casa no només és fruit d'un intent de reduir costos econòmics, sinó també es dona com a resposta a la necessitat de donar suport social a un igual (solidaritat) i alhora com a conseqüència de tenir grans dificultats per llogar un nou habitatge.

De fet, molts agents socials de la comarca han expressat que són molts els immigrants que han passat a cercar treball per empreses de la comarca, però que no tenint possibilitat d'accedir a un habitatge en mínimes condicions, han acabat per marxar a un altre territori;

"[...] últimament ha vingut gent que vol treballar a la comarca i que estan en d'altres zones de Catalunya i, els problemes que tenen és que falten llocs per quedar-s'hi a viure... almenys fins que no cobren el primer sou."

Les raons que dificulten l'accés a l'habitatge són varies. Per un costat atribuir-ho a la situació excepcional que estan passant de proliferació de la nova construcció i l'increment progressiu del preu de l'habitatge, fet que quasi impossibilita la compra d'un pis per part d'un "immigrant econòmic" i posa fins i tot difícil, el lloguer d'una casa.

Segons dades expressades en les entrevistes semiestructurades als immigrants, el lloguer és el règim de tinença de l'habitatge més habitual, així queda confirmat en el qüestionari OPI, on un 64% accedeix a un habitatge per via del lloguer.

Ara bé, arribar a llogar un pis o una casa no és cosa fàcil. Hi ha un factor específic que afecta a la nova immigració i és el rebuig i la recança de molts ciutadans autòctons alhora de llogar un pis a un "immigrant". Veiem aquest cas:

“ La J. té un pis que està molt malament (32.000 ptes), [...] em sap greu perquè la noia que li va llogar, l'ha ajudat, però com que el pis estava molt malament, buscàvem un pis per a ella, perquè li feia il·lusió... i ara comença a trobar-se que no li volen llogar per ser una marroquina...”. “Li vaig dir a la propietària que era per aquella nena, [...] em va dir que si era marroquina no!, Jo li vaig contestar a la mestressa que té un altre pis i que allà té un marroquí, ella em va respondre que bé, que “aquell se li va colar..” perquè va venir la seva dona que és catalana...”

Aquest rebuig fa que sovint els pisos que van quedant "aptes" pels immigrants siguin els que estan en pitjor estat de conservació. Fet que deu afectar, segons algunes persones autòctones, *“[...] en les males condicions d'habitabilitat i salubritat de la casa on sempre viuen els immigrants”*. Aquests arguments s'utilitzen per negar l'accés a un lloguer, i també s'atribueix als immigrants que tendeixin a concentrar-se molts en una casa. Si bé això és cert, amb un mercat de lloguer molt més reduït i precari, el sistema de relacions de "solidaritat" els condiona cap a la concentració d'amics i de familiars en una sola llar.

Tot plegat és com un peix que es mossega la cua. A nivell tècnic i a curt termini podem actuar des d'un pla de mediació però, fins que no tractem el problema des d'una altra dimensió no ja conjuntural sinó estructural, no podrem superar la paradoxa que afecta la relació

quotidiana entre persones nacionals i estrangeres (entre llogaters i inquilins). La proposta és que siguin les administracions públiques les que promoguin habitatges de lloguer o tot un seguit de mesures que doni una nova dimensió a aquest mercat d'habitatge de lloguer, com incentivar la rehabilitació,... etc.

Mesures aquestes que impliquen alguns cops una acció de coordinació entre agents socials (propietaris, immigrants, immobiliàries, constructores, ajuntaments,...) i d'altres cops, resulten ser econòmicament més costoses. Es poden realitzar si hi ha una predisposició a la corresponsabilitat entre les administracions tant a nivell polític com financer (especialment les supralocals, atenent la poca capacitat pressupostària que deuen tenir els petits municipis i inclòs el Consell Comarcal).

L'objectiu de tot plegat ha de ser respondre a les necessitats de les persones ("autòctones" i "immigrades") i respondre a les necessitats de la comarca (tant a nivell econòmic per aconseguir establir la nova mà d'obra al territori, com a nivell demogràfic al promoure la dispersió voluntària de la immigració i el repoblament de petits municipis, com d'incrementar el nombre d'empadronaments tot i rejuenint la població de la comarca, la qual està prou envellida).

Aquestes accions són avui del tot viables si mantenim un mínim de consens i participació amb tots els agents implicats, ja que tenim una realitat privilegiada respecte a altres localitats i comarques catalanes que ens permet actuar amb una certa tranquil·litat.

Els objectius s'han de plantejar necessàriament a mig i llarg termini, així com les fases de implementació. El que mai es pot perdre de vista són les necessitats de la població autòctona; ens referim especialment als sectors de joves que cerquen un primer habitatge, i a la gent gran, que com els anteriors no tinguin gaire disponibilitat econòmica, i els calgui adaptar la seva vivenda a les dificultats inherents a l'edat.

6.6 ÀMBIT SOCIOCULTURAL

Respecte al treball de recerca que s'ha fet entorn al món socio-cultural de la comarca, destaquen tres aspectes significatius, els quals ara són la realitat de l'associacionisme i el nivell de participació, la xarxa de relacions socio-culturals formal i/o informal i les respostes davant l'incipient sensibilització. Entenem que aquest àmbit requerirà més endavant un nivell específic d'aprofundiment, ja que pot tenir una incidència rellevant per a la integració dels immigrants encara que avui per avui no és gaire significatiu.

L'associacionisme a la comarca

Hi ha a la Conca de Barberà un nombre bastant elevat d'entitats i associacions de caire sociocultural que participen a diferents nivells i amb diferents col·lectius (gent gran, dones, nens/es i joves) a la vida dels municipis, sent pràcticament totes de caire local. Durant la recerca del present estudi, hem corroborat la inexistència d'associacions i/o entitats (legalment constituïdes) de persones immigrants no comunitàries.

Aquest fet respon a diferents motius; moltes vegades és per la manca d'una situació regularitzada d'aquestes persones, altres per la manca d'informació i/o de necessitat real d'associar-se. Entenem que caldria un recolzament per a la possible constitució d'associacions de col·lectius d'immigrants, en la mida que es vagi detectant com a interès real. És per això que hi ha una gran diferència entre la quantitat d'activitats que s'organitzen amb la població autòctona local i la pràctica inexistència d'activitats interculturals, exceptuant les promogudes per l'Associació d'Amics del Poble Saharahui.

Es detecta que la majoria de les entitats treballen amb molta especificitat sense que es doni, per exemple als municipis amb més població, una entitat que agrupi la oferta d'activitats per a nens i joves. En aquest sentit actuen en alguns dels municipis, els agrupaments escoltes amb una participació relativament baixa de població immigrant. Malgrat això, es valora que la participació a la vida associativa és per als nens/es i joves d'origen estranger, una de les claus per a la seva adaptació extraescolar a la vida del municipi.

A instàncies del Consell Comarcal i amb caire consultiu, es va crear l'any 1999 el "Consell Comarcal de la Dona" amb la participació de la pràctica totalitat de les associacions de dones de la comarca. Entre els col·lectius de dones, hi ha una part que consideren important promocionar les activitats interculturals i afavorir la participació de les dones d'origen estranger no comunitari en l'organització d'activitats d'intercanvi, com festes, exposicions, etc..., així com també fomentar la sensibilització i divulgació d'informació vers altres cultures i la seva incidència als municipis.

En general es valora que el nivell de participació dels col·lectius de persones immigrants a la vida socio-cultural dels municipis es baix; és ben cert que s'ha detectat així mateix que la participació de les persones autòctones a determinades associacions o propostes socio-culturals també és inferior al desitjat, per exemple a algunes AMPA.

La participació ciutadana en general és favorable, malgrat que es faci en cercles reduïts i a instàncies normalment de les mateixes entitats i/o persones.

La xarxa de relacions

Destaca en aquest sentit, la importància que té a la comarca la xarxa informal de relacions socials interculturals. Es dona en general una tendència activa a la mobilització de petites actuacions en favor dels col·lectius d'immigrants, per tal de recolzar les mancances que els nouvinguts es troben sobretot als primers moments. Es pot dir que des d'aquest nivell la difusió per a la participació socio-cultural pot tenir una incidència significativa a curt i mig termini ja que es va ampliant la xarxa informal que afavoreix la confiança de persona a persona. Es detecten llocs i /o persones que actuen i que afavoreixen aquest intercanvi intercultural informal i de les quals es poden prendre models per a les properes actuacions formals, tenint en compte que des d'aquí les persones immigrants són les protagonistes de les seves pròpies demandes i posteriors actuacions.

La sensibilització

Ens trobem a nivell de sensibilització amb una controvèrsia dins del àmbit socio-cultural. Per una banda la intenció de col·laborar amb tot el que sigui possible per tal d'afavorir la

participació i l'intercanvi d'informació cultural, amb un declarat interès per el coneixement de costums, menjars, funcionament familiar, etc...des de la intenció a la adaptació mútua. Per altra banda amb les reticències dels que hi veuen discriminació positiva en el fet de promocionar actuacions que donin una atenció i/o rellevància específiques a aquestes persones.

Cal promocionar la participació des d'una vessant global tenint en compte les necessitats i interessos que contribueixin a l'apropament intercultural. Des de la xarxa formal i informal de relacions, cal recolzar el desenvolupament d'activitats socio-culturals enriquidores per als col·lectius d'immigrants, per a la població autòctona i per a la comarca.

7. LES PROPOSTES D'ACTUACIÓ

7.1 ÀMBIT GENERAL

- Recolzar la sensibilització respecte al fet migratori i la relació entre les persones immigrants, les persones autòctones, els agents de cada àmbit i l'entorn.
- Crear un grup de treball de cada àmbit, que propici les actuacions proposades i altres de noves, així com l'intercanvi d'experiències entre els agents i la recerca de fórmules de col·laboració.
- Planificar i portar a terme la creació d'una Oficina Comarcal d'Atenció a l'Immigrant per tal d'atendre les necessitats d'acollida de les persones nouvingudes (informació general, habitatge, treball, sanitat, etc...)
- Desenvolupar plenament el pla integral de mediació intercultural, amb la formació dels mediadors naturals i dels agents que estiguin implicats, finançar la formació de mediadors professionals de la comarca pels col·lectius majoritaris.
- Afavorir la dinamització dels col·lectius d'immigrants i la seva participació a les entitats existents a la comarca, i recolzar la capacitat d'associacionisme d'aquests col·lectius per la difusió de la seva cultura dins el territori.
- Promoure la formació dels professionals dels diferents àmbits respecte a la realitat i la pràctica concretes amb la qual es troben.

- Promoure la formació de la llengua i la cultura catalana, a les persones d'origen estranger que viuen a la comarca.
- Mantenir l'Investigació-acció-participació per tal d'enriquir la recerca d'informació i les possibilitats de noves actuacions, així com mantenir un cert grau de prevenció respecte a la realitat de la comarca i poder donar resposta a les noves necessitats socials.

7.2 ÀMBITS ESPECÍFICS

7.2.1. SERVEIS SOCIALS

- Mantenir com a recurs de recerca continuada (quantitativa i qualitativa), les orientacions sorgides de l'Observatori Permanent d'Immigració (OPI).
- Des de la creació de l'Oficina d'Atenció a l'Immigrant, cal desenvolupar i mantenir els plans d'acollida i adequar-los per la seva aplicació als diferents àmbits on es cregui convenient com també promoure les "guies d'acollida".
- Afavorir la creació de protocols consensuats de treball per a la millor coordinació entre agents dels diferents àmbits, i promocionar el treball social comunitari.
- Recolzar el treball social amb la formació i informació dels professionals de la comarca respecte a la interculturalitat, (educadors/es socials, assistents socials, i tècnics/ques) i amb els materials complementaris adients.
- Recolzar la resta d'àmbits amb el saber i l'experiència dels professionals de serveis socials.

7.2.2. TREBALL I FORMACIÓ LABORAL

- Centralitzar a nivell comarcal el servei de tramitació del conjunt de permisos de treball, residència, renovació de permisos, reagrupaments familiars...etc.
- Repartir mitjançant la xarxa de mediació intercultural el tríptic multilingüístic del Departament de Treball de la Generalitat sobre els drets i deures dels treballadors.
- Crear dispositius per estimular anualment el suport a les campanyes d'ocupació temporal realitzades per les diferents entitats.
- Impulsar i oferir suport a ofertes formatives i iniciatives procedents dels diferents agents comarcals o institucions; especialment les que comptin amb més garanties de contractació laboral (p.e. Treballadores familiars i Auxiliars de la llar). En aquest sentit es considera necessari poder realitzar accions formatives per la possible convalidació de categories professionals.
- Desenvolupar projectes d'inserció laboral a sectors de la població immigrada i/o autòctona, on es concentri major dificultat d'incorporació al treball (joves, dones separades, etc) i de major risc d'exclusió social.

7.2.3. TRANSPORT I MOBILITAT

- Mantenir i promoure cursos d'alfabetització amb cursos específics per obtenir el carnet de conduir, tendint cap a la corresponsabilitat en el finançament entre usuaris i institucions.
- Proposar la planificació dels serveis públics de transport a la comarca, coordinada amb les necessitats de les empreses i introduir els horaris d'autobusos i ferrocarrils a les Guies d'Acollida Municipal.

7.2.4. ENSENYAMENT

- Procurar el recolzament de les aules de suport amb professionals especialitzats i afavorir la creació i recreació de material didàctic adaptat, així com, finançar la coordinació itinerant dels recursos.
- Considerar la implantació progressiva dels Plans d'acollida a l'escola, per tots els alumnes nous als CEIP i IES.
- Afavorir la participació de les mares i pares des de les AMPA amb activitats multiculturals i optimitzar la seva formació i informació vers temes d'educació i convivència multicultural.
- Afavorir l'aprenentatge i l'ús de la llengua pròpia de la zona, tant d'infants com de pares i mares, especialment amb nens/es d'incorporació tardana i origen estranger.
- Tenir cura i seguiment de les situacions d'absentisme escolar.

7.2.5. SALUT

- Potenciar actuacions adreçades a la formació continuada dels professionals sanitaris, per tal de dotar-los d'eines per millorar l'atenció i la comunicació amb les persones immigrades, tant en el coneixement de noves malalties tropicals com en l'orientació del coneixement multicultural.
- Activar anualment la campanya d'obtenció de la Targeta Sanitària per tal de procurar i millorar l'accés de totes les persones en igualtat de condicions als serveis socio-sanitaris.
- Cercar fórmules de finançament per possibilitar la presència d'un mediador/a intercultural en els CAPS de la comarca, per tal de facilitar i millorar la comunicació entre els pacients estrangers i els professionals.

7.2.6. HABITATGE

- Afavorir la creació d'habitatges socials per a estances provisionals durant els períodes d'arribada i primer assentament a la comarca de la població immigrant.
- Donar a conèixer les subvencions per la rehabilitació i arranament de vivendes en els espais urbanístics més degradats dels pobles i viles, amb la clara finalitat de promoure el lloguer o la compra per al seu ús de fet, tot i evitant l'ús especulatiu.
- Recolzar l'activació de contractes de lloguer a partir del diàleg i la confiança mútua i amb protocols on s'acordi respectar els drets i deures de les parts, establint sistemes de garanties pel lloguer de vivendes.
- Establir vies de col·laboració entre l'administració i les entitats d'estalvi per finançar a baix interès la compra de vivendes per a persones amb pocs recursos.
- Afavorir la garantia d'aval des de l'administració per facilitar el lloguer de pisos a persones d'origen estranger, durant períodes i situacions determinades.

7.2.7. SOCIOCULTURAL

- Afavorir la implicació compromesa de la població immigrant respecte a les entitats socioculturals i les AAVV.
- Col·laboració amb la xarxa informal de relacions veïnals, per trobar connexió amb les activitats socioculturals locals i la participació dels immigrants.
- Participació i implicació dels nens/es i joves des de les AMPAS del CEIP i el IES, en les activitats, i contribució a la promoció d'espais oberts al poble dedicats a la dinamització i desenvolupament d'activitats de caire sociocultural, recolzant la participació d'altres agents.
- Participació sociocultural de les dones d'origen estranger en relació amb les activitats que es realitzen des de les associacions de dones
- Recolzament als agrupaments d'escoltes, coordinació, mediació i promoció de la participació dels nens/es immigrants

7.3 ELS ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ DEL PLA COMARCAL CALENDARI D'ACTIVITATS PER LA SEGONA FASE

2.3.1. CONSELL RECTOR

Integrants

Constituït pel responsable territorial del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya com a president/a, el representant del Consell Comarcal de la Conca de Barberà com a vicepresident/a, els representants dels municipis adherits al Pla, el representant de la comissió tècnica i de la comissió de participació, el delegat territorial de la Generalitat de Catalunya i el representant de l'entitat gestora.

Funcions

- Dirigir i supervisar l'aplicació del Pla comarcal d'integració dels immigrants
- Establir les relacions institucionals necessàries per a la coordinació de les diverses actuacions
- Analitzar periòdicament la situació dels immigrants i les repercussions de la realitat de la immigració en la comarca.
- Aprovar el diagnòstic, el Pla de treball de les actuacions a fer i el calendari d'execució
- Aprovar l'informe - memòria de les activitats realitzades
- Aprovar la pròrroga, si cal, del termini d'implementació del Pla
- Aprovar el reglament de règim intern
- Aprovar la visualització i difusió del Pla

Periodicitat de les reunions: Semestral

Data proposada per la primera reunió: 19 de setembre de 2001

7.3.2. COMISSIONS

COMISSIÓ TÈCNICA

Objectius prioritaris:

- Definir i supervisar l'actuació dels diferents grups de treball
- Debatre la creació de l'Oficina Comarcal d'Atenció a l'Immigrant
- Definir les funcions i actuació de l'Oficina Comarcal d'Atenció a l'Immigrant, i supervisar la seva actuació.
- Planificar i posar en marxa l'actuació mediatora

COMISSIÓ DE PARTICIPACIÓ

Objectius prioritaris:

- Donar suport a l'Oficina Comarcal d'Atenció a l'Immigrant
- Participar en l'elaboració de les "guies d'acollida"
- Treballar per afavorir la xarxa d'actuació i participació ciutadana

COMISSIÓ TÈCNICA

Integrants

Constituint per la responsable de l'Òrgan Tècnic del Pla d'Immigració, un representant del Consell Comarcal, un representant de la comissió de participació, i el tècnic de l'entitat gestora

Temes prioritaris

Com a objectius prioritaris es planteja la definició i creació de l'actuació dels grups de treball, la possible creació de l'Oficina Comarcal d'Atenció a l'Immigrant i la planificació i posta en marxa de l'actuació mediatra.

Funcions

- Coordinar el Pla comarcal d'integració dels immigrants
- Informar al Consell Rector de les activitats i acords dels grups de treball
- Cercar fonts de finançament per les actuacions del Pla
- Analitzar periòdicament la situació dels immigrants i les repercussions de la realitat de la immigració en la comarca.
- Analitzar l'informe - diagnosi i proposar el pla de treball de les actuacions a fer i el calendari d'execució
- Analitzar els informes - memòria de les actuacions realitzades
- Proposar la pròrroga, si cal, del termini d'implementació del Pla

Periodicitat de les reunions: Bimensual

Data proposada per la primera reunió: 24 de setembre de 2001

COMISSIÓ DE PARTICIPACIÓ

Integrants

Constituït per un mediador intercultural del Pla, un representant de Caritas, un representant de Creu Roja i un representant de l'Associació "Amics del Poble Saharahui", la representant del Consell Consultiu de la Dona, el representant dels agrupaments escoltes de la comarca, els representants dels casals municipals que hi ha a les diferents poblacions, un representant de la població immigrant dels diferents municipis, un representant de cada grup de treball constituït al llarg de la gestió i el tècnic de l'entitat gestora.

Temes prioritaris

Com a objectius prioritaris es planteja donar suport a l'Oficina d'Atenció a l'Immigrant, participar en l'elaboració de les guies d'acollida i treballar per afavorir la xarxa d'actuació i participació ciutadana.

Funcions

- Analitzar les problemàtiques dels immigrants estrangers
- Proposar actuacions a realitzar
- Participar en els grups de treball
- Col·laborar en aquelles actuacions de difusió, informació i formació tant als col·lectius d'immigrants com a la població d'acollida.
- Col·laborar en l'elaboració de propostes d'activitats
- Participar en la realització dels qüestionaris de l'Observatori Permanent de la Immigració (OPI)
- Participar en l'elaboració i difusió de la guia d'acollida municipal

Periodicitat de les reunions: Bimensual

Data proposada per la primera reunió: 24 de setembre de 2001

GRUPS DE TREBALL

La constitució dels grups de treball permet analitzar, debatre, i vehicular les propostes d'actuació apuntades i dinamitzar els àmbits, per tal de donar resposta a les necessitats detectades a la comarca. Aquest objectiu genèric s'adequarà als diferents àmbits, segons les actuacions prioritàries.

OCUPACIÓ

- **Integrants:** Constituït per un responsable de l'àrea laboral del Consell Comarcal, un representant de les organitzacions sindicals UGT i CCOO, un representant de les empreses de la comarca, el representant de Tilmar, el mediador intercultural del Pla, el representant de la comissió de participació i el tècnic de l'entitat gestora.
- **Objectiu general:** Afavorir la promoció i integració laboral dels homes i dones immigrants
- **Temes prioritaris:** Cercar processos efectius respecte a la tramitació de permisos de treball tenint en compte les necessitats dels empresaris, afavorir els projectes de formació i inserció sociolaboral, i treballar per la possible homologació de la formació i les categories professionals.
- **Periodicitat de les reunions:** Bimensual
- **Data proposada per la primera reunió:** 1 d'octubre de 2001

HABITATGE

- **Integrants:** Constituït pel responsable de l'àrea d'urbanisme del Consell Comarcal, un representant de les empreses constructores de la comarca, un representant d'Unió de Pagesos, el mediador intercultural del Pla, el representant de la comissió de participació i el tècnic de l'entitat gestora.

- **Objectiu general:** Afavorir l'accés a habitatges dignes per a les famílies d'immigrants

- **Temes prioritaris:** Cercar vies per garantir el lloguer de pisos en bones condicions de contractació i d'habitabilitat. Treballar per establir condicions d'aval per part de l'administració amb les entitats bancàries.

- **Periodicitat de les reunions:** Bimensual

- **Data proposada per la primera reunió:** 15 d'octubre de 2001

FORMACIÓ

- **Integrants:** Constituint per la representant de l'àrea de formació del Consell Comarcal, el representant del Consorci de Normalització Lingüística, una representant dels centres de formació d'adults, el mediador intercultural del Pla, el representant de la comissió de participació i el tècnic de l'entitat gestora.
- **Objectiu general:** Afavorir la formació i la integració lingüística de les famílies immigrants
- **Temes prioritaris:** Consolidar els cursos d'alfabetització i introducció a la llengua catalana (per homes i dones), i col·laborar en el disseny de projectes d'inserció sociolaboral i d'identificació sociocultural catalana.
- **Periodicitat de les reunions:** Bimensual
- **Data proposada per la primera reunió:** 29 d'octubre de 2001

ENSENYAMENT

- **Integrants:** Constituint per la responsable de l'àrea d'ensenyament del Consell Comarcal, un professional del Centre de Recursos, un de l'EAP, un del programa d'educació compensatòria, l'inspector d'ensenyança primària i secundària de zona, un representant dels centres públics i dels concertats de la comarca, un representant de les AMPA, el mediador intercultural del Pla, el representant de la comissió de participació i el tècnic de l'entitat gestora.
- **Objectiu general:** Afavorir la promoció i integració educativa dels nens/es i de les famílies d'immigrants
- **Temes prioritaris:** Planificar la progressiva implantació del Pla d'acollida escolar, treballar per incorporar nous recursos en la creació i recreació de material didàctic adaptat, consolidar el ja existent i fomentar l'activitat de les AMPA en aquest tema.
- **Periodicitat de les reunions:** Bimensual
- **Data proposada per la primera reunió:** 12 de novembre de 2001

SALUT

- **Integrants:** Constituït pel responsable de l'àrea de salut del Consell Comarcal, un responsable de cada àrea Bàsica de Salut de la comarca, el mediador intercultural del Pla, el representant de la comissió de participació i el tècnic de l'entitat gestora.
- **Objectiu general:** Afavorir la promoció i integració sanitària de les famílies d'immigrants
- **Temes prioritaris:** Treballar per afavorir la formació i informació continuada dels professionals sanitaris, i cercar recursos per planificar la implantació progressiva de l'actuació medidora als centres sanitaris.
- **Periodicitat de les reunions:** Bimensual
- **Data proposada per la primera reunió:** 26 de novembre de 2001

APROPAMENT CULTURAL

- **Integrants:** Constituït per un responsable de la Delegació territorial, el cap de premsa del Consell Comarcal, el mediador intercultural del Pla, el representant de la comissió de participació i el tècnic de l'entitat gestora.
- **Objectiu general:** Afavorir el coneixement i la sensibilització de la població i de l'opinió pública vers el fet migratori amb les persones que viuen a la comarca
- **Temes prioritaris:** Planificar la creació d'un protocol de benvinguda municipal, treballar per la dinamització dels col·lectius d'immigrants i la seva participació a la comarca
- **Periodicitat de les reunions:** Bimensual
- **Data proposada per la primera reunió:** 10 de desembre de 2001

8. ANNEXOS

**QÜESTIONARI PER MESURAR
EL GRAU D'INTEGRACIÓ DELS IMMIGRANTS**
Observatori Permanent de la Immigració (OPI)

TAULES DE VARIABLES CREUADES

Situació laboral i nacionalitat

	En actiu		En atur		Estudiant		Tasques de la llar sense remuneració		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
ARGÈLIA	2	100,0%		0,0%		0,0%		0,0%	2	100,0%
COLÒMBIA		0,0%	2	100,0%		0,0%		0,0%	2	100,0%
EQUADOR		0,0%	2	66,7%		0,0%	1	33,3%	3	100,0%
MARROC	19	65,5%	5	17,2%	4	13,8%	1	3,4%	29	100,0%
PERÚ		0,0%	1	100,0%		0,0%		0,0%	1	100,0%
POLÒNIA		0,0%	1	100,0%		0,0%		0,0%	1	100,0%
SÀHARA	1	100,0%		0,0%		0,0%		0,0%	1	100,0%
UCRAÏNA	6	100,0%		0,0%		0,0%		0,0%	6	100,0%
Total general	28	62,2%	11	24,4%	4	8,9%	2	4,4%	45	100,0%

Situació laboral i coneixement del català

	Entén quelcom i el parla amb dificultat		L'entén i el parla correctament		L'entén, el parla i l'escriu		No el parla ni l'entén		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
En actiu	9	75,0%		0,0%		0,0%	19	67,9%	28	62,2%
En atur	2	16,7%	1	100,0%		0,0%	8	28,6%	11	24,4%
Estudiant		0,0%		0,0%	4	100,0%		0,0%	4	8,9%
Tasques de la llar sense remuneració	1	8,3%		0,0%		0,0%	1	3,6%	2	4,4%
Total general	12	100,0%	1	100,0%	4	100,0%	28	100,0%	45	100,0%

Situació laboral i coneixement del castellà

	Entén quelcom i el parla amb dificultat		L'entén i el parla correctament		L'entén, el parla i l'escriu		No el parla ni l'entén		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
En actiu	13	81,3%	8	88,9%	4	23,5%	3	100,0%	28	62,2%
En atur	3	18,8%	1	11,1%	7	41,2%		0,0%	11	24,4%
Estudiant		0,0%		0,0%	4	23,5%		0,0%	4	8,9%
Tasques de la llar sense remuneració		0,0%		0,0%	2	11,8%		0,0%	2	4,4%
Total general	16	100,0%	9	100,0%	17	100,0%	3	100,0%	45	100,0%

Situació laboral i estatut laboral (seguretat laboral)

	En actiu		En atur		Estudiant		Tasques de la llar sense remuneració		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Amb permís de treball tipus B inicial	6	85,7%		0,0%		0,0%	1	14,3%	7	100,0%
Amb permís de treball tipus B renovat	1	100,0%		0,0%		0,0%		0,0%	1	100,0%
Amb permís de treball tipus C	3	100,0%		0,0%		0,0%		0,0%	3	100,0%
Amb permís de treball tipus E	3	60,0%	2	40,0%		0,0%		0,0%	5	100,0%
Amb un altre permís o autorització	1	50,0%	1	50,0%		0,0%		0,0%	2	100,0%
Permís pendent de resolució	5	62,5%	3	37,5%		0,0%		0,0%	8	100,0%
Sense permís de treball	1	33,3%	2	66,7%		0,0%		0,0%	3	100,0%
Buides		0,0%	1	20,0%	4	80,0%		0,0%	5	100,0%
NS/NC	8	72,7%	2	18,2%		0,0%	1	9,1%	11	100,0%
Total general	28	62,2%	11	24,4%	4	8,9%	2	4,4%	45	100,0%

Tipus d'habitatge i nacionalitat

	Barraca		Casa unifamiliar		Pis, apartament		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
ARGÈLIA		0,0%		0,0%	2	100,0%	2	100,0%
COLÒMBIA		0,0%	1	50,0%	1	50,0%	2	100,0%
EQUADOR		0,0%	3	100,0%		0,0%	3	100,0%
MARROC	8	27,6%	10	34,5%	11	37,9%	29	100,0%
PERÚ		0,0%		0,0%	1	100,0%	1	100,0%
POLÒNIA		0,0%		0,0%	1	100,0%	1	100,0%
SÀHARA		0,0%		0,0%	1	100,0%	1	100,0%
UCRAÏNA		0,0%	1	16,7%	5	83,3%	6	100,0%
Total general	8	17,8%	15	33,3%	22	48,9%	45	100,0%

Tipus d'habitatge i situació familiar

	Barraca		Casa unifamiliar		Pis, apartament		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
No té conjuge i/o fills	3	21,4%	2	14,3%	9	64,3%	14	100,0%
Té conjuge i/o fills a Catalunya		0,0%	5	50,0%	5	50,0%	10	100,0%
Té conjuge i/o fills a Catalunya i al país d'origen	2	28,6%	1	14,3%	4	57,1%	7	100,0%
Té conjuge i/o fills al país d'origen	3	33,3%	3	33,3%	3	33,3%	9	100,0%
NS/NC		0,0%	4	80,0%	1	20,0%	5	100,0%
Total general	8	17,8%	15	33,3%	22	48,9%	45	100,0%

Tipus d'habitatge i estatut laboral (seguretat laboral)

	Barraca		Casa unifamiliar		Pis, apartament		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Amb permís de treball tipus B inicial		0,0%	3	42,9%	4	57,1%	7	100,0%
Amb permís de treball tipus B renovat		0,0%		0,0%	1	100,0%	1	100,0%
Amb permís de treball tipus C	3	100,0%		0,0%		0,0%	3	100,0%
Amb permís de treball tipus E	3	60,0%		0,0%	2	40,0%	5	100,0%
Amb un altre permís o autorització	1	50,0%		0,0%	1	50,0%	2	100,0%
Permís pendent de resolució		0,0%	3	37,5%	5	62,5%	8	100,0%
Sense permís de treball		0,0%	1	33,3%	2	66,7%	3	100,0%
Buides		0,0%	4	80,0%	1	20,0%	5	100,0%
NS/NC	1	9,1%	4	36,4%	6	54,5%	11	100,0%
Total general	8	17,8%	15	33,3%	22	48,9%	45	100,0%

Prestacions sanitàries i situació familiar

	No sap on acudir		Sense cobertura però acudeix a la sanitat púb. en cas d'urgència		Té seguretat social		NS/NC		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
No té conjuge i/o fills	1	7,1%		0,0%	12	85,7%	1	7,1%	14	100,0%
Té conjuge i/o fills a Catalunya	2	20,0%	1	10,0%	7	70,0%		0,0%	10	100,0%
Té conjuge i/o fills a Catalunya i al país d'origen		0,0%	2	28,6%	5	71,4%		0,0%	7	100,0%
Té conjuge i/o fills al país d'origen		0,0%	3	33,3%	5	55,6%	1	11,1%	9	100,0%
NS/NC		0,0%		0,0%	5	100,0%		0,0%	5	100,0%
Total general	3	6,7%	6	13,3%	34	75,6%	2	4,4%	45	100,0%

Relacions socials i coneixement del català

	Entén quelcom i el parla amb dificultat		L'entén i el parla correctament		L'entén, el parla i l'escriu		No el parla ni l'entén		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
No es relaciona amb ningú		0,0%		0,0%		0,0%	5	17,9%	5	11,1%
Només es relaciona amb altres estrangers	1	8,3%		0,0%		0,0%	1	3,6%	2	4,4%
Només es relaciona amb immigrants del seu país d'origen	3	25,0%		0,0%	1	25,0%	9	32,1%	13	28,9%
Té amics autòctons	3	25,0%	1	100,0%	3	75,0%	1	3,6%	8	17,8%
Té relacions normals de veïnt amb la població autòctona	2	16,7%		0,0%		0,0%	9	32,1%	11	24,4%
NS/NC	3	25,0%		0,0%		0,0%	3	10,7%	6	13,3%
Total general	12	100,0%	1	100,0%	4	100,0%	28	100,0%	45	100,0%

Relacions socials i coneixement del castellà

	Entén quelcom i el parla amb dificultat		L'entén i el parla correctament		L'entén, el parla i l'escriu		No el parla ni l'entén		Total	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
No es relaciona amb ningú	2	12,5%		0,0%	1	5,9%	2	66,7%	5	11,1%
Només es relaciona amb altres estrangers	1	6,3%		0,0%	1	5,9%		0,0%	2	4,4%
Només es relaciona amb immigrants del seu país d'origen	7	43,8%	2	22,2%	3	17,6%	1	33,3%	13	28,9%
Té amics autòctons		0,0%		0,0%	8	47,1%		0,0%	8	17,8%
Té relacions normals de veïnt amb la població autòctona	4	25,0%	3	33,3%	4	23,5%		0,0%	11	24,4%
NS/NC	2	12,5%	4	44,4%		0,0%		0,0%	6	13,3%
Total general	16	100,0%	9	100,0%	17	100,0%	3	100,0%	45	100,0%

AGENTS CONTACTATS

- Consell Comarcal de la Conca de Barberà
- Ajuntament de Barberà de la Conca
- Ajuntament de Blancafort
- Ajuntament de L'Espluga de Francolí
- Ajuntament de Montblanc
- Ajuntament de Rocafort de Queralt
- Ajuntament de Sarraí
- Ajuntament de Sta. Coloma de Queralt
- Ajuntament de Vimbodí

- Mossos d'Esquadra de Montblanc
- Policia local de Montblanc
- Guardia civil de Sta. Coloma
- Delegació de UGT i CCOO
- Delegació Unió de Pagesos
- Delegació de Caritas Arxiprestat
- Delegació de Creu Roja
- ADECCO (ETT)
- APRODICSA-TILMAR
- Centre de Recursos Pedagògics (CRP)
- Equip d'Atenció i assessorament Psicopedagògic (EAP)
- Programa de educació Compensatòria

- CEIP "Verge Tallat" de Blancafort
- CEIP "Martí Poch" de l'Espluga de Francolí
- IES "Joan Amigó" de l'Espluga de Francolí
- CEIP "Les Muralles" de Montblanc
- IES "Martí l'Humà" de Montblanc

- CEIP “Sant Roc” de Rocafort de Queralt
- CEIP “Salvador Ninot” de Sarral
- CEIP “Cor de Roure” de Sta. Coloma de Queralt
- IES “Joan Segura” Sta. Coloma de Queralt

- Serveis Socials Pius Hospital de Valls
- CAP de Montblanc
- CAP de Sta. Coloma
- Consultori sanitari de Barberà de la Conca
- Consultori sanitari de l'Espluga de Francolí
- Consultori sanitari de Sarral
- Consultori sanitari de Vimbodí

- Associació recreativa de Sarral
- Centre de la dona de Sarral
- Associació dones ADOMONT
- Associació Escolta de Montblanc
- Casal Montblanquí
- Torraires de Montblanc
- Casal de l'Espluga

- “Cunicarn” de l'Espluga de Francolí
- “Hostal Senglar” de l'Espluga de Francolí
- “Hormipresa” de Sta. Coloma
- “Construccions Alsina” de Sta. Coloma
- “Alabastre Alfred s.l.” de Sarral
- “Frape” de Montblanc

MOSTRA DE POBLACIÓ 1999

El nombre absolut d'immigrants i la taxa d'immigració del padró de 1999.

CONCA DE BARBERÀ	POBLACIÓ EMPADRONADA, ANY 1999			
	MUNICIPI	P. TOTAL	IMMIGRANTS	%
BARBERÀ DE LA CONCA	411	4	1,0%	
BLANCAFORT	390	17	4,4%	
CONESA	118	0	0,0%	
L'ESPLUGA DE FRANCOLI	3724	55	1,5%	
FORÈS	72	0	0,0%	
LLORAC	119	0	0,0%	
MONTBLANC	6001	53	0,9%	
PASSANANT	185	0	0,0%	
LES PILES	183	0	0,0%	
PIRA	395	3	0,8%	
PONTILS	137	1	0,7%	
ROCAFORT DE QUERALT	270	5	1,9%	
STA. COLOMA DE QUERALT	2605	29	1,1%	
SARRAL	1438	56	3,9%	
SAVALLÀ DEL COMTAT	78	0	0,0%	
SEANAN	36	0	0,0%	
SOLIVELLA	666	0	0,0%	
VALLCLARA	105	0	0,0%	
VALLFOGONA DE RIUCORB	137	3	2,2%	
VILANOVA DE PRADES	158	0	0,0%	
VILAVERD	365	5	1,4%	
VIMBODÍ	1052	13	1,2%	
TOTAL COMARCAL	18645	244	1,3%	

9. BIBLIOGRAFIA

BARDAJÍ, F i DESENVOLUPAMENT COMUNITARI (1999): Estudi-acció de la immigració al Baix Camp per impulsar un pla comarcal d'integració dels immigrants. Inèdit.

CAIXA DE CATALUNYA (1991): La Conca de Barberà: Territori, població i activitats econòmiques. Ed. "Caixa de Catalunya". Barcelona.

COMAS D'ARGEMIR, D (1995): Trabajo, género, cultura. Ed. Icaria. Barcelona.

COMELLES, J.M i MARTINEZ, A (1993): Enfermedad, cultura y sociedad. Ed. Eudema. Madrid.

DELGADO, M. (1998): Diversitat i integració. Ed. Empuries. Barcelona.

DIPUTACIÓ de BARCELONA (1996): II Informe sobre inmigración y trabajo social. Diputación de Barcelona. Àrea de Serveis Socials.

ENZENSBERGER, H.M. (1992): La gran migración. Ed. Anagrama. Colección Argumentos. Barcelona.

SCALER sccl (2000): Informe-diagnosi sobre immigració no comunitària a l'Alt Empordà. Inèdit.

FRANCO i GALVIN (1996): Propuesta metodológica para el trabajo social con inmigrantes. Madrid S XXI.

GENERALITAT DE CATALUNYA (1994) Pla Interdepartamental d'immigració, Barcelona, Departament de Benestar Social. Generalitat de Catalunya.

IDESCAT (1998): Estadística Comarcal i Municipal. 1998. Generalitat de Catalunya. Idescat. Barcelona.

LOPEZ de CEBALLOS, Paloma (1998): Un método para la Investigación-Acción-Participación. Ed. Popular (Madrid).

PUJADAS, J.J (1993): Etnicidad, identidad cultural de los pueblos. Ed. Eudema (Madrid).

PUIG, G..(1992): Recerca i educació interculturals. Ed. La Il·lar del Llibre (Barcelona).

ROMANI, O. (1999): Las drogas, sueños y razones. Ed. Ariel Capítulo 6 Metodología (Barcelona).

VV.AA (1988): Guía de los derechos humanos. Ed. Alhambra (Madrid).